

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž nad
Cerknim, razmnožen na
okoliščini. Od 5. do 17. sep-
tembra 1944 se je tiskal
v tiskarni »Doberdob« v
Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra 1944
do 1. maja 1945 v tiskarni
»Slovenija« pod Vojskim
pri Idriji, do 8. maja 1945
pa v osvobojenem Trstu,
kjer je izšla zadnja števil-
ka. Bil je edini tiskani par-
tizanski DNEVNIK v za-
sužnji Evropi.

primorski

dnevnik

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600
Tlx 460894 PD I
Fax 040/772418

GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382-535723
Fax 0481/532958

ČEDAD
Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 1.000 lir - Leto XLVI. št. 132 (13.665)

Trst, petek, 8. junija 1990

»Da« senatorjev tudi za preosnovno dvodomnega sistema

Včeraj v senatu odobrili reformo krajevnih uprav

Novi zakon namenja precej več avtonomije krajevnim upravam O dvodomnem sistemu se razprava seli v poslansko zbornico

RIM — Senat je včeraj dokončno odobril zakonski osnutek o reformi krajevnih uprav, ki je bil pred časom že odobren v poslanski zbornici, popravljen v senatu in nato še enkrat v poslanski zbornici. Novi zakon tako zamenjuje enotno besedilo zakona iz leta 1934 in po mnenju nekaterih predstavlja eno od najpomembnejših povojnih institucionalnih reform postisti o deželah. Za sprejem zakona so glasovali senatorji iz vrst vladne večine, proti pa opozicija in po mnenju predlagateljev naj bi italijanskim krajevnim upravam omogočil, da grejo v korak z organizacijo teh uprav v drugih evropskih državah, kjer so te uprave mnogo učinkovitejše od italijanskih.

Pri včerajšnjem glasovanju so v pristojnost notranjega ministra vrnili celotno področje nadzora nad krajevnimi upravami, zakon pa prinaša celo vrsto novosti, ki zadevajo praktično vsa področja krajevnega upravljanja. Tako naj omenimo, da ne bo mogoče ustanavljati novih občin z manj kot 10.000 prebivalci, tiste z manj kot 5.000

pa se bodo lahko na prostovoljni osnovi združevale.

Ob tem zakonu sodita v sklop reforme krajevnih uprav tudi zakonska osnutka o volilnem sistemu v krajevnih upravah in o finančni reformi v teh upravah, ki naj bi ju sprejeli še pred koncem leta. Pri tem velja omeniti predloge o javnem glasovanju pri izbiri županov, kot tudi drugačen način izrekanja nezaupnice občinskim odborom. V osnutku je predvideno, da bi županu in odboru lahko izglasovali nezaupnico le s sestavo drugačne večine in z navedbo novega župana.

Včeraj dopoldne pa so v senatu po nesklepnosti v sredo zvečer le odobrili tudi zakon o reformi dvodomnega parlamentarnega sistema. Za reformo je glasovalo 156 senatorjev, proti pa jih je bilo 62. Zakon gre zdaj v poslansko zbornico, ker pa gre za ustavni zakon, bo treba identični tekst prebrati v razdobju treh mesecev še enkrat v senatu in nato ponovno v zbornici. Šele po četrtem branju pa bodo lahko v skladu z ustavo zakon dokončno odobrili.

Glavni namen te reforme je bistvena pospešitev postopkov za sprejem zakonov in drastična omejitev »neprestane vožnje« nekega zakona iz zbornice v senat in obratno. Glede odobravanja zakonov je postopek precej skrajšan, tako da bo po odobritvi v eni zbornici zakon veljaven, če v drugi zbornici v roku 15 dni ne bo preklizan z enostavno večino. Za dodaten prekliz zakona bo potem potrebna absolutna večina vseh članov v eni od zbornic. Po predvčerajšnjem zapletu zaradi nezadostnega števila senatorjev so se predstavniki večine tudi dogovorili o omejenem številu zakonskih področij, kjer bi bila potrebna odobritev v obeh zbornicah. Gre za ustavne in volilne zakone, za dodelitev zakonskih pooblastil, za ratifikacijo mednarodnih sporazumov političnega značaja, za sestavo in odobritev bilanc in podobno. Dodatna novost, ki bo spremenila zakonodajno proceduro, zadeva odnose med komisijami in zbornicami. Po novem naj bi bila potrebna petina (prej desetina) članov zbornice in tretjina (prej petina) članov komisije za ponovni prenos nekega zakonskega osnutka iz komisije v zbornico.

Nogometna mrzlica bo prevzela ves svet

Z uvodnim srečanjem Argentina - Kamerun se bo drevi začelo svetovno nogometno prvenstvo, ki bo mesec dni pogojevalo naše življenje

Craxi svari pred nevarnostjo krize KD pa ocenjuje posledice razprtij

RIM — Tajnik PSI Craxi se je v daljšem poročilu, ki ga je imel na skupščini stranke, dotaknil vseh najaktualnejših problemov vladne politike in na splošno tudi strankarskih nesoglasij, ki majojo trdnost vladne koalicije. Opozoril je, da vladna večina ne bo več dolgo zdržala, če se bodo razhajanja še nadaljevala, kritično je ocenil nedoslednost Krščanske demokracije, ki se enkrat spogleduje s komunisti, drugič snubi socialiste, sama pa ne zna odločno ukrepati. Nekoliko bolj naklonjen pa je bil tokrat komunistom, saj jim je izkazal dobršno mero odprtosti, vendar ne brez pogojev.

Med problemi, ki že čakajo na pogajalni mizi, Craxija najbolj skrbijo parlamentarne reforme, za katere meni, da so dvorezno orodje, ki ga ne znajo ustrezno izkoristiti ne v večini ne v opoziciji. Socialistični lider je ponovno potrdil zahtevo po reformi referendumske politike, neposredni izvolitvi predsednika države in decentralizaciji deželnih uprav. Ureditev tega dela ustave bi zmanjšala razdaljo med državljani in institucijami, hkrati pa bi odražala tudi suverenost ljudstva in utrdila demokracijo, je menil Craxi. Najostrejšje kritike pa je, kot rečeno, namenil statičnosti vladne koalicije, ki se lahko ponaša z nekaterimi »specialisti počasnosti in polemčnosti«. Še bolj negativno pa je dejstvo, da se polemike vedno omejujejo na stranke večine in se malokdaj preselijo v opozicijo.

Komunistom in demokristjanom je očital, da se z rano ob rami borijo za reforme, ki niso nujne. S tem, da KD in KPI nastopata skupaj, razdirata vsako možnost sožitja v večini, hkrati pa odpirata pot novim zavezništvom. Kljub ostrini pa je Craxi pohvalil napredek, ki ga je naredila KPI in ni izključil možnosti zavezništva s to stranko, seveda v primerih, kjer je to možno. Vzporedno s tem je poudaril potrebo po združevanju leve, vendar je tudi tokrat postavil pogoje: levice mora biti obvezno socialistična in reformistična. Če hočejo komunisti postati njen član, morajo dokončno odrezati s preteklostjo, porušiti morajo zidove, ki se nevarno dvigajo v notranjosti stranke.

Včeraj je zasedalo tudi centralno vodstvo Krščanske demokracije, ki pa je razpravo osredotočilo na notranje probleme stranke. Strankina levice je sicer priznala, da je pripravljena na soočenje z večino, vendar hoče za to imeti jasne smernice in načrte, sicer bo ostala, kjer je, v strankini opoziciji. Strankin tajnik Forlani je bil to pot zmernejši in je brez ovinkov in pogojev pozval stanko k enotnosti. Pojasnil je tudi, da osebo ne bo forsiral izbir tako celotne stranke kot njenih struj glede reform, ki razgibavajo politično šahovnico. Opozoril pa je pred nevarnostjo notranjih razhajanj, ki so na majskih volitvah pokazale prve negativne posledice, potrdil pa je »zvestobo« liniji petstrankarske koalicije v vseh upravah, kjer je to neobhodno potrebno.

Z davčnimi olajšavami naj bi preprečili pravi zlom in verižno reakcijo stečajev

Drastični ukrepi slovenske vlade za razbremenitev gospodarstva

BOGO SAMSA

LJUBLJANA — Slovenska vlada se je na včerajšnji seji lotila temeljitega razbremenjevanja slovenskega gospodarstva, česar se je lotila že prejšnja, ki je za 20 odstotkov olajšala breme za dva meseca, april in maj. Tudi sedanja vlada je segla po podobnem ukrepu, ki pa ga je še zaostriala in s tem še bolj oklestila sredstva, namenjena za skupno porabo. To seveda ni bilo ne preprosto ne lahko in tudi na včerajšnji seji je prišlo do protestov prizadetih ministrstev. Toda vlada je zdaj segla še do splošne porabe občin in bo predpisala limite za skupne izdatke v šolstvu, kulturi, komunalnih in sorodnih zadevah. Z občinami bo imela vlada sestanek v ponedeljek, celoten projekt in zakonski predlog pa bo pripravila do srede, ko se bo sestala republiška skupščina.

Vlada izhaja iz ugotovitve, da je treba preprečiti gospodarski zlom, ki grozi z nelikvidnostjo in stečajem celotnemu slovenskemu gospodarskemu organizmu. Gospodarska ministra, podpredsednik Jože Mencinger in

Marko Kranjec, sta pripravila podrobno študijo z naslovom »Preprečitev gospodarskega zloma«, v kateri v uvodu ugotavljata, da se je postopno zmanjševanje produkcije v začetku leta spremenilo v nagel padec. Industrijska proizvodnja se zmanjšuje za dvajset odstotkov, brezposelnih je že 40 tisoč, prostih delovnih mest desetkrat manj. Do marca je izgube imelo že več kot tisoč podjetij z 256.000 delavci. Precej velikih podjetij je pred stečajem. Že v nekaj tednih je pričakovati gospodarski zlom, vrsto stečajev in na desetstisoče brezposelnih. S tem se bodo socialne razlike povečale, ob zlomu gospodarstva pa grozi socialna eksplozija. Eno izmed pomembnih sredstev za lajšanje gospodarskih težav pa je prav znižanje bremen. Gospodarska zbornica Slovenije je zahtevala, da se bremena v tem letu zmanjšajo za 1.500 milijonov dinarjev, vladni načrt je malo skromnejši in predvideva za 1.400 milijonov dinarjev manj.

Vladni predlog, o katerem bo čez nekaj dni razpravljala slovenska skupščina, je torej samo prvi od konkretnih pomeni pa v bistvu nadaljevanje razbremenjevanja, ki ga je začela prejšnja vlada v pričakovanju novega za-

kona; ta bo zarezal v uzakonjene pravice in torej še bolj drastično posegel v splošno porabo. Hkrati ne nameravajo dovoliti zvišanja plač, ker bi na tak način samo spodbudili porabo, treba pa je gospodarstvo reorganizirati, ga posodobiti, zmanjšati izgube, povečati ekonomičnost.

Že na prejšnji seji je vlada sklenila, da bo začasno ustavila odliv sredstev za potrebe nerazvitih. V ta namen so naredili podrobno študijo možnih posledic, ki predvideva povračilne ukrepe zvezne vlade, možnost bojkota, podobnega nedavnemu srbskemu, in druge ukrepe. Vendar je vlada prepričana, da do česa takega ne bo prišlo. Predvsem je to gospodarska nuja, saj slovensko gospodarstvo preprosto tolikšnih zneskov sploh ne more več plačevati, druge republike pa že nekaj časa ne vplačujejo več v sklad za nerazvite, ker so v še hujših likvidnostnih težavah. Slovenskemu zgledu bo sledila Hrvaška in s povračilnimi ukrepi bi se zvezna vlada znašla v brezizhodnem položaju. Poleg tega je Slovenija samo za pol leta prehitela zvezno vlado, ki je že načrtovala temeljito reformo vlaganj na območjih nerazvitih.

Uspešna akcija prometne policije na avtocesti pri Amaru

Zaplenili 20 kilogramov heroina

VIDEM — »Balkanska pot« ni tako uporabljena kot pred leti, je pa vendarle še vedno ena od »žil«, po katerih droga doteka z Bližnjega in Srednjega vzhoda v Evropo. To je potrdila tudi včerajšnja zablemna izdatne količine heroina na avtocesti za Trbiž. V kraju Amaru je namreč izvidnica prometne policije odkrila in zaplenila skoraj 20 kilogramov heroina, ki je bil skrit v rezervnem kolesu turškega tovornjaka. Zaplenjena droga bi na trgu navrgla razpečevalcem od 16 do 18 milijard lir.

Po poročanju agencij kaže, da je bila zablemna heroina dokaj naključna. Izvidnica prometne policije iz Amara je na avtocesti ustavila tovornjak s turško registracijo za običajen pregled dokumentov. Vidna voznikova živčnost - po dokumentih sodeč naj bi šlo za 36-letnega turškega državljanca Faruka Kulukdogana - je vzbudila sum agentov, ki so se odločili za podrobnejši pregled. Zato so tovornjak preusmerili v policijsko postajo v Amaru, kjer

so v rezervnem kolesu odkrili 30 vrečk z drogo.

Kaže, da je turški tovornjak prišel v Italijo po mejnem prehodu pri Fernetičih, namenjen pa je bil v Avstrijo.

Zablemna znatne količine droge pri Amaru dokazuje, da »balkanska pot« droge ni bila še povsem opuščena. Pred leti je bila to ena glavnih poti, po katerih je mamilo prihajalo v Evropo (spomnimo se le na številne turške »nosečnice«, ki so jih odkrili in aretirali v Trstu), pozneje, ob poostitvi nadzorstva na vseh mejnih prehodih pa je bila ta pot delno opuščena. Kljub temu pa se je tolpe tihotapcev občasno še poslužujejo, še posebej v poletnih mesecih, ko je zaradi prometne obremenitve nadzorstvo manjstrogo. Včeraj je tihotapcem spodletelo in so bili ob znatno količino droge. Toda kolikokrat jim je bila sreča naklonjena? Mamilo, ki se »pretaka« po naših cestah ni »veletok«, a tudi neznačen studenček ne.

Uzbeško-kirgiško krvavo obračunavanje

NA 2. STRANI

□ □ □

Preplahu po Evropi botroval snežni oblak

NA 3. STRANI

□ □ □

Pelhan pri Scaranu: vrsta novih predlogov za tesnejše sodelovanje med Goricama

NA 10. STRANI

V senatu odobrili zakon o stankah

RIM — Senat je z veliko večino glasov, proti so glasovali republikanci in misovci, odobril zakon o urejanju stank. Zakon bo začel veljati po objavi v Uradnem listu.

Odslej bodo morali sindikati vsaj pet dni prej sporočiti stavko in točno določiti njeno trajanje. Tega pravila se bodo morale strogo držati v javnih službah, ki bodo tudi dolžne zagotoviti najnujnejše storitve. Kršitve bodo kaznovali z denarnimi kaznimi in ne več z disciplinskimi ukrepi. Zakon ne odpravlja možnosti prisilnega vpoklica, ki ga bodo upoštevali le v skrajnosti.

Zaradi množičnih umorov, požigov, posilstev, iztaknjenih oči in odrezanih ušes Uzbeško-kirgiško krvavo obračunavanje že prerašča v pravo mednacionalno vojno

MOSKVA — »Položaj v Kirgiziji je zelo težaven,« je včeraj v sovjetskem zveznem parlamentu opozoril minister za notranje zadeve Vadim Bakatin. Spopadi zaradi 50 hektarov sporne zemlje so se razširili na pet rajonov, kjer živijo pripadniki uzbeške in kirgiške narodnosti, Karasujski, Alajski, Uzgenski, Nauv-hatski in Aravanski. V minulih 24 urah je padlo enajst novih žrtev in bilo 51 ranjenih. Doslej so uradno našli 48 mrtvih in več kot 300 ranjenih. Vojaški poročevalci posredujejo grozljive prizore požigov, posilstev, iztaknjenih oči in odrezanih ušes. Med žrtvami so otroci, ženske in starci. Večtisočglave skupine so pri medsebojnem obračunavanju rušile in požigale vse pred seboj. Nad posamičnimi naselji se vijejo dolgi stebri dima. Posledice mednacionalne drame bodo daljnosežne, opazovalci pa ne izključujejo neposrednega obmejnega uzbeško-kirgiškega spopada.

Bakatin je dejal, da enote milice ne morejo rešiti mednacionalnega konflikta, zato so na obmejno območje med mestoma Oš in Andižan že poslali okre-

pitve, pripadnike milice, notranje vojske, graničarje in redno armado. Enote so namestili med sprte strani. Več tisoč prebivalcev glavnega mesta Frunze je na zborovanjih zahtevalo neposredno udeležbo v spopadih. V glavnem mestu so posamične skupine zahtevale odstop republiškega vodstva. Sovjetski minister za notranje zadeve je predlagal takojšen sklic predstavnikov vseh zveznih republik, da bi sprejeli deklaracijo, ki bi zavezovala vodstvo vsake republike, da zaščiti pravice vseh državljanov na njenem ozemlju, zlasti pripadnike nacionalnih manjšin. Na tem posvetu naj bi tudi določili rok za podpis novega zveznega (sojuznega) dogovora, kajti po Bakatinovih besedah je vsakršno zavlačenje nedopustno.

Neuradno se je izvedelo, da se na skupen sestanek pripravljajo tudi predstavniki vseh srednjeazijskih muslimanskih narodov. Za 20. junij namreč napovedujejo ustanovitev t.i. islamskega sveta, ki bi po svoji organizacijski strukturi spominjal na baltski

svet, vendar bi imel nekajkrat številnejše članstvo. Zaradi tega bi utegnil v temeljih zamajati sovjetsko federacijo. Cilj zagovornikov sveta je namreč ustanovitev srednjeazijske (islamske) federacije.

Od krvavih nemirov v zakavkaškem Erevanu, glavnem mestu Armenije, ni minilo niti 14 dni, od tamkaj pa za sovjetsko vodstvo ni razveseljivih novic. Armenska domoljubna fronta je namreč organizirala lastne oborožene enote, ki zdaj štejejo že 40 tisoč pripadnikov. Gre za armensko narodno armado (ANA), ki sebe imenuje »zaščitnika domovine«, člani pa »fidajine«. Oznaka spominja na ime vojakov neodvisne Armenije od leta 1917-1918. Od 40 tisoč mož, piše tednik Moskovske novosti, je 10 do 15 tisoč dobro oboroženih, vsi pa so slovesno prisegli na podoben način kot je običaj v redni vojski. Imajo lastne izkaznice in sistem poveljevanja. Za takšen korak naj bi se odločili zlasti zaradi nenehnega zamuja sovjetske armade.

MIHA LAMPREHT

Nova zaslišanja znanih oseb o letalski nesreči nad Ustico

RIM — Komisija za pokole in terorizem, ki raziskuje tudi »primer Ustica«, se je odločila, da parlament seznanj z dosedanjimi preiskavo o tej letalski nesreči iz leta 1980, istočasno pa so se člani komisije tudi dogovorili, da nadaljujejo s serijo zasliševanj oseb, ki doslej s svojimi izjavami niso pomagale preiskovalcem na poti do resnice. Poročilo bo pripravil predsednik komisije Gualtieri.

Že v torek bodo med 70 imeni politikov, oficirjev, funkcionarjev tajnih služb izbrali tiste, ki naj bi jih ponovno zaslišali. S tem v zvezi so bili v komisiji mnenja, da je doslej vse preveč oseb, ki bi lahko bistveno pripomogle k pojasnitvi tragedije, na zaslišanjih lagalo, zavajalo preiskovalce in prikrivalo dokaze.

Na sliki AP: preiskovalni sodnik Vittorio Bucarelli, ki bo še naprej vodil preiskavo o tragediji nad Ustico.

Ljubljanski nadškof Šuštar govoril o narodni spravi s slovenskim predsedstvom

LJUBLJANA — Predsednik predsedstva Republike Slovenije Milan Kučan je skupaj s člani predsedstva imel delovni pogovor z ljubljanskim nadškofom in slovenskim metropolitom gospodom Alojzijem Šuštarjem.

Pogovor sodi v okvir širših posvetovanj, ki jih ima predsedstvo s predstavniki pomembnih nacionalnih in republiških institucij o vseh, za republiko pomembnih vprašanjih.

Z nadškofom gospodom Alojzijem Šuštarjem so člani predsedstva izmenjali informacije in poglede o pobudah ter aktivnostih v republiki v zvezi z narodno spravo.

Člani predsedstva in nadškof Šuštar so menili, da so stališča predsedstva Republike Slovenije o narodni in državljanski pomiritvi in izjavi škofovske konferen-

ce o narodni spravi bili že pomemben prispevek v tej smeri, predvsem pa, da sta oba dokumenta tehtna podlaga tudi za nadaljnje aktivnosti.

V razgovoru so, ob vrsti pobud, kako naj bi obeležili spravo in v duhu obeh dokumentov, tudi izmenjali konkretnejše poglede o pripravah in izvedbi verske in obliki oziroma načinu civilno-pravne obeležitve, ki naj bi, vsaka na svoj simboli način, bila prispevek k uresničevanju pobud predsedstva republike in slovenske škofovske konference.

Člani predsedstva in nadškof gospod Alojzij Šuštar so se dogovorili, da bodo tudi vnaprej nadaljevali z izmenjavo informacij in pogledov o temeljnih vprašanjih, ki zadevajo slovensko nacionalno problematiko. (dd)

JAR ukinila izredno stanje

JOHANNESBURG — Južnoafriški predsednik Frederik de Klerk je najavil ukinitve izrednega stanja, ki v državi velja od junija 1986. Letna veljavnost ukrepa se bo iztekla danes, ker pa ga ne bodo obnovili, to pomeni, da je avtomatično ukinjen. Izredno stanje bo ostalo v veljavi le še v Natalu in »avtonomnem« Kwazuluju, kjer še vedno divja državljanska vojna med pripadniki demokratične fronte UDF in konservativno zulujsko organizacijo »Inkatha«. V bojih je doslej padlo že več kot 3.300 žrtev.

Izredno stanje je policiji omogočalo zapiranje brez procesov, njegova ukinitve pa predstavlja izpolnitev enega od treh pogojev za začetek pogovorov med južnoafriško vlado in pripadniki Afriškega nacionalnega kongresa.

Predkongresno geslo Slovenske socialistične stranke »Nekoliko pozno, toda iz srca«

LJUBLJANA — Socialistična zveza je obdržala samo še drugo nadstropje poslopja v Ulici Komenskega 11. Nekdaj je kraljevala tudi v veliki zgradbi nasproti, kjer so sedaj dali poslovne prostore v najem najboljšim ponudnikom. V lepši zgradbi pa so v pritličju strankarski konkurenci iz vrst Slovenske demokratične zveze, v prvem nadstropju poslovno podjetje Astra, v drugem pa Socialistična zveza, kot se imenuje stranka, nastala iz bivše Socialistične zveze delovnega ljudstva, ki se bo v soboto na svojem prvem kongresu preimenovala v Slovensko socialistično stranko.

O kongresu in vsebinskih spremembah je na tiskovni konferenci govoril predsednik pripravljalnega odbora stranke Viktor Žakelj, ki se je skliceval na geslo: »Nekoliko pozno, toda iz srca«.

Nekoliko pozno izhaja iz dejstva, da so januarja naredili pol koraka k preoblikovanju SZDL v politično stranko in da je iz SZDL zraslo vse novo in pluralistično v Sloveniji. Toda naredili so premajhen korak in s tem oškodovali spoznavnost stranke.

Drugi del gesla »iz srca« pa je izraz želja in stališč aktivistov po Sloveniji. Izrekajo se za socializem, za humani socializem, ki ne sodi v ropotarnico zgodovine in ki bo še

kako potreben državljanom Slovenije, saj sedanja skupščinska večina razglašala prvinski ekonomski liberalizem in surove tržne prilike. Prepričani so, da bodo s sobotnim kongresom uresničili hotenja tega dela družbe. Na volitvah so dobili 5 do 10 odstotkov glasov v republiški skupščini, še zlasti pa so bili uspešni v nekaterih občinskih skupščinah. Stranka torej predstavlja 60 tisoč do 100 tisoč slovenskih volilcev, kar je že solidna podlaga za delo in reprezentativnost.

Delegati na kongresu bodo terenske organizacije, torej po eden ali dva delegata iz občin, poleg tega pa člani izvršnega odbora in drugih organizacij. Pričakujejo, da bo na kongresu s gosti sodelovalo 280 do 400 ljudi.

Odnosi na levi in zlasti ZKS - Stranko demokratične prenovne, so zelo jasni. Politični prostor, ki ga je na volitvah pokrila Socialistična zveza, je bil specifično njen, to niso bili potencialni glasovi ne za ZKS, niti za Demos. Zato je neutemeljen strah pred razbijanjem leveice, prav nasprotno, to je pot h krepitvi leveice. Niso za nobeno vnaprej določeno koalicijsko ali zavezništvo, so pripravjeni sodelovati z vsemi.

B. S.

Skupina borcev je podprla Bučarjeve teze

LJUBLJANA — Prvoborci in nosilci spomenice 1941. leta Milan Apih, Ljuban Jakše, Niko Kavčič in Matija Maležič smo imeli potrebo in željo, da te običajno na novem delovnem mestu in da ti čestitamo na izvolitvi za predsednika prvega demokratično izbranega parlamenta.

S temi besedami je Jakše nagovoril predsednika skupščine Bučarja med obiskom, s katerim je četverica podprla Bučarjevo izjavo o koncu državljanske vojne.

Ljuban Jakše je še dodal, da so Bučarju »prisuškovali«, ga »psovalji« in »zalili«, da je izdajalec domovine in ljudstva. Podprl ga je v njegovih naporih, da bi »resnično izkopal iz labirinta znanstvenega socializma«. »Na nas pritiska preteklost,« je dejal Jakše, a dodal, da bodo z vero v demokracijo skupaj z njim vzdržali.

Bučar se jim je zahvalil za prijateljsko gesto in obisk, ki dokazuje, da ni osamljen, ker se z njim strinjajo borci, ki so toliko dali za svobodo. »Če konec državljanske vojne pomeni dokončen korak v pomiritev, to še ne pomeni, da je pomiritev negacija narodnoosvobodilnega boja, temveč nasprotno - to je plemenitenje NOB in preobrat v boljšo bodočnost.«

Za Jakšeta pa teza o koncu državljanske vojne pomeni tudi konec diskriminacije v slovenski družbi. To pomeni, da kmetje niso več drugorazredni državljani in da verniki niso več diskriminirani.

Matija Maležič pa je izrazil zadovoljstvo, da je bil na tako pomembno funkcijo izbran bivši borec. Ob tem je še navedel, da se je velika večina borcev v NOB borila proti okupatorju in za svobodo, po osvoboditvi pa se ni ustvarilo tisto, kar je velika večina borcev želela. Niko Kovačič je podčrtal, da bi morala ZZB postati nadstrankarska borčevska organizacija.

Tega mnenja je bil tudi Bučar, ki je poudaril, da so vse trditve o revanšizmu, preganjanju in psihološki degradaciji borcev brez osnove.

Na koncu razgovora pa je Jakše še navedel, da so leta 1941 številni borci odšli v NOB z velikimi ideali. on osebno pa se v borbo ni vključil za komunizem, temveč za svobodo slovenskega naroda.

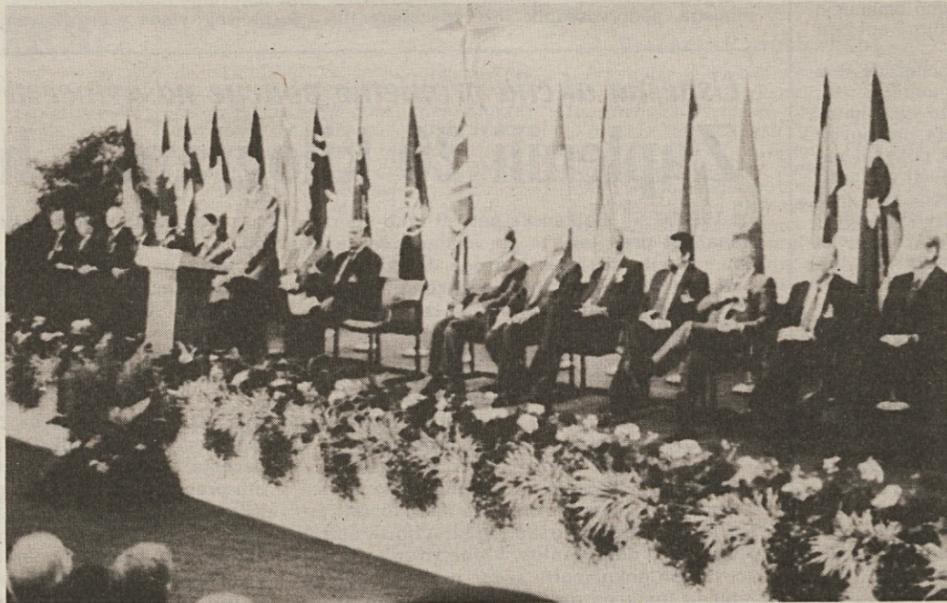
Tudi senator Stojan Spetič posegel na komaj zaključeni državni konferenci o imigraciji

RIM — Prva državna konferenca o imigraciji se je zaključila, za seboj pa je pustila plaz polemik, ki so nemara tudi upravičene, hkrati pa so tudi dokaz, da se italijanska politika ne more otestiti te nadloge. Že sama organizacija konference je bila večkrat vprašljiva, nekateri govorniki so morali skrajšati posege in poročila, da so lahko prišli vsi do besede, izjave nekaterih političnih predstavnikov pa so dvignile oblak prahu, ki sedaj lebdi nad rimskimi palačami.

Višek nezadovoljstva pa je sprožila odsotnost predsednika Andreottija, ki ni zaključil konference, kot je bilo napovedano. Glasilo republikanske stranke je temu »spodrsiljaju« posvetilo daljši članek, v katerem ugotavlja, da bi Andreottijevo odsotnost lahko tolmačili kot odstopanje od tako pomembne pobude oziroma kot dejstvo, da se predsednik vlade ne strinja z njeno vsebino in se zato ni hotel še bolj izpostaviti.

Na konferenci, ki se je zaključila v sredo, pa je posegel tudi senator Stojan Spetič, ki je tajnik komisije za zunanje zadeve in izseljenstvo pri KPI. Orisal je načrte, ki jih je njegova stranka predstavila na državni konferenci o izseljenstvu leta 1988 in predloge stranke za okvirni zakon o zaščiti tujih delavcev v Italiji. Predlogi temeljijo na tesnejšem sodelovanju med italijanskimi institucijami in tujskimi organizacijami o urejanju ponudbe in povpraševanja tuje delovne sile. Glede vprašanja o upravni volilni pravici za tuje s stalnim bivališčem v Italiji, pa je senator Spetič predlagal, da bi vsaj v občinah, kjer jih živi največ, omogočili tujim priseljencem soudeležbo pri upravljanju.

Razprava o novi vlogi NATO

V Turnberryju na Škotskem so se zbrali zunanji ministri držav članic pakta NATO. Razpravljajo o novi vlogi atlantskega zavezništva v Evropi, kjer Vzhod in Zahod ne stojita več na nasprotnih bregovih, precej pozornosti pa bo namenjene tudi čim hitrejšemu sporazumu s SZ glede krčenja konvencionalne oborožitve (Telefoto AP)

Nizozemski meteorologi so ga pošteno polomili

Preplah po skoraj vsej Evropi povzročil navaden snežni oblak

HELSINKI — »Tresla se je gora, rodila se je miš.« Tako nekako bi lahko ocenili predvčerajšnje vest o domnevnem radioaktivnem oblaku, ki se je s polotoka Kola približeval Finski in Pribaltiku in je na noge pognal pol Evrope. Preplah so sprožili nizozemski meteorologi, ki so po vsem sodeč skrajno površno analizirali meteorološke satelitske posnetke. Njihovi finski kolegi so takoj podvomili v resničnost take vesti, a so kljub temu poslali na mejo s sovjetsko Karelijo meteorološka letala. Iz analiz vzorcev so kasneje nesporno dokazali, da je šlo za običajen z ledenimi kristali nasičen oblak, ki bo že danes povzročil sneženje v severni Rusiji.

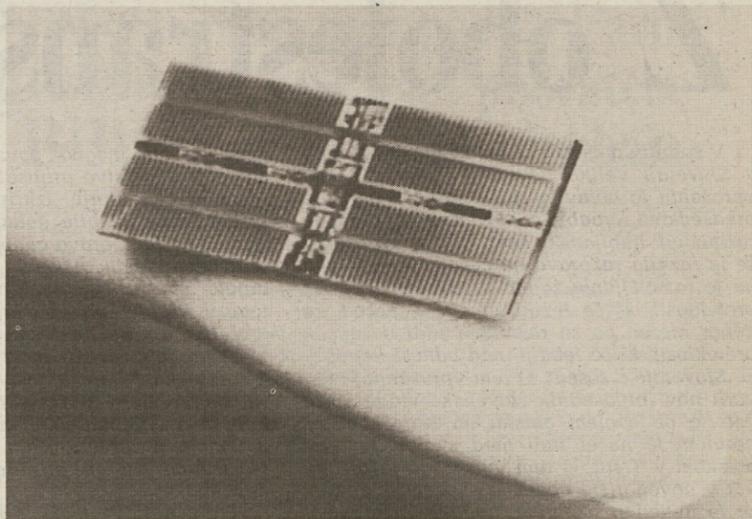
Resnici na ljubo je preplah botrovalo tudi istočasno zaprtje sibirskih zračnih koridorjev. Svetovne tiskovne agencije so takoj začele ugibati in ker je še svez spomin na černobilsko tragedijo, je bil logični sklep, da se je v sovjetskih jedrskih arzenalih pripetila nesreča. Marsikdo je že očital Moskvi, zakaj ni izpolnila danih obljub, tako da bo Zahod obvestila o vsaki anomaliji. Moskva je take očitke zavrnila in v poznih nočnih urah sporočila, da je radiaktivnost na polotoku Kola in v Kareliji v mejah normale.

Že res, da se tisti, ki ga je pičila kača, boji tudi zvite vrvi, a že površna analiza infrardečih satelitskih

posnetkov, bi morala celo laiku povedati, da oblak ni sestavljen iz dima in pare, kot so to trdili nizozemski meteorologi. V takem primeru bi bil infrardeči posnetek oblaka temne barve zaradi relativno visoke temperature. Ker pa je bil posnetek 150 kilometrov širokega oblaka snežno bel, bi lahko vsak ugotovil, da je temperatura oblaka globoko pod ničlo.

To so še pred finskimi dokazi in moskovskimi demantiji morali priznati nizozemski meteorologi, ki se sedaj sprašujejo, kako so lahko zagrešili tako napako. Vsa zadeva pa je vsekakor dokazala, da se je po černobilski tragediji budnost povečala, tako da ne bo več presenečenj.

Nova generacija čipov

Japonski Hitachi je prvi na svetu uspel izdelati prototip polprevodnika za 64 megabytov, ki lahko v nekaj kvadratnih milimetrih »shrani« za 250 časopisnih strani podatkov (Telefoto AP)

Zdravnik izumil in preizkusil stroj smrti za bolnike z neozdravljivimi boleznimi

WASHINGTON — Upokojeni zdravnik iz Detroita, Jack Kevorkian, je izumil »smrtni stroj«, s katerim želi pomagati umreti neozdravljivim bolnikom. S svojim izumom pa je po vsem svetu ponovno sprožil žgoče vprašanje evtanazije in pravice do dostojne smrti, ki že od nekdaj muči tako bolnike kot zdravnike. Toda dr. Kevorkian je šel nekoliko dlje, po mnenju nekaterih celo predaleč. Svoj stroj je že preizkusil na 54-letni učiteljici Janet Adkins, ki jo je pred leti napadla in jo počasi uničevala kruta Alzheimerjeva bolezen. Ženska se je z načrtno smrtjo strinjala, kaže celo, da je sama zaprosila za to. V zadnjih trenutkih življenja ji je stal ob strani mož.

Kevorkianov stroj smrti je dokaj preprosta naprava, ki jo je zdravnik namestil v starem kombiju (na sliki). Gre v bistvu za trojno infuzijo, ki si jo bolnik sam vbrizga s pritiskom na gumb. Najprej si v žilo vbrizga solno raztopino, nato pomirjevalno sredstvo in končno strupeni ciankalij. Smrt nastopi po približno šestih minutah, ne da bi bolnik trpel. Doktor Kevorkian, ki sedaj tvega zapor, meni, da je podoben način usmrtnitve v nekaterih državah Amerike alternativa električnemu stolu, razlika je le v tem, da si bolnik sam vbrizga strup v žilo. Priznal je tudi, da ima na seznamu že tri druge »kandidate«, ameriški zdravniški kongres pa se je temu močno uprl in namerava Kevorkiana prijavit višjemu sodstvu zaradi namernega umora.

Predsednik Bush sprejel sindikalno delegacijo iz Evrope

WASHINGTON — Ameriški predsednik Bush je sprejel delegacijo sindikalnih predstavnikov, v kateri so bili tudi tajniki CGIL, CISL in UIL, Bruno Trentin, Giorgio Benvenuto in Sergio D'Antoni. V skupini, ki se je z ameriškim predsednikom pogovarjala o najaktualnejši problemih na sindikalnem področju, so bili tudi japonski, kanadski, britanski, francoski in zahodnonemški sindikalisti. Obisk sodi v okvir priprav na vrh sedmerice najbolj industrializiranih držav, ki bo čez mesec dni v Houstonu.

Sindikalisti so Bushu predložili dokument, ki vsebuje številne predloge in zahteve za izboljšanje delavskih in življenjskih razmer v manj razvitih državah ter v državah evropskega Vzhoda. Zavzemajo se za ustreznejšo finančno politiko in kakovostnejše investicije predvsem v vzhodnih državah, ki so se v štiridesetih letih slabega režimskega gospodarstva močno zadolžile s tujino.

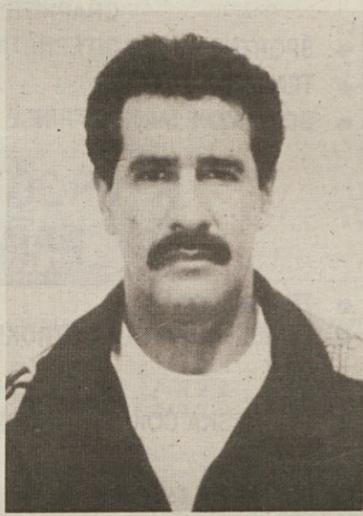
Sindikalisti v bistvu predlagajo manjše obremenitve pri vračanju dolgov in boljše pogoje za ustvarjanje tržnega gospodarstva. Poleg tega pa so sindikalni predstavniki zaprosili predsednika Busha, naj moralno in gmotno podpre pobude sindikalnega značaja. Bush je zagotovil, da bo dokument, ki so mu ga izročili sindikalisti, temeljito proučil in ga še pred pričetkom vrha izročil tudi ostalim predsednikom vlad in držav, ki se bodo vrha udeležili.

Zaradi letošnjega mundiala peruanski trgovec z mamili končal v milanskem zaporu

MILAN — Nogometna strast je peruanskega trgovca z mamili pripeljala naravnost v zapor. Njegovi najljubši ekipi sta Kolumbija in Argentina, ki ju je želel na mundialu gledati tudi v živo. Toda njegovo bivanje v Milanu se je končalo že po nekaj dneh. Policija je namreč hitro ugotovila, kdo je Ernesto Guillermo Francisco Barreto Morales (na sliki AP) in njegove svobode je bilo s tem konec.

Za Peruancem sta namreč razpisani dve mednarodni tiralici, iščejo pa ga v Peruju in v Kanadi. Pred pravico se je skrival v španskem letovišču Marbella, od tam pa ga je nogometna mrzlica zvalila v Milan, kjer se je v luksuznem hotelu v centru mesta javil pod tujim imenom.

Ernesto Morales je mamila prodajal na avstralskem, kanadskem, angleškem in nizozemskem trgu, zdaj pa je zaprt v milanskem zaporu San Vittore, kjer bo morda le po TV gledal nastope svojih ekip.

Zahtevek po odškodnini zaradi nosečnosti po prometni nesreči

NEAPELJ — Neki neapeljski avtomobilist je po prometni nesreči, med katero se je v njegovo pandu od zadaj zaletela neka regata, poleg povrnitve materialne škode od zavarovalnice zahteval tudi, da dobi posebno odškodnino tudi njegova zaročenka, ki naj bi zaradi trčenja zanosila.

»Skupaj z zaročenko sva bila v najini pandi, ko je nenadoma prišlo do trčenja. Zaradi tega je prišlo tudi do nepredvidenega dogodka, ki je povzročil nosečnost moje zaročenke,« je začudenim uslužbencem v zavarovalnici Cidas v Ischii pripovedoval Neapeljčan. Zdaj so pri Cidasu v veliki zadregi, saj jim še ni popolnoma jasno, kako bodo njihovi cenilci preverjali povezavo med trčenjem in nosečnostjo....

Po dolgoletnem iskanju v sredo v NDR aretirali teroristko RAF

BONN — Glasnik zahodnonemške policije je včeraj v Wiesbadnu sporočil, da so v sredo v Vzhodnem Berlinu aretirali domnevno teroristko Frakcije rdeče armade RAF, 39-letno Susanne Albrecht. Albrechtovo so že od leta 1979 iskali z mednarodno tiralico, ker

je julija leta 1977 sodelovala pri atentatu RAF, v katerem je bil ubit bankir Jürgen Ponto. Iz ZRN so tudi sporočili, da se je Albrechtova že pred leti umaknila iz RAF in se preselila na bližnji vzhod. Za zdaj je zaprta v vzhodnoberlinskem zaporu.

primorski dnevnik

z obsežnimi poročili o svetovnem nogometnem prvenstvu dobite pri:

LJUBLJANA: v vseh večjih kioskih
ob nedeljah: kiosk Vjesnik - Avtobusna postaja
kiosk v Kliničnem centru
kiosk Delo - EMONA - Cankarjeva, 1
kiosk Figovec ali na Trdinovi cesti (izmenično)

KRANJ: v vseh večjih kioskih

KRANJSKA GORA: kiosk Delo

BOHINJSKA BISTRICA: kiosk Turistično društvo (tudi ob nedeljah)

BOHINJ - JEZERO: Turistično društvo (tudi ob nedeljah)
Hotel Zlatorog (tudi ob nedeljah)

BLED: kiosk Kasino
Kiosk pri Unionu — avtobusna postaja
Avtokamp Šobec

ROGAŠKA SLATINA: kiosk Zdravilišče Hotel "SAVA"
(tudi ob nedeljah)
kiosk DELO (Pernat — Mašera)

RADENCI: kiosk Hotel "RADIN"

BOVEC: kiosk TTL
Kavarna na trgu (samo ob nedeljah)

KOBARID: kiosk TTL
Bife Kramar, Trg Svobode (samo ob nedeljah)

TOLMIN: kiosk Delo - Avtobusna postaja
Kiosk TTL - Leban, Rutarjeva 2

DOBROVO: kiosk Delo

SOLKAN: Market, Trg. pod. »Goriška«

NOVA GORICA: vsi kioski
Avtobusna postaja (ob nedeljah)

ŠEMPETER: kiosk TTL - Štrukelj
kiosk TTL - Kavčič
kiosk Delo - Drnošček
Market Trg. pod. »Goriška«

VRTOJBA: Market Trg. pod. »Goriška«

MIREN: kiosk Vesna »Pri mostu«

RENČE: kiosk TTL

BRANIK: Market Trg. pod. »Goriška«

KOSTANJEVICA NA KRASU: Market »Živila«

ŠEMPAS: Market Trg. pod. »Goriška«

OZELJAN: Market Trg. pod. »Goriška«

AJDOVŠČINA: kiosk Delo
kiosk TTL (tudi ob nedeljah)

POSTOJNA: Knjigarna Primorski tisk

PIVKA: Knjigarna in papirnica ŽENKO, Kolodvorska 7.

RIBNICA PRI PIVKI: Kiosk LIKAR Srečko.

ILIRSKA BISTRICA: kiosk TTL Avtobusna postaja
kiosk TTL, Cankarjeva ulica
knjigarna Primorski tisk - Trnovo

SEŽANA: kiosk TTL - Švara, Partizanska 33
Supermarket Kras (tudi ob nedeljah)
Bife na avtobusni postaji (tudi ob nedeljah)

GORJANSKO: Market »Preskrba«

KOMEN: Market »Preskrba«

DUTOVLJE: Market »Preskrba«

LOKEV: Market »Preskrba«

DIVAČA: kiosk Delo

KOZINA: Blagovna hiša

ŠKOFIJE: kiosk Barolin (tudi ob nedeljah)

ANKARAN: kiosk Delo, posl. št. 16

KOPER: vsi kioski Dela in Tobaka
kiosk na Tržnici (ob nedeljah)

IZOLA: kiosk Primorski tisk
kiosk Babič, Ulica 1. maja
kiosk Delo št. 3, Avtobusna postaja (tudi ob nedeljah)

PIRAN: knjigarna Primorski tisk
kiosk Vodopja, Tartinijev trg (tudi ob nedeljah)
kiosk Videgar, Tartinijev trg (tudi ob nedeljah)

PORTOROŽ: knjigarna Primorski tisk (tudi ob nedeljah)

LUCIJA: kiosk Tobak

Razmišljanje o odpravljanju senc predvojnne, medvojnne in povojne preteklosti

Z obojestranskimi koraki k spravi

V zadnjih mesecih se pri nas predvsem pa v Sloveniji veliko govori o spravi. O tem vprašanju je objavilo svoje stališče prejšnje predsedstvo Republike Slovenije, o spravi je razmišljal ljubljanski škof, o tem vprašanju se je razvila razprava na časopisih. V začetku je razmišljanje zajelo predvsem sence iz preteklosti, ki še težijo slovenski narod, že dober mesec pa se razmišlja tudi o sencah preteklosti, ki še lebdijo nad odnosi Republike Slovenije s sosedi. O tem vprašanju je govoril novi predsednik slovenske vlade Lojze Peterle ob svojem obisku na Koroškem, ta problem je načel tudi med svojim kratkim obiskom v Trstu. O tem vprašanju je bil govor v novogoriški občinski skupščini, o njem se je ta teden razvnela živahna razprava v Društvo slovenskih izobražencev v Trstu.

Za Slovence v Italiji so sence te preteklosti stalne spremljevalke vsega povojnega obdobja. Periodično (in politično dobro premišljeno) se razvname polemika o fojbah, o odhodu istrskih beguncev, o deportirancih z Goriškega, o medvojnih dogodkih v Beneški Sloveniji. Cilj teh polemik, ki so polnile strani in strani krajevnih časopisov, pa vse doslej ni bil raziskovanje zgodovine, ugotavljanje dejstev, preseganje spon preteklosti, pač pa predvsem poskus političnega zlorabljanja zelo parcialnega, enostranskega in izkrivljenega prikazovanja dogodkov. Najbrž ni naključje, da je bila pobudnica vseh teh polemik tržaška nacionalistična desnica, ki je z mračnejšimi toni prikazovala »grozodejstva« partizanske vojske in »slavocomunistov«, pri tem pa povsem prezirala, ali skoraj, obdobje fašizma in gorje, ki ga je fašizem povzročil Slovincem na Primorskem. In če je bilo treba že kaj priznati, če na primer Rižarne pri Sv.

Soboti ni bilo mogoče povsem prezreti, je denica grozodejstva pripisala predvsem nacističnemu okupatorju. Izkrivljena shema tega prikazovanja je bila dokaj prozorna: na eni strani »italiani, brava gente«, na drugi preteči »slavocomunisti«, ki se še danes ne odpovedujejo svojim osvojevalnim ambicijam (s tega vidika je zelo zgovorna zadnja številka tednika La voce libera, ki zlorablja tudi problem prodaje češenj, da bi opozorila na »pretečo slovensko nevarnost«). Pošteni italijanski zgodovinarji in demokrati so skušali večkrat dokazati neutemeljenost te sheme razmišljanja, a njihov pošten pristop ni imel istega medijskega odziva kot izkrivljeni desničarski.

Politični cilj takega prikazovanja je bil in je jasen: obujati mračne prikazni preteklosti, da bi z njimi pogojevali sedanost. Lista za Trst na primer še danes skuša izkoristiti prav te psihološke vzvode, da bi ohranila vsaj delček oblasti in volilnega konsenza. In nekatere demokratične politične sile žal niso imele dovolj moči, da bi se temu zlorabljanju uprle, ker je nad načelnostjo prevladala zgolj volilna logika pridobivanja glasov.

Delno pa se je v past črnobelega slikanja prihodnosti ujela tudi levica, predvsem pa smo se v to past ujeli tudi mi Slovenci. V preteklosti smo imeli že samo besedo fojba za provokacijo, na katero je bilo treba odgovoriti jasno, odločno, ostro in brezkompromisno s sklicevanjem na vse, kar smo pretrpeli Slovenci pod fašizmom. Obstoje fojbe pa smo enoglasno zanikali.

Eksodusa istrskih beguncev ni bilo mogoče zanikati, ni ga bilo mogoče spregledati, pojav pa smo si prikazovali v povsem drugačni luči in z zmanjševanjem števila begun-

cev. Odnos do istrskih beguncev je bil problematičen tudi zaradi tega, ker so jih tukajšnje italijanske oblasti uporabljale kot sredstvo za raznarodovanje do pred nekaj desetletji izključno slovenskih vasi: begunska naselja, ki so zrasla po Krasu in okolici so v znatni meri spremenila narodnostno podobo teh krajev, otežkočila sožitje in dialog.

Odnos večine Slovencev, ki živijo v Italiji - starejše generacije, ki je ta boj vodila, in generacije srednjih let, ki je zrasla v duhu prvih povojnih let - do narodnoosvobodilnega boja je bil - in najbrž je še - izredno čustven. In tudi razumljivo je, da je tako, saj je bil slovenski narod, predvsem pa to velja za primorske Slovence, protagonist resnične epopeje. Toda kot vsaka epopeja, kot vsaka revolucija, kot vsak oboroženi upor, je tudi narodnoosvobodilna vojna imela nekatere marginalne temne lise, ki v ničemer ne zmanjšujejo pomena boja, njegove veličine in njegovih idealov. Toda teh lis nismo hoteli videti, zbrisali smo jih, obravnavali preteklost manihejsko in spremenili obletnice in priložnosti v obrednost, ki je med drugim odtujila mlade od teh idealov. In večkrat tudi sami živeli ločevati preteklosti same od tega (Mislim predvsem na Jugoslavijo), kar je na osnovi te epopeje nastalo. Delno smo tudi sami živeli vključeni v spono tistih let, v spono obrednosti in črnobelega konfrontacije z desnico.

Vse to je bilo nedvomno posledica dejstva, da levica ni znala in ni hotela pogledati čez ideološki zid, ki si ga je sama gradila. Predvsem pa se mi zdi, da je to bilo tudi sad dejstva, da so se morali primorski Slovenci dvajset let upirati fašističnemu režimu, ki jih je obsodil na smrt (v kratkem bo 70-letnica požiga Narodnega doma, septembra pa 60-

letnica ustrelitve bazoviških junakov, in gorja bi lahko še naštevali v nedogled) in da je bila partizanska vojna na Primorske, kot je pravilno ugotovil v Delu Lojze Kante, »skoraj izključno narodnoosvobodilna. Prebivalstvo se je vanjo vključevalo predvsem zato, da bi se osvobodilo izpod tujega teptanja. Fašističnih in nacističnih izdajalcev je bilo malo, domobranstvo ni pognalo korenin, pa tudi komunistična partija je imela v njej veliko manjši vpliv, kot ga je prikazovala njena propaganda. O tem pričča že dejstvo, da je pokrajinski narodnoosvobodilni odbor za Primorsko vodil nekomunist France Bevk. Na Primorskem je skratka šlo za avtentično narodnoosvobodilno vojno.«

Kako se sedaj lotiti sprave, odpravljanja temnih senc preteklosti? Nedvomno z zelo spoštljivim odnosom do čustvenosti ljudi, predvsem pa z izredno poštenim odnosom do zgodovinskih dejstev in resnice, ne da bi posameznih dogodkov in epizod iztrgali iz dejanskega konteksta, v katerem so se dogajali. Fojbe na primer ni mogoče razumeti, če ne upoštevamo fašističnega dvajsetletja. Nasilje, zlasti ko gledamo z današnjega zornega kota, seveda ni opravičljivo, še posebej ko so žrtve nasilja tudi nedolžni ljudje. Razlikovati pa je treba tudi med razumljivo, čeprav ne opravičljivo reakcijo ljudi, in med načrtno državno genocidno politiko. Zato sprava ne more in ne sme biti samo enostransko dejanje, pač pa obojestransko ob upoštevanju zgodovinske resnice. In morda bi lahko bila prav obletnica požiga Narodnega doma dobra priložnost za prvi spravni korak, za preseganje tistih spon preteklosti, ki že vedno zamegljujejo pogled v sedanost in prihodnost.

VOJMIR TAVČAR

Zamujena možnost

Sem Slovenka, po rodu tržaških staršev; pretežni del svojega življenja sem preživela v Trstu, tudi kot mladinska aktivistka v narodnoosvobodilnem gibanju. Vsa povojna leta sem bila angažirana v akcijah in bojih za naše pravice, za naš obstoj, za to, da se spoštujemo padli za svobodo - tisti, ki so dali svoje življenje na bojišču, pa tudi tisti, ki so končali svoje življenje v številnih nacističnih taboriščih, ki so umrli od lakote, bolezni, ali pa enostavno izginili v krematorijskih pečeh.

Kot taka sem seveda pozorna na vse, kar nam mediji obveščanja v državi, v kateri živimo, nudijo - nam Slovincem seveda - da povemo svoje, da povemo, da smo tu, da se borimo za svoje pravice, da smo se začeli za te boriti še v tistem času, ko je fašizem nastajal in ta svoj odločni boj plačali s številnimi nasilnimi smrtmi, s preganjanjem, konfinacijami, z umiranjem v ječah, taboriščih smrti, da smo ta boj za mir, svobodo, demokracijo, pa tudi za pravice našega naroda, vsa povojna leta odločno nadaljevali.

Pred dnevi se je na tretji televizijski mreži RAI zaključila serija oddaj »La mia guerra«. Ni bila namenjena tistim, ki so se z orožjem borili proti skupnemu sovražniku, temveč navadnim državljanom, ki so dnevno doživljali gorje vojne. Sklop oddaj je bil zelo zanimiv, saj je pokazal marsikaj, kar knjige ne pišejo. Več je bilo oddaj in seveda tudi kar lepo število tistih, ki so se jih udeležili s svojim pričevanjem iz različnih krajev Italije. Niti enega glasu, niti enega pričevanja ni bilo z naše strani. Kje smo bili mi Slovenci? Nismo tudi mi trpeli gladu, nismo doživljali - kot civilisti - vseh strahot vojne?

Imela sem občutek, da je bila zasnova oddaje široka, da bi nas bila prav gotovo, brez predsodkov, zajela, če bi se le oglasili s svojimi pričevanji.

Zakaj zamujamo tudi tam, kjer se nam nudi priložnost, da bi kaj povedali o nas, o našem trpljenju, o našem boju, o vsem, kar smo doživljali?

V časopisih sem tudi prebrala, da je Trst pripravil dobrodošlico skupini novozelandskih vojakov, ki so bili pred 45 leti med tistimi, ki so tudi bili v prvih povojnih dneh v Trstu. Kdo od nas - od vseh tistih, ki so takrat sodelovali direktno pri osvoboditvi Trsta in njegove okolice, je pomislil na to, da so bile pred Novozelanci v Trstu jugoslovanske partizanske enote, ki so, ob podpori članov Delavske enotnosti in antifašistov slovenske in italijanske narodnosti osvobodile Trst?

Res je, da imamo naše ustanove, ki zbirajo gradivo o tistih časih. Zakaj potem izgubljam priložnosti, ki nam jih dajejo uradni mediji, zakaj molčimo tudi takrat, ko bi lahko marsikaj povedali in bolje seznanili vso italijansko javnost z dejstvom, da smo tu, da smo dali in žrtvovali ogromno, da bi v svetu zavladal mir, da smo se in se še danes borimo, tudi za dobro sožitje, prijateljske odnose med obema sosednjima državama, za dobre odnose tu med nami vsemi?

NEVA LUKEŠ

PRIMEX SHOP DUTY FREE

ŽELITE? IZBERITE SI NAS!

ARISTON

- PRALNI STROJ WH 400x DEM 866.—
- POMIVALNI STROJ LS 1042 DEM 999.—

SELECO

- TELEVIZOR 21 SM 424 EKTRAN 53 CM DEM 999.—
- TELEVIZOR 14 SE 121 EKTRAN 37 CM DEM 743.—
- DVOJNI KASETNIK - STEREO DEM 273.—
- AVTORADIO SAR 203 DEM 297.—
- AVTORADIO SAR 727 DEM 479.—
- 4 TENIŠKE ŽOGICE TRETORN XL DEM 24.—

PRINCE

- TENIŠKI LOPARJI APROACH TRICOMP DEM 495.—
- GRAPHITE DB DEM 275.—
- GRAPHITE COMPOSIT DEM 377.—
- ŠPORTNE TORBE INTERNATIONAL COURT DEM 220.—
- ŠPORTNE TORBE INTERNATIONAL COURT DEM 94.—
- TENIŠKE COPATE DEM 121.—
- BOMBAŽNE MAJICE PRINCE DEM 27.—

PROGRAPH PRIMEX

- TENIŠKI LOPARJI DEM 162.—
- TENIŠKI LOPARJI ZA OTROKE DEM 54.—
- ŠVICARSKA ČOKOLADA ARNI 100 g DEM 2.—

Parfumerija in izdelki za nego telesa

Sergio Tacchini, Genny, Pancaldi, Wella, Borsalino, Orlane, Werovska Joel, Yves Rocher

Fotoaparati, športna oblačila Fila, kolesa Bottecchia,

audio in video tehnika Hitachi, Nordmende, Orion,

mikrovalovne pečice in gospodinjski aparati različnih znamk

PRIMEX SHOP DUTY FREE

VIPAJSKA CESTA 13
telefon 003865 - 22412
65000 NOVA GORICA

TRG MARŠALA TITA 7
telefon 003865 - 81195
65220 TOLMIN

HOTEL PARK-CASINÒ
NOVA GORICA
telefon 003865 - 25557
65000 NOVA GORICA

TRG GOLOBARSKIH ŽRTEV 14
telefon 003865 - 86314
65230 BOVEC

HOTEL SABOTIN - SOLKAN
CESTA IX. KORPUSA 35
telefon 003865 - 25114
65000 NOVA GORICA

STRESOVA 1
telefon 003865 - 85210
65222 KOBARID

Specializirano manifestacijo so odprli včeraj dopoldne v Gradcu Na sejmu TECHNOVA 90 je uradno prisotna tudi FJK

V ospredju zanimanja Laboratorij za pomorsko biologijo in sinhrotron

GRADEC — Na sejmišču v Gradcu so odprli včeraj dopoldne visoko specializirano razstavo TECHNOVA '90 (High Tech). Ob njej se bo razvrstilo več strokovnih posvetov, ki bodo zadevali najrazličnejše vidike znanstvenega raziskovanja in tehnološkega inovatorstva s prav posebnim ozrom na naravovarstveno problematiko ter možnosti kar najgloblje mednarodnega sodelovanja na teh področjih.

Na razstavi sodeluje uradno tudi Furlanija-Juljska krajina in sicer z lastnim standom. V njem ponazarjajo poleg drugega dejavnosti Laboratorija za pomorsko biologijo, ki je bil zadolžen za Projekt Gornji Jadran v sklopu prizadevanj za obvarovanje morja in vsega, kar je v njem, pred onesnaževanjem. Posebna pozornost velja dokončnemu načrtu za izgradnjo svetlobnega pospeševalnika v okolici Bazovice nad Trstom; bodočemu sinhrotronu bo posvečena tudi

tiskovna konferenca, ki jo je sklical za danes ob 11. uri pomočnik direktorja avstrijske družbe Wrulich in ki se je bodo udeležili številni izvedenci z graške Akademije za znanost. Nazadnje zajema deželna razstava še reklamne panoje in drugo gradivo, ki zadevajo deželno informatično družbo INSIEL, tržaško središče za poslovno inovatorstvo BIC - Business Innovation Center, Laboratorij Znanstveni imaginarij in Kemijsko-merceološki laboratorij pri trgovinski zbornici v Trstu, katere predsednik Giorgio Tombesi je bil navzoč pri odprtju razstave in se potem tudi sel s krajevnimi in regijskimi predstavniki ter z italijanskim ambasadorjem. Tombesi je opozoril sogovornike, da se deželna uprava FJK zavzema za širitev znanstvenega in tehničnega sodelovanja s sosedi, tako zlasti znotraj skupnosti Alpe-Jadran.

Rabelj: rove bodo sanirali po programu družbe BBU

TRST — Predstavništvo avstrijske družbe BBU, ki ima v režiji rudnik v Bad Bleibergu na Koroškem, je včeraj uradno predstavilo deželni upravi Furlanije-Juljske krajine študijo o izvedljivosti sanacije in ponovnega izkoriščanja rabeljskega rudnika. Ta je, kakor znano, last Dežele FJK, ki pa ga je zaupala do konca letošnjega leta v upravljanje družbi SIM - Società Italiana Miniere iz sklopa Državne ustanove za tekoča goriva - ENI.

Družbo BBU sta zastopala med večerašnjim delovnim sestankom na sedežu deželne vlade v Trstu njen generalni direktor Erwin Eckhart in poddirektor oziroma tehnični direktor Christian Rainer, Deželo FJK odbornik za industrijo Ferruccio Saro in odbornik za finance Dario Rinaldi, upravo rabeljskega rudnika pa njen direktor Piero Milanese.

Študija, ki jo bo morala zdaj proučiti skupina deželnih strokovnjakov, brž za njo pa še deželni odbor, predvideva v grobih obrisih dvoje razvojnih faz: v prvi, ki naj bi trajala štiri leta, bodo izkoriščali doslej neizkoriščene kovinske okside in obenem začeli preustrojevati obstoječe naprave in opremo; v drugi fazi, ki bi morala trajati najmanj pet let, pa bi se lotili nadrobnega raziskovalnega postopka in polagoma začeli globinski izkop, torej celovito izkoriščanje rudniških rogov.

V rabeljskem rudniku je bilo zaposlenih lepo število slovenskih rudarjev.

Na 23. kmečki ohceti bo tudi par iz Parme že 26 let pobratene z mestom Ljubljano

LJUBLJANA — Alessandra Folloni in Bruno Bonassi sta že 19. mladi par iz Emilije-Romagne, ki se je odločil, da se poroči na tradicionalni "kmečki ohceti" v Ljubljani. Letošnja, 23. folklorno-turistična prireditel, ki je zadobila širok mednarodni sloves, bo v soboto, 30. junija. Preostalih 17 parov bo prišlo iz petih jugoslovanskih republik, iz avtonomne pokrajine Kosovo, iz Avstrije, Belgije, Češkoslovaške, Finske, Francije, Madžarske, Nizozemske, Švedske in obeh Nemčij ter s Cipra - pač pa se še ne ve gotovo, če bo dopotoval tudi par iz Ljudske republike Kitajske. Alessandra Folloni in Bruno Bonassi, oba iz Parme, bosta svojo domovino še izraziteje zastopala spričo okoliščine, da sta Ljubljano in Parma pobrateni. Letos poteka že šestindvajseto leto po podpisu listine o pobratenu in ob tej priložnosti bodo organizirali v Ljubljani posebno razstavo z naslovom "Življenje v Parmii". Gre za potujočo razstavo, ki se bo začela 6. septembra in bo odprta natanko deset dni in ki so jo že predstavili v Zvezni republici Nemčiji ter na Madžarskem. Ljubljanska ohceta je na sporedu, kot znano, že od daljnega leta 1965 in odtlej njen sloves neprestano raste, saj privablja zmerom več tudi inozemskih turistov. Kako bi jih tudi ne, ko pa se ob višku ceremonije, kakršna bo 30. junija ob pol štirih popoldne v mestnem središču, zbere na ulicah med veselimi sprevedom več kot dva tisoč fantov in deklet pa tudi starejših v narodnih nošah, ki prešerno prepevajo ob poskočnicah in narodnih plesih. V nošah bodo kajpak tudi poročni pari, ki bodo prešli vsak po eno simbolično, ročno izdelano zibelko. Pari bodo dospeli v Ljubljano, kot je v navadi, že nekaj dni poprej in si ogledali Lipico, Škocjanske jame, Otočec, vse to seveda kot gostje mestnih upraviteljev. Prvo poročno noč pa bodo prebili v Poreču, od koder bodo odpluli na enodneven ogled Benetk.

V sklopu neprestanega širjenja poslovnih stikov med furlanskim podjetništvom in tujino Gianni Bravo je bil v Moskvi in Španiji

VIDEM — V Moskvi in njeni bližnji okolici nameravajo odpreti več kot 500 manjših podjetij, ki bodo delovala na različnih gospodarskih področjih. Zanimivo pa je to, da bodo pri načrtu sodelovali furlanski podjetniki. To je sad obiska, ki ga je opravil te dni v Moskvi predsednik videmske Trgovinske zbornice Gianni Bravo, vendar v svojstvu podpredsednika Mednarodnega središča za razvoj malih podjetij, katerega zadnje zasedanje je bilo prav tedaj v Sovjetski zvezi. Poleg tega bodo uredili ob Črnem morju vrsto turističnih naselij z restavracijami, hoteli, igral-

nicami in delavnicami za spomnike, pri čemer se bodo zgedovali po rezidenčno-urbanističnih rešitvah v Lignano. Bravo se je menil s sovjetskimi gospodarstveniki tudi o možnostih sodelovanja v raznih panogah kmetijstva, kakor tudi pri odpiranju sodobno opremljenih pekarn. Med kratkim bivanjem v Moskvi se je predsednik videmske zbornice sestal tudi s sovjetskim ministrom za trgovino, z znanim akademikom Tihonovom pa tudi z italijanskim veleposlanikom. Nedavno se je mudil še v Španiji, kjer naj bi odprli zastopstvo mešane družbe Promosedia.

Obljuba župana Božidarja Brudarja in drugih občinskih upraviteljev Jesenice za sodelovanje čez tromejo

JESENICE — Jesenice imajo novega župana. Potem ko na prvi seji nove jeseniške občinske skupščine noben kandidat ni dobil potrebne večine glasov, so na zadnji seji delegati vseh treh zborov izvolili za predsednika skupščine občine 51-letnega Božidarja Brudarja, doktorja elektrotehniških znanosti in magistra fizike iz Žirovnice, ki je zaposlen v kranjskem podjetju Iskra Kibernetika. Kot kandidat

zdržene opozicije je dr. Brudar kandidiral že pri prvih volitvah za jeseniškega župana, vendar ni dobil večinskega soglasja delegatov občinske skupščine. Za predsednico izvršnega sveta skupščine občine Jesenice so na zadnjem zasedanju izvolili kandidata ZKS-Stranke demokratične prenove Rino Klinarjevo, diplomirano sociologinjo in vodjo strokovne službe za družbene dejavnosti in gospodarsko

infrastrukturo na Jesenicah. Vsi trije voditelji nove občinske vlade, dr. Brudar, Rina Klinarjeva in mag. Danijel Ažman, ki je bil že maja kot kandidat ZKS-SDP izvoljen za nepoklicnega podpredsednika skupščine občine Jesenice, so v prvih nastopnih govorih obljubili tesnejše sodelovanje z zamejskimi občninami v Italiji in Avstriji.

Po svojih najboljših močeh se bodo zavzemali predvsem za to, da se pospeši gospodarski razvoj jeseniške občine in okrepi sodelovanje s sosednjimi italijanskimi in avstrijskimi občninami. Če bodo le možnosti in prepotrebna finančna sredstva, se bodo Jesenice kmalu predstavile kot odprta občina, ki bo omogočila skupna vlaganja v infrastrukturo in objekte splošnega družbenega pomena. Ob izjemnih možnostih za še kakovostnejši razvoj turizma se občinski voditelji hkrati zavedajo, da se jim velike možnosti za "bolje čase" obetajo tudi z odprtjem karavanškega predora; promet skozen bo stekel čez leto dni. Rina Klinarjeva meni, da bo precejšen del aktivnosti potrebno usmeriti prav v izkoriščanje možnosti, ki se bodo ponudile s predrom in avtomobilsko cesto ob stičišču treh meja.

IVAN VIRNIK

FRANJA CERKNOVA Slovenija

VABILO
NA OTVORITEV OBNOVLJENE
PARTIZANSKE BOLNIŠNICE
FRANJE

Mestni muzej Idrija Vas vljudno vabi na slovesno otvoritev Partizanske bolnišnice Franje, ki bo v nedeljo, 10. junija 1990 ob 11. uri na parkirišču pred vhomom v sotesko Pasice.

Slavnostni govornik bo član predsedstva Republike Slovenije tovariš Ciril Zlobec.

Po končanem uradnem delu programa sledi ogled bolnišnice in tovariško srečanje.

MESTNI MUZEJ IDRJA

Ob 2. jugoslovanskem simpoziju o turističnih jamah in zaščiti Krasa Relief Škocjanskih jam ter okolice

SEŽANA — V avli sežanske občinske skupščine so razstavili relief o Škocjanskih jamah in okolici, ki ga je leta 1894 izdelal Franz Killer von Kopfgartner, in zbirko razglednic prav tako o Škocjanskih jamah iz obdobja 1895-1914. Razstava je bila ob nedavnem 2. jugoslovanskem simpoziju o turističnih jamah in zaščiti Krasa.

Plastika Škocjanskih jam iz prejšnjega stoletja je izdelana iz lesa in mavca v merilu 1:500 in je last Naravoslovnega muzeja v Trstu. Njegov direktor Sergio Dolce je ob predstavitvi makete poudaril, da le-ta vsebuje številne detajle in nazorno prikazuje pokrajino pred stotimi leti: »Zato je avtentični prikaz območja Škocjanskih jam. Prednost plastike je v tem, ker je to edini relief in ima tako zgodovinsko vrednost. Tako je zdaj mogoče opaziti spremembe v naravnem okolju in pri tem ugotovljamo, da je bila pokrajina porasčena z grmičevjem, sedaj pa prevladuje gozd. Črni bor se širi in človek manj izkorišča gozd kot včasih. Iz plastike ugotovljamo, da so se v tistih časih posegi človeka skladali z naravnim okoljem. Okoli Škocjanskih jam je kar 32 arheoloških najdišč. Če primerjamo sedanjo podobo edine evropske jame, vpisane v seznam naravne in kulturne svetovne dediščine pri UNESCO, ne opazimo velikih razlik. Kljub temu da so Škocjanske jame velik svetovni fenomen, ni to uničilo okolja,« je dejal Dolce.

»Relief je bil izdelan 1894 v okviru nemško avstrijskega jamarskega dru-

štva, ki je bilo ustanovljeno kot sekcija planinskega društva 1883. V Škocjanskih jamah so imeli plezalne steze daleč od Alp - t.i. mačje steze tik pod stropom skoraj 90 m visoke jame. Že l. 1884 so jamarji prodrli v notranjost šumeče reke in tudi prvič pričeli praznovati majski praznik v Šmidlovi dvorani. Prvi načrt jame je izdelal Anton Handke, ki je kot inženir deloval v Trstu in l. 1887 je izšel prvi vodič o Škocjanskih jamah v nemščini, ki poudarja požrtvovalno delo škocjanskih in matavunskih delavcev pri prodiranju v neznano podzemlje,« je dejal dr. France Habe, »Relief Škocjanskih jam, ki ga hrani oddelek za paleontologijo

Tržaškega naravoslovnega muzeja, je v miniaturni predstavljen okolica Škocjanskih jam. Njemu se ob rob lahko postavi edinole relief iz l. 1923 dr. Roberta Oedla, ki je s salzburško ekipo jamarjev ponovno izmeril Škocjanske jame in prvi postavil genezo. Ta 5 metrov dolg relief podzemeljskih prostorov so razstavili v Münchenskem prirodoslovnem muzeju, a je žal v času II. sv. vojne bil uničen zaradi bombardiranja,« je zaključil Habe. Zbirka razglednic o Škocjanskih jamah pa je edinstvena zbirka v svetu in je last tržaškega zbiratelja Maurizia Radacicha.

OLGA KNEZ STOJKOVIČ

Posvet pediaterov Alpe-Jadrana

MARIBOR — V navzočnosti številnih predstavnikov političnega, kulturnega in znanstvenega življenja se je začel včeraj v Mariboru drugi simpozij pediaterov iz območja skupnosti Alpe-Jadran, ki bo trajal še jutri. Udeležuje se ga okoli 150 specialistov iz Avstrije, Italije, Zahodne Nemčije, Madžarske in Jugoslavije. Na sporedu je 70 referatov, ki obravnavajo med drugim vprašanje etike pri otroškem zdravljenju, odnos med naravovarstvenimi problemi in otroško kardiologijo in uvajanje novih tehnoloških preparatov v otroško medicino.

Zborovalce je pozdravil predsednik organizacijskega odbora dr. Kurt Hancler, spregovorila pa sta tudi predsednik Pediatrskega društva Jugoslavije dr. Nikola Socianov in slovenska ministrica za zdravje dr. Katja Boh. Poudarili so izrecni pomen sodelovanja med pediatri v sklopu skupnosti Alpe-Jadran, kot tudi važnost poglobljanja stikov med slovenskimi in drugimi pediatri v Jugoslaviji, sicer pa naglasili, da sodijo ta prizadevanja v širši postopek vključevanja v novo Evropo, zaradi česar naj bo sodelovanje na tem področju tudi zgled za navezovanje in širjenje tvornih stikov tudi v drugih poklicnih stanovih in strokovnih vejah.

AVTONOMNA DEŽELA FURLANIJA-JULJSKA KRAJINA
Deželno ravnateljstvo za krajevne ustanove

OBVESTILO O NATEČAJU

Obvestilo o razpisu nagradnega natečaja za izdelavo modela uniform z razpoznavnimi znaki pripadnosti in stopnje, dodatkov in zunanje podobne sredstev za pripadnike službe občinske policije v deželi

Dežela Furlanija-Juljska krajina razpisuje natečaj za zamisli, po katerih bi uresničili zgoraj omenjene modele.

Natečaj je razdeljen v dve sekciji:

- 1) uniforme in dodatki;
- 2) razpoznavni znaki in zunanja podoba sredstev.

Natečaj je odprt

v sekciji 1) za:

- stiliste;

- obrtna in industrijska podjetja, ki delujejo na področju oblačil in specifično na področju oskrbovanja javnih in zasebnih ustanov;

v sekciji 2) za:

- grafike;

- agencije, podjetja in studije, ki so specializirani za grafiko, reklamo in dizajn.

Prijavljene izdelke bo ocenila posebna žirija, ki bo oblikovala lestvico.

Za vsako sekcijo natečaja je predvidena nagrada za prvouvrščeni izdelki v znesku 20.000.000 lir in kritje stroškov v znesku 5.000.000 lir za dva izdelka, ki ju bo žirija ocenila kot vredna priznanja.

Razpis natečaja lahko zainteresirani dobijo pri deželi Furlaniji-Juljski krajini - Deželno ravnateljstvo za krajevne ustanove - Ul. Savorgnana 11 - 33100 VIDEM (tel. 0432/501141).

Rok za predajo izdelkov bo zapadel 25. septembra 1990 ob 12. uri, posredovati pa jih je treba na naslednji naslov:

AVTONOMNA DEŽELA FURLANIJA-JULJSKA KRAJINA
DEŽELNO RAVNATELJSTVO ZA KRAJEVNE UPRAVE
UL. SAVORGNANA 11 - 33100 VIDEM

Videm, 28. maja 1990

Odbornik za krajevne uprave
Dario Barnaba

Uspešen poskus KZE pri Sv. Jakobu Izpopolnjeni aparat EKG bolj dostopen za občane

Viša kvantitetno in kvalitetno raven službe, izboljšuje odnos zdravstvene oskrbe do uporabnikov in razbremeni zdravnike. To so po besedah dr. Fabia Fonde, kardiologa, ki je zaposlen v pediatrični bolnišnici Burlo Garofalo, glavne značilnosti kompjuteriziranega elektrokardiografa, ki so ga poskusno uvedli tudi na sedežu socio-zdravstvenega okraja za Sv. Jakob. Tisku so to posodobljeno službo uradno predstavili včeraj, v bistvu pa se poskus se izteka. Včerajšnje predstavitev so se udeležili tudi predstavniki vodstva tržaške Krajevne zdravstvene enote, med njimi predsednik Rossini in nadzornik Tassoni, ki sta zagotovila, da se poskus uvajanja sodobnejše službe EKG na decentraliziranih sedežih KZE ne bo zaključil v soboto.

Aparat kot tak pravzaprav ni velika novost, zanimiva in pomembna pa je odločitev, da kompjuterizirani specializirani merilec poskusno uvedejo na enem izmed decentraliziranih sedežev za osnovo zdravstveno oskrbo občanov. Doslej so namreč take elektrokardiografe pri nas uporabljali samo na kardioloških oddelkih bolnišnic, in še to ne na vseh.

Če prednosti tega izpopolnjenega aparata po splošnih oznakah dr. Fonde (ki je bil med najbolj zavzetimi pobudniki tega poskusa) prikažemo še s preprostejšimi besedami, potem moramo najprej povedati, da aparat sprti zapisuje in interpretira podatke. Nekoliko starejši »brat« tega aparata je namreč samo zapisal impulze, ki jih je zaznal preko posebnih priključkov (ta faza v bistvu ostaja enaka), naker so jih morali razbrati in jih nato posredovati pacientu. Novejši tip elektrokardiografa pa impulze tudi raztolmači, nato pa jih zdravnik samo pregleda.

Celoten proces traja približno deset minut, katerim je treba dodati samo še čas, da se pacient pripravi. Upoštevanje je nadalje treba, da mora pacient samo enkrat do sedeža, kjer opravljajo te preglede, kar pomeni, da izgubi malo časa in se ne vznemirja po nepotrebnem. To je še zlasti pomembno, ker

največ EKG pregledov opravljajo starejše osebe in tiste, za katere sumijo, da imajo kak kardiološki problem.

Na času pa bi s stalno uporabo tega izpopolnjenega aparata pridobili tudi zdravniki, ki sedaj porabijo precej časa, da razberejo zapis EKG. Zdravnik seveda vsekakor pregleda tudi »interpretacijo« novega aparata, ki se trdijo strokovnjaki - nikoli ne zmoti pri »negativnih« primerih, medtem ko pri »pozitivnih« njegova presoja ni točna pri približno 15 odstotkih obravnavanih pacientov. To pa pomeni, da sodobnejši aparat vsekakor razbere, če je z nekom kaj narobe, medtem ko pri 15 odstotkih zdravih nekoliko posumi in je treba te izvide natančneje pregledati oziroma izpopolniti. Iz tega vidika bi lahko rekli, da je novi merilec EKG zelo previden in se torej v ne povsem jasnih primerih opredeli za negativnejšo rešitev.

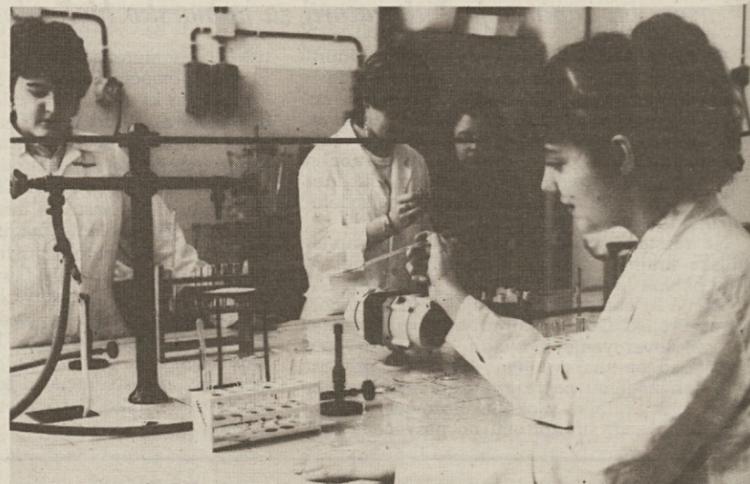
Istočasno pa je novi aparat tudi kompjuter, kar pomeni, da si dobljene rezultate zapomni in jih spravi, tako da so v vsakem trenutku ponovno dosegljivi. Aparat pa tudi tiska rezultate in pri tem uporablja zelo malo papirja, kar tudi govori v njegov prid.

Če vsemu temu dodamo še podatek o njegovi ceni - stane namreč približno 20 milijonov lir, kar prav gotovo ni veliko - potem bi lahko zaključili, da gre za pomembno in ne predrago pridobitev. Vendar pa je bila ta pridobitev za šentjakovski socio-zdravstveni okraj zelo kratkotrajna in začasna, saj se je poskusno uvajanje tega aparata začelo pred približno desetimi dnevi in se bo končalo že jutri. Doslej se je tega novega servisa poslužilo okrog 60 oseb, ki med drugim niso potrebovale napotnice splošnega zdravnika. Aparat so upravljali usposobljeni bolničarji, ki se dodatno izobražujejo za vodje bolničarskega osebja in ki bodo v ponedeljek nadaljevali svoje izpopolnjevanje drugje. Splošna želja operaterjev in uporabnikov pa je, da bi se poskus uvajanja sodobnejše službe EKG še nadaljeval oziroma da bi pri tržaški KZE postal norma. (bip)

Z uvedbo eksperimentalnih učnih načrtov Poklicni zavod Jožef Stefan jamči vse bolj kvalificirano izobrazbo

Državni poklicni zavod Jožef Stefan se vse bolj uveljavlja kot širši »formativni« zavod. S svojimi novimi učnimi programi, ki sodijo v okvir ministrskega eksperimentalnega načrta Projekt 92, nudi dijakom čedalje širšo kulturno, teoretično in praktično podlago, ki je koristna tako za takojšnje vključevanje v svet dela kot za nadaljnji študij na univerzi. Po tem eksperimentalnem programu, ki že s samim nazivom priča o poskusu, da bi italijanske dijake učinkoviteje vključili v nov evropski prostor, so na zavodu Stefan uvedli novi smeri, ki dejansko nadomeščata »stari« usmeritvi za orodne mehanike in za kemijske operaterje. Po novem sta to »sekcija za upravljalce računalniško-obdelovalnih strojev« in »biološko-kemijska sekcija« (sekcija za monterje in popraviljalce radijskih in televizijskih sprejemnikov - po domače RTV - pa zaenkrat ostaja po starem).

Sprememba naziva omenjenih sekcij seveda ni samo formalnost. V obeh sekcijah so namreč uvedli tudi nove učne programe, ki se prilagajajo potrebam industrijskih obratov (ki povprašujejo po vse bolj kvalitetnih tehnikih) in ki nudijo tudi boljšo podlago za univerzitetni študij. Okvirno bi lahko dejali, da novi programi ne nudijo več samo ročne, praktične priprave (po starem so namreč dijaki predsedeli največ ur v laboratoriju), ampak tudi več splošne kulture, od poznavanja jezikov (ki bo na skupnem evropskem tržišču temeljna postavka) in temeljitejšega učenja humanističnih predmetov (ki imajo predvsem formativni namen), do osnov prava in ekonomije. To pa seveda sploh ne pomeni, da po novem zanemarjajo tehnične predmete. Predmetnik namenja tehničnim predmetom sicer manj učnih ur, vendar sta teorija in praksa tesneje povezani, tako da dijaki bolje spoznajo tudi teoretične postopke, preden se podajo v laboratorij in začnejo delati z ampulami ali s stroji (le-to jim bo tudi omogočilo, da se bodo boljše znašli na univerzi: s pridobljenim znanjem iz kemije si bodo lahko pomagali celo do drugega letnika univerze).

Že po teh skopih obrisih je torej mogoče ugotoviti, da Stefan ni več izrecno poklicna šola, ki pripravlja dijake samo na poklic, pač pa da je postala tudi prava formativna šola. Svojega »poklicnega« značaja sicer še ni izgubila, saj poteka študij prav tako kot v preteklosti: s trenjem, po katerem si je mogoče dobiti kvalifikacijo mehanike, elektronskega in kemijskega operaterja (kvalifikacija skrči vajeniško dobo) in z nadaljnjim bionem, ki omogoča pridobitev naslova tehnika za elektronsko, mehansko in kemijsko industrijo (po drugem letniku biološko-kemijske sekcije pa se je mogoče vpisati tudi na posebno šolo za bolničarje).

Naj omenimo še nekatere spremembe v učnih programih, ki so mogoče vidnejše za biološko-kemijsko sekcijo. Poleg tega, da v večji meri poglobljajo biotehnologijo in mikrobiologijo, se dijaki spoprijemajo tudi z novim predmetom z nazivom »Spoznavanje zemlje in okolja«, ki je na predmetniku že v prvem razredu, a ga poglobljajo predvsem v tretjem. Gre dejansko za uporabo kemije in biologije v ekološ-

ke namene. Dijaki se naučijo analizirati vsebnost raznovrstnih snovi, zlasti škodljivih, ki jih najdemo v vodi in zraku, spopadajo se s problemi uničevanja trdih in posebnih odpadkov ter depuriranja voda itd. S tako pripravo bodo dijaki veliko lažje našli zaposlitev, saj je povpraševanje po takšnih tehnikih tako v javnih ustanovah kot v industriji zelo veliko glede na to, da se bo v prihodnosti gotovo uveljavila večja pozornost do okolja in človekovega zdravlja. Poleg tega pa imajo možnost izbirati tudi med različnimi fakultetami, od kemije in biologije pa vse do nove fakultete za naravoslovstvene vede v Benetkah.

Na oddelku za upravljalce računalniško-obdelovalnih strojev pa se dijaki spopadajo predvsem z avtomatizacijo, od pnevmatično vodenih strojev (v prvem razredu) do elektropnevmatike (v drugem) in računalniško vodenih strojev in robotike (v tretjem). Najprimernejši univerzitetni študij je v tem primeru inženirstvo.

Novih tehnologij se na obeh oddelkih učijo s pomočjo zelo sodobnih strojev, ki jih je zavod kupil s prispevki ministrstva. Gre npr. za spektrofotometer IR (za kemijsko analizo predvsem organskih spojin) in polarograf (za analizo kovin in njihovih sledov).

Učne programe dopolnjujejo tudi spremene dejavnosti, ki dijakom omogočajo, da spoznajo svet dela, da utrdijo humanistično kulturo in da preizkusijo svoje znanje: letos so svoje ekološko znanje preverili v laboratorijih tržaške univerze in zdravstvenih ustanov, na izletu v Celovcu pa so preizkusili praktično znanje nemščine.

Na sliki (foto Egon) dijaki zavoda Stefan v kemijskem laboratoriju.

MPZ Igo Gruden nastopil v Lonjerju

Koncert nabrežinskih pevcev, ki je bil zadnjega majskega dne v Lonjerju, bo poslušalcem prav gotovo ostal dolgo v spominu. Koncertni spored, ki je obsegal osemnajst partizanskih in borbenih pesmi, je možki pevski zbor Igo Gruden iz Nabrežine pod vodstvom Aleksandra Rojca in ob spremljavi harmonikarja Corrada Rojca podal tako brezhibno, da je naša partizanska pesem zaživela v vsej svoji lepoti in v skladu z vsebino. Sprema beseda Tatjane Rojc pa je omogočila, da so poslušalci še globlje doživljali sporočilo, ki ga je zbor želel posredovati s priredbo lonjerskega koncerta, katerega je posvetil 200-letnici francoske revolucije in letošnji 45. obletnici osvoboditve in konca vojne.

Prisrčno ploskanje ob koncu koncerta je potrdilo, da je bil večer izredno uspešen, za kar gre zasluga nabrežinskemu zboru in njegovemu zborovodji. (R. P.)

Zagotovila Antoninija glede SDZPI

Deželni odbornik za strokovno izobraževanje Antonini je včeraj sprejel predsednika Slovenskega deželnega zavoda za poklicno izobraževanje Lucijana Volka in ravnateljico Tamaro Blažina-Simone. Srečanje je bilo namenjeno izmenjavi mnenj o delovanju slovenskega zavoda in vprašanjem odnosov z deželno upravo.

Posebno pozornost so v prijaznem razgovoru namenili vprašanju ureditve ustreznih učnih in upravnih prostorov SDZPI, pri čemer je odbornik Antonini uradno seznanil Volka in Blažinovo, da je deželna vlada že dodelila v ta namen 800 milijonov lir. Deželni odbornik je upravitelja SDZPI seznanil s finančnimi težavami, ki narekujejo deželni upravi, da omejuje posege na vseh področjih, kar onemogoča večanje sredstev tudi na področju strokovne vzgoje, toda kljub temu bo v bistvu zadostila potrebam letošnjega programa SDZPI, pri čemer je Antonini posebej naglasil, da ni nobene prejudicialne »politične« ovire za izvajanje slovenskih strokovnih tečajev tudi v videmski pokrajini, o čemer naj odloča pristojna deželna komisija, ki se bo sestala v prihodnjih dneh. (I. v.)

Drevi je na sporedu že tretji nastop

Klavirski večer gojencev GM na drugi zaključni akademiji

Druga zaključna akademija glasbene šole Glasbene cerkve v evangeličansko-luteranski cerkvi je bila v celoti namenjena mladim pianistom. Predstavilo se jih je enajst iz razredov profesorjev Tee Košuta, Mojce Šiško, Verenke Terčelj, Ivane Lipoglavšek, Bogdana Kralja, Ravla Kodriča, Savice Malalan, Xenije Brass in Aleksandra Rojca. Njihov nastop je pokazal, da je med gojenci klavirske šole GM kar precej izrazitih talentov s poudarjeno muzikalno nagnjenostjo, katerim je ob resnem študiju in strokovnem pedagoškem delu z njimi zagotovljena prihodnost. Naravno je tudi, da so bile med nastopajočimi določene razlike v podajanju ne samo zaradi različnih letnikov, marveč tudi zaradi pedagoškega pristopa posameznih profesorjev, vsaj delno pa tudi zaradi trenutne večje ali manjše razpoložljivosti posameznikov.

Že na začetku je tako prijetno presenetila gojenka pripravnica mala Iriana Sancin z naravno izvedbo Tansmanove skladbe Reflexions. Breda Mihalič iz 1. r. se je pogumno lotila Brahmsovega Počasnega valčka, Veronika Pertot, prav tako iz 1. r. pa z lepo sproščenostjo Bachovega Preludija v C-duru in štiri Schumannovih stavkov iz »Albuma za mladino« op. 68.

Pavel Bianuzzi iz 3. r. je ritmično ustrezno podal Šostakovičev Šaljivi

valček, David Bogatec, prav tako iz 3. r. pa prvi stavek Allegro iz Mozartove Sonate v C-duru KV 545. Gojenka 4. r. Damjana Olenik je zaigrala Chopinov Valček op. 64 št. 2. Sledile so tri gojenke 5. r.: Tjaša Bogatec je lepo podala Bachovo Troglasno invencijo št. 11 v g-molu, Katja Granier se je spopadala z zahtevno Beethovno Sonato op. 10 št. 5 v c-molu v treh stavkih, Eva Zafran pa je s prepričljivo muzikalnostjo zaigrala tako Chopinov Nokturno op. 9 št. 1 v b-molu kot še zlasti Schubertovo skladbo Impromptu op. 90 št. 2 v Es-duru.

Jana Radovič iz 6. r. je z odličnim pristopom h klaviraturi zaigrala Chopinovo Etudo op. 25 št. 2, Henseltovo Etudo op. 2 št. 1 in Casellovo Toccatto, večer pa je sklenil Marko Sancin iz istega razreda z vehementno podano Lisztovo Etudo št. 8 »Chasse sauvage« iz cikla Transcendentnih etud in potrdil svoj nesporen glasbeni talent.

Potrebno je omeniti, da so vsi nastopajoči od najmlajšega iz pripravnice do tistih iz višjih razredov skladbe izvajali brez notne podlage. Tokrat nekoliko manj številni (najbrž zaradi vremena) poslušalci pa so jih nagradili z zaslužnimi aplavzi.

Prihodnja, tretja zaključna akademija, bo drevi ob 20.30 z nastopom gojencev iz različnih letnikov in z različnimi instrumenti. (jk)

Okrogla miza o razširjenosti kreditnih kartic

V sejni dvorani krožka Združenja trgovcev v Ul. San Nicolò 7 bo danes ob 9. uri okrogla miza o uporabi kreditnih kartic. Srečanje, ki so ga naslovili »Uporaba in distribucija kreditnih kartic v razvitem terciarnem sektorju Furlanije-Juljske krajine in sosednih držav«, prireja deželni laboratorij za ekonomijo distribucije LED.

Tudi v Italiji in v naši deželi namreč narašča število oseb, ki se raje poslužujejo kreditne kartice kot pravega denarja, pa čeprav tega trenda še ne moremo primerjati z uporabo kreditne kartice v ZDA, kjer je »plastični denar« skoraj popolnoma nadomestil pravega. Uporaba kartice pa narašča tudi v Avstriji in celo v Jugoslaviji, tako da jo kupci iz teh dežel vse pogosteje uporabljajo tudi pri nas. Deželni LED je zato sklenil, da eno od svojih prvih javnih prireditev posveti prav temu vprašanju.

Na današnji okrogli mizi bodo torej sodelovali predsednik LED Roberto Rosini in znanstveni ravnatelj LED Giorgio Bean, poročali pa bodo profesor marketinga na fakulteti za ekonomske vede Univerze v Trstu Claudio Sambri, glavni soravnatelj zavarovalnice Lloyd Adriatico Gianfranco Viatori, odgovorni za marketing pri Tržaški hranilnici Aldo Pampanin, Giulio Caporaso in Raffaello Iacomelli od Diner's club ter zastopnik Bankamerica Carlo Betti Berruto.

Tržaška tovarna Buton zapira vrata predvsem zaradi zmanjšane prodaje nekaterih žganih pijač

Družba Buton je kot kaže trdno odločena, da zapre tržaško tovarno destiliranih pijač. To je razvidno tudi iz včerajšnjega tiskovnega sporočila sindikalnih organizacij CGIL, CISL in UIL, v katerem beremo, da so se sindikalni predstavniki delavcev srečali z lastniki podjetja (ki ima osrednji sedež v Bologni) na sedežu Združenja tržaških industrijcev. Po uradnem sporočilu lastnikov so sklenili, da zaprejo tovarno v ponedeljek, vseh 37 delavcev pa bodo odpustili. Sindikati poudarjajo, da gre za dokaj hudo dejanje, saj lastniki niso poiskali nobene, niti najmanjše možnosti za rešitev proizvodnje in delovnih mest. Odločili so se za preprosto zaprtje obrata in odpust zaposlenih.

Predstavniki družbe Buton, ki med drugim izdeluje znano žgano pijačo vecchia romagna in rosso antico, so v bistvu navedli dva razloga, ki utemeljujejo odločitev. Nekateri likerji so zašli v krizo, ko je italijanska država z zakonom prepovedala uporabo nekaterih umetnih barvil v prehrabeni proizvodnji. Prav gotovo je barva karakterizirala marsikateri liker in vabila ljudi, da so ga naročili. Rosso antico si je del slovesa zaslužil prav zaradi svoje rubinasto rdeče

barve. Še bolj komplicirano pa je vprašanje brendijev: prodaja vecchia romagne je padla, nameravajo pa jo ponovno povečati tako, da bodo naglasili prav kontrolirano poreklo, ki je seveda vezano na kraj. Vecchio romagno bodo tako proizvajali izključno v Bologni, kar pa pomeni, da bo tržaški obrat ostal brez dela.

Sindikalni predstavniki se seveda ne zadovoljujejo z omenjenimi argumenti za zaprtje tovarne in zahtevajo, naj vodstvo podjetja najde konkretne rešitve, ki bi preprečile, da bi bili delavci ob službo. Vodstva CGIL, CISL in UIL vabijo vse delavce k mobilizaciji, obenem pa so že zahtevala takojšnja srečanja s tržaškim prefektom, županom in s predstavniki ustanove za industrijsko cono EZIT. Na sestankih naj bi se dogovorili, kaj storiti, da bi preprečili zaprtje še enega tržaškega industrijskega obrata.

Očitno se tudi industriji likerjev in žganih pijač ne pišejo najboljše časi, čeprav je to težko pripisati sicer nespornemu dejstvu, da poraba alkoholnih pijač upada. Spreminjajo se namreč predvsem okusi: nekoč je bila rosso antico izredno popularna pijača, danes pa jo le redko kdo naroči.

Upokojenci CGIL v Miljah o potrebah ostarelih občanov

Razne storitve na teritoriju za ostarele so izredno nujne, vendar pa morajo odražati stvarne potrebe, menijo člani sindikata upokojencev CGIL za miljsko občino, ki precej kritično ocenjujejo sklep krajevnega občinskega odbora o odprtju socialnega centra, v katerem naj bi našle prostor tudi storitve za starejše občane. Po njihovem mnenju naj bi se namreč občinska uprava odločila za odprtje socialnega centra samo zato, da ne bi zamudila roka podelitve deželnih prispevkov, zato da je njen sklep pomanjkljiv in ne odraža zahtev, ki so jih sindikati že pred časom predložili upravi.

Miljski upokojenci, včlanjeni v CGIL v tiskovni noti poudarjajo, da je razpredena mreža socio-zdravstvenih struktur na teritoriju nujna tudi zato, da čim-več oseb do pozne starosti ostane v domačem okolju. Od Občine pa zahtevajo, da se pri tržaški KZE, ki jo med drugim vodi prav miljski župan, zavzame za vzpostavitev integrirane socio-zdravstvene službe.

Miljski upokojenci zagovarjajo tudi potrebo po večji kakovosti življenja za ostarele, zato se zavzemajo, da bi uvedli oskrbo na domu, da bi ustanovili dnevne centre, in hotele, da bi domove za ostarele spremenili v zdravstvene ustanove, da bi za ostarele predvideli razne kulturne, socialne in »razvedrilne« centre, da bi nadaljevali z obnovo bivše klinike in da bi pri zdravstvenem okrožju uvedli tudi centre za rehabilitacijo in preventivo. O vsem tem bodo razpravljali na javnem shodu 13. t. m. ob 15. uri v centru G. Millo.

Včeraj predstavili osnovne zamisli ambicioznega projekta Z novimi prijemi se EZIT obrača proti Vzhodu in načrtuje bodočnost

V skladu z zahtevami sodobnega podjetništva in spremembami, ki Trstu ponujajo pomembno vlogo v mednarodnem okviru, je nujna tudi posodobitev Ustanove za tržaško industrijsko cono EZIT. Iz te ugotovitve je izhajal predsednik Tabacco, ko je včeraj na Pomorski postaji uvajal srečanje o novem velikem projektu te ustanove, ki razmišlja o ustanovitvi tehnološkega parka in velikega večnamenskega centra, za katerega so že našli privlačno in obenem spodbudno ime »vrata na Vzhod«. Prvotni načrt pa bo master plan (okvirni načrt) predvideval preureditev celotnega območja EZIT-a, ki je izredno obsežno (nad 1.200 hektarjev), povezave industrijske cone z mestom in vso okolico in uvedbo cele vrste visoko specializiranih servisov. Na včerajšnjem srečanju, ki so se ga poleg številnega občinstva udeležili predsednik deželnega odbora Biasutti, deželni odbornik za prostorsko načrtovanje Carbone in avtorji tega izhodiščnega projekta, so pravzaprav predstavili osnovne zamisli, iz katerih bi se moral razviti okvirni načrt o novi podobi EZIT-a.

Osnovna zamisel, ki so jo pri družbi Zollet Ingegneria v pičlih petih mesecih pretvorili v izhodiščne načrte o ureditvi celotnega območja, je izredno ambiciozna. V bistvu zagovarja postavitev dveh ločenih, vendar med seboj povezanih centrov: reprezentančni (»vrata na Vzhod«), ki pa bi obsegal tudi kongresne dvorane in razne specializirane storitve, naj bi stal na hribu Sv. Roka, drugega, ki so ga označili za trgovsko-produktivni, pa naj bi namestili nasproti, na Čelu, obe vzpetini pa sta v dolinski občini. Ob tem z gradbenega vidika najzahtevnejšemu posegu pa smernice načrta zagovarjajo ureditev vrste območij za industrijske obrate, raznih trgovskih, športnih in kulturnih središč, vzpostavitev razpredane in razvejane mreže cestnih in železniških povezav, nadalje predvidevajo sanacijo degradiranih predelov, zavzemajo se za spoštovanje naravnega okolja in nakazujejo možnost, da bi zgradili pristajališče za helikopterje in uredili velesajmski prostor.

(Foto Križmančič)

Iz te idejne zasnove, ki so jo včeraj po kratkem dokumentarcu pripravila ga družba Videost, iz različnih vidikov osvetlili projektanti (inž. Zollet je govoril okvirno o načrtu, arh. Ferrari o urbanistični ureditvi območja, arh. Aymonino o »vratih na Vzhod«, inž. Piccoli pa o raznih povezavah), naj bi se v čim krajšem možnem roku razvil izvršilni načrt s prvenstvenim namenom, da spodbudi industrijsko dejavnost na Tržaškem in da EZIT-u novega znanost. S tega vidika, so izjavili predstavniki deželne uprave, je zasnova projekta izredno pomembna. Še zlasti pohvalno se je o zamisli izrazil predsednik deželne vlade Biasutti, ki je naglasil, da se je vselej zavzemal tudi za industrijsko bodočnost Trsta.

Sedanji trenutek tržaškega gospodarstva pa nedvomno označuje za Trst neobičajna kvantiteta in kvaliteta raznih razvojnih načrtov. Po mnenju deželnega odbornika Carboneja, ki je zaključil včerajšnje srečanje in ki je na zadnjih javnih nastopih pokazal velik posluš za dvome in pripombe javnega mnenja, pa takšna izobilica zamisli in načrtov nujno terja od političnih sil, da se hitro in jasno opredelijo. Uresničitev tako ambicioznih zamisli terja

namreč veliko sredstev, predvsem pa premostitev vrste birokratskih ovir (na Tržaškem bo v kratkem kar 10 organizmov imelo pristojnosti na urbanističnem področju), kar zahteva splošno pripravljenost na sodelovanje.

V krog prvih sogovornikov pa bo morala biti nedvomno uvrščena, tudi dolinska občinska uprava, saj bi večina novih zgradb morala stati na njenih tleh. Glede tega namerava občinski odbor tudi poseči. V neformalnem razgovoru so sicer predstavniki projektantske družbe dejali, da so posegi v dolinski občini »lepotnega značaja«, medtem ko je več industrijskih obratov predvidenih za miljsko občino, in končno bi z načrtom predvsem sanirali tisti del industrijske cone, ki je v tržaški občini.

O cenah in rokih izvajanja projekta seveda ni bilo podanih uradnih izjav: po nepotrjenih vesteh naj bi samo ta osnovni načrt stal približno milijardo lir (projektanti so govorili o petini tega zneska), vsekakor pa naj bi samo izgradnja »vrat na Vzhod« stala okrog 350 milijard lir. Po drugi strani pa bi samo priprava podrobnostnih načrtov trajala vsaj eno leto. Vsekakor pa je veliko prerano, da bi razmišljali o teh vidikih kompleksnega vprašanja. (bip)

Stališče večinskih struj tržaške KD Čimprej do odborov v okoliških občinah

Tržaško politično življenje že dalj časa označuje svojevrsten položaj, za katerega je značilna stagnacija med strankami, ki sestavljajo večino v tržaškem občinskem in pokrajinskem svetu, hkrati pa polemika med Kršćansko demokracijo in PSI.

Včeraj se je sestala prav večinska struja tržaške KD, ki se pripravlja na sestanek pokrajinskega komiteja, napovedan za 12. t.m. Strujo sestavljajo pristaši De Mite in Biasutti ter Andreottija, Fanfanija in Ljudske akcije. Vodilni člani struje so v tiskovnem sporočilu, ki so ga sestavili po sestanku, izrazili zaskrbljenost nad počasnim potekom pogajanj za sestavo tistih občinskih uprav, kjer so bile volitve. Krivdo za počasnost pripisujejo predvsem zadržanju PSI, ki se »zaradi notranjih težav premika brez jasne politične usmeritve in nedosledno s podpisanimi obvezami, ki jih je sprejela petstrankarska koalicija«.

Mišljeni sta očitno petstrankarski koaliciji, ki upravljata tržaško Občino in Pokrajino, saj je v tiskovnem sporočilu nadalje zapisano, da je treba po dolgem premisleku izvesti nekatere jasne izbire, ki bodo v korist Trsta in njegove okolice. Iskanje usmeritev mora biti zelo konkretno, predpogoj zanj pa je trdna solidarnost med strankami, ki sestavljajo koalicijo. Vodilna struja tržaške KD se torej izraža v prid sodelovanja s socialisti, obenem pa se zavzema za vstop Slovenske skupnosti v koalicijo. Na sestanku so seveda razpravljali tudi o internih vprašanjih svoje stranke.

V devinsko-nabrežinski občini pa se je sestalo tajništvo tamkajšnje sekcije PSI. Sestanek je vodil tajnik Burger, prisotni pa so bili tudi novoizvoljeni občinski svetovalci in člani delegacije, ki vodi pogajanja za sestavo odbora. Tudi socialisti se pritožujejo, da še ni prišlo do konkretnih pobud za sestavo občinskega odbora in za izvolitve župana. Člani vodstva sekcije so vsekakor tajniku poverili mandat, naj se sreča z ostalimi političnimi silami, predvsem pa s KD, ki je v občini stranka relativne večine.

Pogajanja za sestavo krajevnih odborov se torej uvrščajo v širši pogajalni kontekst in lahko pričakujemo, da se bodo marsikje stvari zavlekle, saj ne bo povsod lahko najti takšne rešitve, ki bodo zadovoljile vse.

Kapitanija o privezih

Z ozirom na številna vprašanja, ki so jih lastniki čolnov in jadrnic, ki uporabljajo posamezne priveze, a bi se radi včlanili v navtična ali jadrna društva, naslovili na pristaniško poveljstvo, je tržaški poveljnik De Michele izdal včeraj tiskovno sporočilo, s katerim pojasnjuje, kakšni so veljavni predpisi. Po teh predpisih pristaniško poveljstvo lahko daje v koncesijo omenjenim društvom del portičev ali pristanišč, kjer je mogoče urediti priveze. S tem pa seveda ne krati pravic posameznih lastnikov.

Da bi zaščitili pravice posameznih lastnikov, lahko pristaniško poveljstvo vključi v sporazum o koncesiji člen, s katerim obvezuje koncesijsko društvo, da vzdržuje privez izredno v korist člana. Na ta način torej ni nevarnosti, da bi člani izgubili svoj privez.

Pristaniško poveljstvo poleg tega obvešča, da v tem obdobju izdaja navtičnim in jadrnim društvom koncesije za priveze v Devinu, pri Cedadu, v Križu, v Ribiškem naselju, Grišanu in v Barkovljah, veljale pa bodo za vse letošnje leto.

Sporočilo izletnikom PD

Bralce, ki so se prijavili za potovanje našega dnevnika v Lizbono obveščamo, da lahko dvignejo dokumentacijo v potovalnem uradu Aurora, Ulica Milano 20.

Tiskovna konferenca svetovalcev KPI

Bitke za stolčke jasen dokaz o krizi v političnih koalicijah

Tržaški občinski in pokrajinski svetovalski skupini KPI sta včeraj sklicali skupno tiskovno konferenco, na kateri so njuni predstavniki kritično predložili javnosti vprašanje imenovanja predsednikov in odborov javnih ustanov.

O problemu sta govorila občinska svetovalca Nico Costa in Maurizio Pessato ter pokrajinski svetovalec Ezio Martone. Prvi je govoril prav Pessato, ki je zanikal, da ustanove delujejo enako dobro in učinkovito, četrdo za določen čas nimajo predsednikov in upravnih odborov. Po njegovem mnenju je namreč dejstvo, da odsotnost popolnomočenih odbornikov in predsednikov onemogoča bistvene strateške izbire. To je razvidno že iz tega, da so javne storitve, kot so avtobusni prevozi, razdeljevanje energije, kulturne ustanove ter družbene in socialne službe vedno slabše.

Položaj je dejansko zamrznjen v pomembnih ustanovah: tako je že leta 1983 zapadel mandat upravnemu odboru ustanove za tovarni terminal pri Fernetičih, upravnemu odboru Centra za raziskave pri Padričah (leta 1986), upravnemu odboru prevoznega podjetja ACEGA (leta 1988), odprta pa so še vprašanja pomembnih ustanov kot sta gledališče Teatro stabile in operna hiša Verdi ter najpomembnejše ustanove za socialne storitve ITIS. Upravni odbor zavoda IACP pa so imenovali

še po posegu deželne uprave, ker pač to dovoljuje zakon.

Pokrajinski svetovalec Ezio Martone je s svoje strani podčrtal, da je naloga koalicij, ki upravljajo Trst in pokrajino v tem, da čim bolj uredijo stvari. Dejansko pa se dogaja - je ugotovil Martone - da po eni strani deželni odbornik Carbone sklicuje promocijske konference, po drugi pa so načrti obeh krajevnih uprav povsem nerazumljivi. Svetovalec je obtožil občinski in pokrajinski odbor, da sta nedelavna, hkrati pa da se ukvarjata z najrazličnejšimi kupčijami. To jim danes očitajo predstavniki gospodarskih, sindikalnih in drugih sil.

Pokrajinski tajnik KPI Nico Costa je poudaril, da se bo stranka še naprej zavzemala za obrambo dobrega upravljanja in moralne neoporečnosti vodenja javnih storitev. Costa je zahteval, naj stranke večine prenehajo z divjo lotizacijo, ki niti najmanj ne upošteva strokovnosti kandidatov. Kot primer je navedel dejstvo, da so bili kar trije pokrajinski tajniki strank imenovani v vodstvo treh pomembnih ustanov: Tripani za podpredsednika družbe Sincrotrone, Perelli družbe Finporto, Tabacco pa na čelo ustanove EZIT.

Prav bitke za stolčke - je zaključil Costa - dokazujejo, kako globoka je politična kriza v našem mestu in kako se ob imenovanjih lomijo odnosi v upravnih koalicijah.

Pobuda tržaškega Forum za konstituantno

Komunistični voditelji iščejo novo pot dialoga z Izraelom

Tržaški Forum za konstituantno je v svoj delovni program vključil vrsto javnih soočanj o konkretnih družbenih vprašanjih, ki zadevajo tukajšnje, a tudi širšo vsedržavno stvarnost. Prvo srečanje je bilo namenjeno koščki problematiki psihiatrične reforme, drugo nedavnim političnim spremembam v Sloveniji, tretje (sinočnje) pa pojavu antisemitizma ter odnosom med židovsko kulturo in italijansko levico. V ta namen so povabili v Trst profesorja Amosa Luzzata, komunističnega voditelja in uglednega predstavnika italijanske židovske skupnosti, ki je med glavnimi pobudniki na novo zastavljenega dialoga med KPI in židovsko kulturno stvarnostjo kot tudi nedavnega zbliznanja med Occhettovo stranko in Izraelom.

Luzzato je v svojem strokovnem predavanju predvsem iz zgodovinskega zornega kota analiziral globlje vzroke protizidovskega razpoloženja, precejšnjo pozornost pa je posvetil tudi zakonodaji, ki (nejasno) urejuje odnose med državo in manjšinskimi verskimi skupinami, kot pričajo stalne afere okrog vprašanja verouka v javnih šolah. Antisemitizem pa je v kolektivni zavesti močno povezan z znanimi dogajanjmi na Bližnjem vzhodu in predvsem s sporom med Izraelom in Palestinci. Mednarodna skupnost ne more postaviti na isto raven zaskrbljujočega pojava antisemitizma (v bistvu

razizma) v Evropi in dogajanj v Izraelu, ki so predvsem politične narave. Po Luzzatovem mnenju je prav, da KPI zagovarja stališče »dva naroda, dve državi« in da po svojih močeh spodbuja neposredni dialog med Izraelom in palestinskimi organizacijami, ki predstavljata edino izhodišče, da se bodo zadeve premaknile s sedanjega slepe ulice. Govornik, ki je pozdravil nedavni obisk »zunanega ministra« KPI Giorgia Napolitana v Izraelu, je med drugim tudi dejal, da italijanska levica kljub lepim in visokodonečim besedam, pravzaprav posveča premalo pozornosti izraelskim demokratičnim silam in tamkajšnjim pacifistom.

Na včerajšnjem srečanju je bilo precej govora tudi o gibanju cionizma, o katerem je evropska javnost slabo poučena. Res je, da so to gibanje pozneje idejno v marsičem monopolizirali židovski ekstremisti, res pa je tudi, da je bila v njem vseskozi močno zastopana tudi proletarska oziroma demokratična komponenta, ki je imela pozitivne in vsekakor napredne vzgibe. Nekritični odklon cionizma izvira tako predvsem iz slabega poznavanja zgodovine, z globljimi vzroki antisemitizma pa se morajo po njegovem mnenju - poleg zgodovinarjev in politologov - ukvarjati tudi psihologi in - zakaj ne - tudi psihoanalitiki.

S. T.

Začelo se je cepljenje psov proti steklini

V ponedeljek se je začelo obvezno in brezplačno cepljenje psov proti steklini, ki bo trajalo do 31. julija. Pri KZE opozarjajo, da je treba pse pripeljati na cepljenje z zanesljivim nagobčnikom.

Cepljenje je obvezno za pse, ki so stari več kot tri mesece, lastniki pa morajo, ustrezno potrdilo o cepljenju shraniti.

V Trstu bodo brezplačno cepili pse v javnem pesjaku v Ulici Orsera 8 in sicer vsak delavnik od 9. do 11. ure. Cepljenje bo tudi v bivši zasebni klavnici Emili Romano na Proseku št. 132 (nasproti trgovine Elio Mobili). Cepljenje bo vsak ponedeljek in vsako sredo od 10. do 12. ure.

V Miljah bodo cepili pse v občinskih garažah za avtobuse, in sicer vsak tork in vsako soboto od 9. do 12. ure. V Dolini bodo cepili pse na županstvu, in sicer vsako soboto od 11. do 12. ure.

V nekaterih občinah pa se bo pričelo cepljenje komaj 2. julija in bo trajalo do konca istega meseca. V devinsko-nabrežinski občini bodo v tem času cepili pse vsak ponedeljek in vsako sredo od 11. do 12. ure, in sicer v prostorih javne klavnice. V Zgoniku bodo cepili pse na županstvu, in to vsak tork in petek od 11. do 12. ure. V repentabski občini pa bo cepljenje potekalo v prostorih županstva na Colu, in sicer vsak četrtek od 11. do 12. ure.

Eno leto je minilo, odkar si nas zastupil

Giuliano Barini

Z ranjenim srcem in nespremenjeno ljubeznijo se te spominjamo žena Alma, sinova Davide in Massimo ter ostalo sorodstvo

Trst, 8. junija 1990

Spet sindikalna pripravljenost bolničarjev KZE

Kljub sporazumu o načinih za reševanje dramatičnega pomanjkanja bolničarjev, ki so ga sindikalne organizacije in deželna uprava podpisale prav te dni, so sindikati CGIL, CISL in UIL napovedali za tork, 12. junija, dan sindikalne pripravljenosti. Čeprav se je situacija na deželni ravni premaknila na bolje - piše v tiskovnem sporočilu zdravstvenih delavcev omenjenih sindikatov - je položaj v krajevnih zdravstvenih enotah še vedno zelo kritičen. Odnosi s sindikalnimi organizacijami so zlasti v okviru Tržaške krajevnice zdravstvene enote po oceni CGIL, CISL in UIL zelo slabi, prav tako pa je v tržaški enoti še cela vrsta nerešenih problemov. Zaradi tega sindikati pozivajo delavce krajevnice KZE k sindikalni pripravljenosti.

V Krožku za kulturo in umetnost predstavijo knjigi o Langobardih

Krožek za kulturo in umetnost prireja v ponedeljek, 11. junija, ob 18. uri v mali dvorani gledališča Verdi predstavitev dveh knjižnih del o Langobardih, ki sta nedavno izšli pri videmski založbi Edizioni Longobarde.

Založniška pobuda sodi v okvir velike razstave o Langobardih, ki so jo odprli v Čedadu in Passarianu. Gre za knjigi z naslovoma »Prihajajo Langobardi« Alessandra D'Osualda in »Albino: življenje in svet langobardskega kralja«.

Knjigi bo predstavil prof. Vigevani, srečanje pa prirejajo odborništvo za kulturo pri tržaški občinski upravi, tržaška Mestna knjižnica Hortis in videmska založniška hiša.

Na zaključnem večeru debatne sezone DSI

Prof. Andrej Capuder zadnji gost

Društvo slovenskih izobražencev v Trstu bo svojo zimsko-spomladansko sezono debatnih večerov zaključilo prihodnji ponedeljek, 10. junija. Ob tej priložnosti so člani Društva slovenskih izobražencev povabili v svojo sredo novega slovenskega republiškega ministra za kulturo prof. Andreja Capudra. Tudi to zadnje srečanje bo v Peterlinovi dvorani (v Ulici Donizetti 3), začelo pa se bo kot navadno ob 20.30.

Srečanje zelenih o problematiki prevozov v Evropi

Deželne zelene liste, združenje SOS Transit in Inštitut za ekologijo Furlanije-Juljske krajine prirejajo prihodnjo soboto (16. junija) v konferenčni dvorani Pomorske postaje mednarodni posvet z naslovom »Ljudje, blago in ideje: predlogi za ekologijo v prevozih nove Evrope«.

Posvet bo v jutranjih urah predstavil deželni svetovalec Zelene liste Andrea Wehrenfennig, uvodno poročilo pa bo imel avstrijski geograf Gerhard Sturzlinger, o specifičnih vprašanjih bodo nato poročali Fabio Santorini (Univerza Trst), Robert Thaler (Univerza Dunaj), Miha Jazbinšek (slovenski minister za ekologijo in prostorsko načrtovanje), Ildiko Laky (Madžarski inštitut za urbanistiko) ter evropska poslanca zelenih Virginio Bettini in Paul Beekmans.

Sedemdesetletniki iz Nabrežine in Devina proslavili svoj jubilej

Prejšnji teden so se 70-letniki iz devinsko-nabrežinske občine zbrali pred spomenikom padlih občanov v narodnoosvobodilni borbi. Spomin padlih so počastili z enominutnim molkom in položili cvetje pred spomenik v zahvalo vsem tistim, ki so darovali svoje življenje za boljše bodočnost in mir v svetu.

V devinsko-nabrežinski občini je več kot 80 občanov, ki so se rodili leta 1920, srečujejo pa se vsakih pet let. Tako je bilo tudi letos. Po krajši slovesnosti pred spomenikom na glavnem nabrežinskem trgu so slavljenci odpotovali s posebnim avtobusom na izlet v bližnjo Furlanijo, kjer so imeli skupno kosilo. Sledili so seveda zabava in pogovori o raznih dogodkih, ki so jih slavljenci preživeli. Veliko je bilo lepega, veliko pa tudi grdega: od vojn pa do razočaranj, ki jih za omenjeno generacijo ni manjkalo. (mm)

Na sliki 70-letniki iz devinsko-nabrežinske občine pred spomenikom padlih v NOB, ki stoji na glavnem nabrežinskem trgu.

gledališča

GLEDALIŠČE VERDI

Danes, 8. t. m., ob 20. uri (red C) bo na sporedu ponovitev Donizettijeve opere ELISIR D'AMORE. Dirigent Gianfranco Masini, režiser Marco Tullio Giordana. Zbor bo vodila Ine Meisters. Ponovitev bo še 10. t. m. (red D) ob 16. uri.

Simfonična sezona Gledališča Verdi Jutri ob 18.00 (red S) bo na sporedu koncert pod vodstvom Pinchasa Steinberga. Izvajali bodo skladbe Bernsteina, Andersona in Gershwna.

Prodaja vstopnic pri blagajni gledališča Verdi.

GLEDALIŠČE CRISTALLO - LA CONTRADA

Danes, 8. t. m., ob 20.30 bo v gledališču Cristallo premiera L'OSPITE DESIDERATO. Režija Orietta Crispino. Gledališko delo je napisal Rosso di San Secondo.

Upravitelji gledališča obveščajo, da je za predstavo obvezna rezervacija pri osrednji blagajni UTAT v Galeriji Protti, ker je število sedežev omejeno.

razna obvestila

Sklad Mitja Čuk obvešča, da bodo od 15. junija do septembra letos prekinjene dejavnosti šiviljskih popravil.

Pokrajinsko vodstvo VZPI-ANPI Trst poziva vse svoje sekcije, da se množično udeležijo proslave odprtja obnovljene zgodovinsko znamenite partizanske bolnice Franje v nedeljo, 10. t. m., saj so zamejski Slovenci in Italijani izjemno veliko prispevali za njeno obnovo.

Slovenska kulturno-gospodarska zveza - Odbor za vzgojo in izobraževanje in Dijaški dom S. Kosovel iz Trsta prireja PLANINSKI POHOD 1990 od 17. do 21. julija 1990. Obvezna je veljavna izkaznica SPDT.

šolske vesti

Osnovna šola Prežihov Voranc - Dolina vabi na ZAKLJUČNO PRIREDITEV in razstavo, ki bo v šolskih prostorih danes, 8. t. m., ob 18. uri.

Otroci iz vrta in učenci osnovne šole Pinko Tomazič iz Trečb vabijo na ZAKLJUČNO ŠOLSKO PRIREDITEV danes, 8. t. m., ob 18. uri na šoli.

Osnovna šola Oton Župančič obvešča, da bo letos ZAKLJUČNA PRIREDITEV v Marijinem domu jutri, 9. t. m., ob 11. uri. Razstavo ročnih del si boste lahko ogledali v šolskih prostorih v ponedeljek, 11., in torek, 12. t. m.

Osnovna šola I. Grbec in otroški vrtec iz Škedenja vabita na zaključno prireditev ob 10-letnici poimenovanja šole, ki bo jutri, 9. t. m., ob 18. uri v kulturnem društvu I. Grbec v Škedenju.

Osnovna šola Primož Trubar v Bazovici vabi na ZAKLJUČNO PRIREDITEV, ki bo v kinodvorani jutri, 9. t. m., ob 16. uri. Razstavo si boste lahko ogledali v šolskih prostorih po prireditvi in v nedeljo, 10. t. m. od 10. do 12. ure.

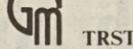
V devinski šoli Josip Jurčič bo v nedeljo, 10. t. m. RAZSTAVO LIKOVNIH IN ROČNIH IZDELKOV. Odprta bo od 9. do 13. ure.

Osnovna šola Boršt vlnudno vabi na RAZSTAVO LIKOVNIH IN ROČNIH IZDELKOV, ki bo v nedeljo, 10. t. m., od 10. do 12. ure in od 16. do 20. ure ter v ponedeljek, 11. t. m., od 8. do 11. ure v šolskih prostorih osnovne šole v Borštu.

Osnovna šola Mačkolje vlnudno vabi na RAZSTAVO LIKOVNIH IN ROČNIH IZDELKOV, ki bo od ponedeljka, 11. do petka, 15. t. m., od 8. do 16. ure v šolskih prostorih osnovne šole v Mačkoljah.

Na srednji šoli Ivan Cankar v Trstu se vrši vpisovanje za tečaj "150 ur" v šolskem letu 1990/91. V tečaj se lahko vpišejo vsi tisti, ki bi radi dosegli diplomu nižje srednje šole, ki je še nimajo ter so dopolnili 16. leto starosti.

GLASBENA MATICA

TRST

ZAKLJUČNE AKADEMIJE OB 80-LETNICI
GLASBENE MATICE V TRSTU
Danes, 8. t. m., ob 20.30 v evangeličansko-luteranski cerkvi, Trg Panfili
Stefano Artesi, Jadranka Krizman, Alenja Zobec - klavir
Francšek Taučar, Luisa Vignini - violina
Aleksander Sluga - violončelo
Marjana Debeljuh - flavta
Maurizia Lorenzi - pozavna
Uroš Jercog, Christian Marchesich, Maurizio Marchesich, Andrej Sancin - harmonika in harmonikarski duo
Irina Perosa, Tanja Sternad - kljunasti flauti, Tamara Ražem - klavir
David Žerjal, Maila Ozbič - violini, Vasja Legiša - violončelo, Claudia Sedmach - klavir
Aljoša Starc - klarinet, Aleksander Sluga - violončelo, Tamara Ražem - klavir
Tamara Ražem, Aljoša Starc, Mojca Šiško, Aljoša Taučar - klavirska spremljava. Vabljeni!

GOSPODARSKO DRUŠTVO NA KONTOVELU

proslavlja

90-LETNICO USTANOVITVE

Ob tej priliki organizira zgodovinsko razstavo gospodarskega, kulturnega in športnega delovanja na Kontovelu ter pokušnjo vin vaških vinogradnikov.

Odprtje razstave bo danes, 8. junija, ob 19. uri v društvenih prostorih
Sodeluje amaterski oder Jaka Štoka
Vabljeni člani in prijatelji
Urniki razstave 9. in 10. junija od 10. do 20. ure

KD FRANCE PREŠEREN iz Boljunca

priredi danes, 8. in jutri, 9. t. m., ob 20.30 v gledališču France Prešeren v Boljuncu

ZAKLJUČNI NASTOP PLESNE ŠOLE STANDARDNIH IN LATINSKOAMERIŠKIH PLESOV V INTERNACIONALNEM STILU
Vabljeni!

včeraj - danes

Danes, PETEK, 8. junija 1990
MEDARD

Sonce vzide ob 5.16 in zatone ob 20.52 - Dolžina dneva 15.36 - Luna vzide ob 21.25 in zatone ob 4.41.

Jutri, SOBOTA, 9. junija 1990
PRIMOŽ

PLIMOVANJE DANES: ob 4.24 najnižja -62 cm, ob 11.11 najvišja 25 cm, ob 15.55 najnižja -5 cm, ob 21.41 najvišja 47 cm.

VREME VČERAJ: temperatura zraka 19,5 stopinje, zračni tlak 1011,6 mb rahlo narašča, brezvetrje, vlaga 73-odstotna, nebo oblačno, morje skoraj mirno, temperatura morja 18,7 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Riccardo Sandri, Andrea Pecorela, Corinna Bandelli, Alice Ruzzier, Sharon Latino, Andrea Gombac, Jasmin Gustin.

UMRLI SO: 66-letni Carlo Zerial, 71-letni Giuliano Fioritto, 64-letna Maria Coretti por. Vemanzi, 82-letni Arrigo Vendramin, 78-letna Mercedes Ghersa vd. Salvagno, 81-letni Giordano Braini, 86-letni Carmelo Sancin, 93-letna Caterina Marcuzzi, 96-letna Lucia Manzutto vd. Avanzini, 68-letni Giuseppe Matesi, 80-letni Francesco Rota, 89-letna Virginia Modesto.

DNEVNA IN NOČNA SLUŽBA LEKARN

Od ponedeljka, 4. junija, do sobote, 9. junija 1990

Dnevna služba - od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30

Ul. Dante 7, Istrska ulica 18, Ul. Alpi Giulie 2 (Altura), Trg Gioberti 8 (Sv. Ivan).

PROSEK (tel. 225141 - 225340), MILJE, Mazzinijev drevored 1 (tel. 271124) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Dnevna služba - od 19.30 do 20.30

Ul. Dante 7, Istrska ulica 18, Ul. Alpi Giulie 8 (Altura), Trg Gioberti 8 (Sv. Ivan), Ul. Ginnastica 6, Trg Cavana 11.

PROSEK (tel. 225141 - 225340), MILJE, Mazzinijev drevored 1 (tel. 271124) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Nočna služba - od 20.30 do 8.30

Ul. Ginnastica 6, Ul. Cavana 11. PROSEK (tel. 225141 - 225340), MILJE, Mazzinijev drevored 1 (tel. 271124) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

SKD IGO GRUDEN - Nabrežina

priredi danes, 8. t. m., ob 20.30 v društvenih prostorih

KONCERT

violina - STEFANO IOB
klavir - BEATRICE ZONTA
Vabljeni!

razne prireditve

Danes, 8., in jutri, 9. junija, ob 20.30 bo v gledališču France Prešeren v Boljuncu ZAKLJUČNI NASTOP PLESNE SOLE KD FRANCE PREŠEREN. Vabljeni!

Slovenski kulturni klub bo jutri, 9. junija, zaključil svojo delovno sezono. Na vrtu Finžgarjevega doma na Opčinah bo priredil POLETNI PIKNIK. Na programu je nagrajevanje klubovca leta, nagrajevanje najboljših slaščic, zabavne in družabne igrice, smeh in dobra volja. Vabljeni vsi člani in prijatelji. Začetek ob 18.30.

Fantovska in dekleška iz Boršta in Zabrežca priredi jutri, 9., in nedeljo, 10. t. m., ŠAGRO V HRIBENCI. Odprtje kioskov ob 18. uri, v soboto ob 20.30 dalje ples z ansamblom Happy day ter v nedeljo ob isti uri ples z ansamblom Taims. Vabljeni!

Sklad Mitja Čuk vabi PRIDE, GRJEMO NA TABR... z ljudsko pesmijo od Istre do Režije. Nastopajo: ŽPZ in plesalci Stu ledi, z ljudskimi igricami se bodo zabavali tudi vaši malčki... Pred cerkvijo na Repentabru v nedeljo, 10. junija, od 17. ure dalje (v primeru slabega vremena, bo prireditev v dvorani na Colu).

Knjižnica Pinko Tomazič in tovariši - Prosvetni dom Opčine, v sredo, 13. t. m., ob 20.30 srečanje na temo MOČ IN NEMOČ KULTURE PRI DEMOKRATIZACIJI DRUŽBENEGA RAZVOJA. Gost večera bo pisatelj BORIS PAHOR.

mali oglasi

OSMICO ima odprto Jožef Kukanja v Devinsčini št. 1.

OSMICO je odprla Sonja Strain v Mačkoljah (Križpot 84).

OSMICO so odprli Coljevi v Samatorci 20.

OSMICO sta odprla Ladi in Rado Milič v Salezu št. 68. Točita belo vino in teran.

OSMICO je odprl Komar v Logu št. 243. DO 17. t. m. je osmica tudi v Braniku št. 126. Pričakuje in vabi Ličen Branjan.

OSMICO sta odprla Marija in Bruno Zahar v Borštu št. 119.

KORESPONDENT z znanjem slovenskega, italijanskega in angleškega jezika išče zaposlitev tudi part-time. Morebitne ponudbe poslati na upravo Primorskega dnevnika, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst, pod šifro "Korespondent".

PRIVATNIK prodaja privatniku 6-sobno prazno stanovanje v bližini postaje, primerno tudi za urade. Dvojni vhod, dvigalo, avtonomna kurjava ter podstrešje. Tel. na št. 422010 ob uri kosila.

IŠČEM delo kot hišna pomočnica ali pomoč v gostilni. Tel. (003866) 81371.

IŠČEMO izvedenca Autocad iz Italije ali Slovenije. Zainteresirani naj pošljejo ponudbe na upravo Primorskega dnevnika, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst, pod šifro "Autocad".

PRENOSNI osebni računalnik toshiba T 1000 IBM, kompatibilen za 1.000.000 lir in tiskalnik za 500.000 lir, tudi ločeno, prodam. Tel. 302748 v večernih urah.

PRODRAM fiat uno fire, letnik '87, prevoženih 52.000 km, edini lastnik. Tel. 229234.

PRODRAM traktor fiat DT 540, priključni ročaj/obezovalac za traktor do 590 cm dolžine in prikolico za prevoz gosničarjev 40 stotov nosilnosti, vse v odličnem stanju. Tel. (0481) 531741.

PRODRAM pse - mladiče z rodovnikom pasme teranova. Tel. 829014 zvečer.

PRODRAM ali zamenjam z gumijastim čolnom kompletno čoln iz VR, dolžina 3 m. Tel. 212823.

PRODRAM peč z ventilatorjem, primerno za gostinske obrate, v odličnem stanju. Tel. (040) 228090.

OPRAVLJAMO razna vrtnarska dela z dobavo vsakovrstnih rastlin in razna vzdrževalna dela. Tel. (0481) 884161.

HOTEL v centru Trsta nujno išče sobarico. Zahtevajo se priporočila. Tel. na št. 365849 od 13. do 15. ure.

LJUBKA mucka sivkasto-tigraste barve, stara mesec in pol, išče zatočišče pri ljubizni osebi. Tel. 212119.

RESTAVRACIJA na Krasu nujno išče mladega/o natakari/jico in sobarico, tudi za notranje delo, prosti dan ob ponedeljkih. Tel. na št. 327055.

Darujte v sklad Mitje Čuka

menjalnica

TUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST	TUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST
Ameriški dolar	1245,500	1230.—	Japonski yen	8,166	8.—
Nemška marka	735,350	732.—	Švicarski frank	866,740	858.—
Francoski frank	118,240	216.—	Avstrijski šiling	104,524	103,750
Holandski florint	653,500	650.—	Norveška krona	191,390	189.—
Belgijski frank	35,756	35.—	Švedska krona	203,630	200.—
Funt sterling	2100,450	2070.—	Portugalski eskudo	8,381	7,500
Irski sterling	1971,200	1950.—	Španska peseta	11,865	11,300
Danska krona	193,060	190.—	Avstralski dolar	963,750	910.—
Grška dramma	7,514	7.—	Jugoslov. dinar		100.—
Kanadski dolar	1063,650	1030.—	ECU	1513,750	

BCIKB

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

7. 6. 1990
Telef.: Sedež 040/67001
Agencija Domjo 831-131
Agencija Rojan 411-611

Torta ob rojstnem dnevu igralca Alberta Sordija

Mednarodna razstava novega filma v Pesaru je poklonila en cel dan Albertu Sordiju in njegovemu 70. rojstnemu dnevu. Dan je bil uradno posvečen italijanski filmski komediji, zaključil pa se je na najbolj klasičen način: z ogromno torto in pesmico, ki jo je priljubljenemu igralcu zapel improvizirani zborček. Sordi je nekoli ganjen prerezal torto, pri tem sta mu pomagali kolegi Antonella Lualdi in Silvana Pampanini, in jo poudil povabljenecem, med katerimi je bilo mnogo igralcev in režiserjev kot, denimo Nino Manfredi, Ettore Scola, Glauco Pellegrini, pa tudi nekaj no-

vinarjev in navadnih oboževalcev znanega igralca. Pred nedavnim je Sordi nastopal v filmskih priredbah znanih gledaliških del (*Namišljeni bolnik* in *Skopuh*), zdi pa se, da ne načrtuje povratka v gledališče, vsaj trenutno ne. Skoraj za šalo je omenil, kako bi mu bilo všeč nastopati v revijah, kot so bile nekoč v modi, s komiki, plesalkami in subretkami. Sicer pripravljata Sordi novo verzijo niza *Storia di un italiano* za nemško, francosko in angleško televizijo. V okviru prireditve v Pesaru je bilo v sredo tudi srečanje o stanju italijanske filmske komedije.

Jacksona daje stres

Vnetje medrebrnega hrustanca: končno so zdravniki odkrili vir bolečin, zaradi katerih se je moral Micheal Jackson v nedeljo zvečer nemudoma zateči v bolnišnico. Vzrok boleznin pa je živčna prenapetost pevca, ki sicer posveča svojemu zdravju pretirano pozornost. Zdi se, da bo Michael že čez nekaj dni zapustil bolnišnico St. John, kjer se pravkar zdravita druga dva prestižna bolnika: Elizabeth Taylor in Ronald Reagan. Jackson bo zdravljenje nadaljeval na svojem domu, kjer ga bo negoval osebni zdravnik. Vsekakor je najbogatejši pevec, avtor uspešnic, kot sta *Thriller* in *Bad*, že sporočil, da namerava okrevati v zelo kratkem času. V njegovem imenu je Bob Jones še poudaril, kako bo Michael v desetih dneh spet poprijel za delo. Vesti so se poleg bolnika seveda najbolj razveselili njegovi številni oboževalci, ki so od nedeljske noči nestrno posedali pred znano bolnišnico v Santi Monici. Nikakor pa se ni pomirila 42-letna Gabrielle Jamilah Muhammad-Jackson, ki že dalj časa zatrjuje, da je z Michaelom tajno poročena. Žal bo njeno »okrevanje« nekoli daljše, saj so jo predinočnejm aretirali, ker se je skušala prithotapiti do pevčeve sobe.

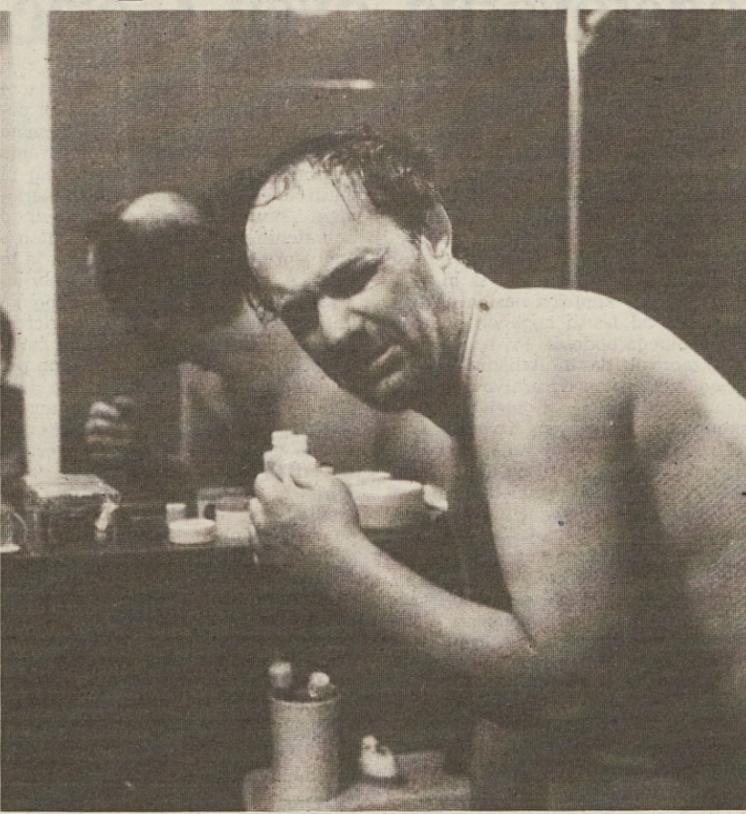
Gladovna stavka v teatru Bolšoj

Tudi za bleščečimi kulisami moskovskega gledališča Bolšoj se očitno dogajajo hude stvari, če se je skupina umetnikov odločila za gladovno stavko. Protest je uperjen v upravo gledališča, ki je pred nedavnim sklenila »dvomljivo« pogodbo z neko angleško družbo. Novi partner naj bi imel pravico uporabljati znak Bolšoja v reklamne namene, istočasno pa mu pogodba daje tudi pravico, da se lahko vtika v delovanje sovjetskega gledališča. Dokument, ki so ga podpisali stavkajoči, govori o nevdržnih razmerah v teatru in zahteva posebno komisijo, ki naj preveri delovanje uprave. Vest o gladovni stavki je posredoval dnevnik Sovjetskaja Rusija. Med sedmimi podpisniki je tudi odgovorni za temeljno komunistično organizacijo v Bolšoju Juri Grigorijev, sicer znan in cenjen bariton.

filmske premiere

Nepozabni film v desetih delih

eva fornazarič

Deset božjih zapovedi pomeni vsakemu izmed nas nekaj povsem osebnega in neponovljivega. Za nekatere je to sestavni del verske vzgoje, niz etičnih pravil, po katerih se morajo in hočejo ravnati, drugim pomeni predmet mitološkega preučevanja, mnogim pa najbrž ne pomeni nič in jih tako in tako ne znajo naštet. Na lanskem beneškem festivalu se je izkazalo, da so imeli pomanjkljiv spomin tudi poročevalci katoliških listov, kar je lahko pokazatelj nepazljivosti pri verouku, lahko pa tudi izraz globljega spreminjanja sodobne

katoliške družbe, v kateri ni več prostora za božje zapovedi ali za življenjepise svetnikov in svetnic. Četudi preskočimo versko valenco tako razširjenje plitvine, bomo odkrili, kako nam bo to znanje manjkalo, ko se bomo lotili študija umetnostne zgodovine ali celo takrat, ko bodo na filmskem platnu prikazovali *Dekalog* Krzysztofa Kieslovskega. Tematski preskok je morda res šokanten, vendar pade v oči in se mu ne moremo izogniti, še posebno ne sedaj, ko nam po kapljicah servirajo film, točneje sestavljenko desetih

kratkih filmov, ki so predstavljali kulturni dogodek. Nanj se je obesila beneška Mostra 1989. Ko ne bi bilo *Dekaloga*, bi se festival utopil v Laguni, tako pa si je opomogel in se dvignil na sprejemljivo kulturno raven.

Kieslowski je poljski režiser, ki je v neitalijanskem prostoru še precej znan, pri nas pa ni bil nikoli deležen posebne pozornosti. Morda je zaradi tega prav, da gledalce opozorimo na fragmente *Dekaloga* in jim svetujemo, naj nikar ne zamudijo priložnosti, da bi si film ogledali v celoti. Vem, ni enostavno, saj bi se morali namučiti kot pravi mojzeji, saj posamezne filme predvajajo enkrat ali dvakrat tedensko v različnih dvorana. *Dekalog* pa je tolikšnega truda vreden od prvega do zadnjega metra posnetega materiala, kar res ni malo.

V lepljenki *Dekalog* izstopa nekaj neizpodbitnih dejstev, ki presegajo samo sporobilnost posameznih filmskih zgodb. Tako ne bo nihče zanikal dejstva, da je Kieslowski režiser, kakršnih na tržišču ni veliko. Nič ne de, tudi če niste nikoli slišali zanj. Lahko se potolažite z dejstvom, da je Tornatore slaven tudi v ZDA, v njegovih filmih pa ni ne duha ne sluha o pošteni režiji. S poljskim kolegom velja prav obratno: toliko da se je prebil do distribucije, njegov *Dekalog* pa je remek delo, ki ga bo večina gledalcev spregledala, ker o njem nihče ne govori.

O sami vsebini ne kaže posebej poročati, saj bi gledalcem po nepotrebi kratili veselje do začudenje pred neobičajnim tolmačenjem zapovedi kot na primer »ne ubijaj«, »ne nečistuj«, »ne pričaj po krivem«, »ne želi svojega bližnjega žene« in vseh ostalih. Nasvet pa vam lahko prišpečem na uho: preden se podate v kino, si doma osvežite spomin, da ne boste kot tisti kritiki, ki so morali počakati na tiskovno sporočilo Bienala, da so sploh razumeli, kakšno zapoved so »gledali«.

današnji televizijski in radijski sporedi

RAI 1	RAI 2	RAI 3	TV Ljubljana 1	TV Koper	RADIO TRST A
7.00 Aktualno: Uno mattina	7.00 Otroški variete: Pata-trac in risanke	10.30 Variete: Prove tecniche di Mondiale (s Pierom Chiambrettijem)	9.00 Mozaik. Spored za otroke in mlade: Pisani svet, 9.20 dok. Boj za obstanek, 9.45 dok. oddaja Dežela smehljaja	13.45 Dok.: Campo base (pon.)	8.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 14.00, 17.00 Poročila; 7.30 Pravljična, nato Dobro jutro po naše; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Aladinova svetilka; 8.40 Soft music; 9.05 Ne vse, toda o vsem; 9.10 Revival; 9.40 Belžka; 9.50 Orkestri; 10.00 Pregled tiska; 10.10 Z opernega repertoarja; 11.30 Blues; 12.00 Slovenski film; 12.20 Melodije; 12.40 Z lanskega tekmovanja Seghizzi v Gorici; 12.50 Orkestri; 13.20 V žarišču; 13.30 Glasba po željah; 14.10 Otroški kotiček: Spoznavajmo svet!; 14.30 Od Milj do Devina; 15.00 Glasbena medigra; 15.10 Kulturni dogodki; 15.40 Jazz; 16.00 Mi in glasba; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Povest: Moj Kras (pon. 13. del); 17.22 Mladi val; 19.20 Zaključek.
9.40 Nadaljevanka: Santa Barbara	8.00 Oddaja za najmlajše: L'albero azzurro	11.00 Tenis: Mednarodno prvenstvo Francije - turnir Roland Garros	10.15 Nadaljevanka: Vnovič v Bridesheadu (pon.)	15.00 Nočni boks	
10.30 Jutranji dnevnik	8.30 Zdravnik neposredno	14.00 Deželne vesti	11.10 Video strani	15.45 Rubrika: Speedy	
10.40 Risanca: Tao Tao	9.30 Tečaj angleščine in francoščine za otroke	14.10 Izobraževalna oddaja: Dadaumpa	14.55 Video strani	16.15 Zgodovina športa po želji: Juke Box (pon.)	
11.00 Nad.: Chateauballon	10.00 Dok.: Occhio sul mondo	14.30 Videosport: superbike (iz Kanade) in teniški turnir Roland Garros (iz Pariza)	15.05 Žarišče	18.15 Wrestling Spotlight	
12.05 Ob nogometnem prvenstvu: Un mondo nel pallone - Italija	11.00 Nadaljevanki: La torre nera, 11.55 Capitol	19.00 Vreme in dnevnik	15.35 Poletna noč: ponovitev nanizanke Murphy Brown, nadaljevanke Kdo je Bourne? (zadnji del) in nanizanke Črni gad	18.50 TVD Novice	
13.30 Dnevnik in Mundial	13.00 Dnevnik in Mundial	19.30 Deželne vesti	17.40 Dnevnik in poslovne informacije	19.00 Odrpta meja	
14.15 Variete: Occhio al biglietto	14.00 Nadaljevanka: Beautiful	19.45 Variete: Prove tecniche di Mondiale (s Pierom Chiambrettijem)	17.45 Začetek SP v nogometu: Argentina-Kamerun (iz Milana)	19.30 Stičišče	
14.30 Oddaja za najmlajše: L'albero azzurro	14.45 Nan.: Saranno famosi	20.10 Variete: Blob. Di tutto di più (urednik Enrico Ghezzi in Marco Giusti)	19.45 Risanca in TV okno	20.00 Zgodovina športa po želji: Juke Box	
15.00 Ob nogometnem prvenstvu: Un mondo nel pallone - Italija (2.del)	15.30 Film: Ucciderò Willie Kid (western, ZDA 1969, r. Abraham Polonski, i. Robert Redford)	20.30 Aktualnosti: I racconti del 113 (ured. Gilberto Squizzato)	20.00 Dnevnik in vreme	20.30 Košarka NBA	
16.15 Športna rubrika: Minuto zero	17.15 Otvoritev Mundiala	21.35 Dnevnik - nocoy	20.50 Dok.: Rumena reka	22.30 TVD Novice	
16.45 Mladinska oddaja: Big! Estate	17.45 SP v nogometu: Argentina-Kamerun	21.40 Dokumentarec: Il terzo dopoguerra - Notizie dall'Occidente	21.45 Nanizanka: Zakon v Los Angelesu (4. epizoda)	22.45 Odbojka World League: Brazilija-ZDA (iz Bela Horizonte)	
17.55 Iz parlamenta in vesti	19.50 Vreme, dnevnik in šport	22.45 Šport: Proces Mundialu	22.35 Dnevnik in vreme	1.00 Rubrika: Eurogolf (pon.)	
18.05 Nan.: Cuori senza età	17.00 Vesti in Iz parlamenta	23.30 Pred 20 leti	23.00 Oči kritike		
18.40 Nad.: Santa Barbara	20.20 Šport: Nogomet je...	24.00 Nočni dnevnik	23.40 Poletna noč, vmes nanizanka Murphy Brown		
19.40 Almanah in dnevnik	20.30 Film: Il magnate greco (dram., ZDA 1978, r. Lee Thompson, i. A. Quinn, J. Bisset)	0.30 Dokumentarec: Mit tega stoletja - Klavirski genij Glenn Gould	23.05 Nadaljevanka: Glas srca (1. del)		
20.40 Film: Il gran premio (pust., ZDA 1944, r. Clarence Brown, i. Mickey Rooney, Liz Taylor)	22.20 Večerni dnevnik		1.10 Nanizanka: Črni gad		
22.45 Dnevnik	22.30 Aktualno: Diogenes				
22.55 Dokumentarec: Jeri la guerra - oggi la pace	23.30 Dnevnik, horoskop in Mundial				
0.10 Dnevnik in kronika SP	0.40 Film: Firmato Furax (kom., Fr. 1981, r. Marc Simenon)				
1.00 Danes v Parlamentu					
CANALE 5	RETE 4	ITALIA 1	ODEON	TELEFRIULI	RADIO KOPER (slovenski program)
7.10 Nanizanke: La grande vallata - Uno straniero, 8.00 Una famiglia americana - Il vigliacco, 9.00 Love Boat - Mare in alto mare, 10.00 I Jefferson	8.30 Nanizanka: Ironside	7.00 Otroška oddaja: Caffelatte in risanke	11.00 Igra: La spesa in vacanza	11.30 Nanizanki: L'albero delle mele, 12.00 Famiglia, si fa per dire	7.30, 13.30, 14.30, 16.30, 19.00 Poročila; 6.00 Za dobro jutro; 6.05 Na današnji dan; 6.10 Vremenska napoved in prometni servis; 6.30 Jutranjik; 6.45 Cestne informacije; 7.00 Jutranja kronika; 7.30 Dnevnik pregled tiska; 8.00 Prenos Radia Ljubljana; 13.00 Mladi val; 14.35 Pesem tedna; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 17.00 Jugoton; 17.30 Primorski dnevnik, nato Aktualna tema; 18.00 O glasbi... ob glasbi; 18.30 Glasbene želje; 19.00 Prenos Radia Ljubljana.
10.30 Kvizi: Casa mia, 12.00 Bis, 12.40 Il pranzo è servito, 13.30 Cari genitori, 14.15 Il gioco delle coppie	9.30 Nadaljevanka: Una vita da vivere, 11.00 Aspettando il domani, 11.30 Così gira il mondo	8.30 Nanizanke: SuperVicky, 9.00 Agente Pepper - Gioco pesante, 10.00 Simon & Simon, 11.00 New York New York - Scacco matto, 12.05 Chips, 13.00 Magnum P.I. - Una giornata nera	15.15 Nadaljevanka: Rosa selvaggia, 16.15 Colorina, 17.15 Senora	12.00 Tenis: Odprto prvenstvo Francije - moški polfinali (iz Pariza)	
15.00 Aktualni oddaji: Agenzia matrimoniale, 15.30 Cerco e offro (vodi Vittorio Schiraldi)	12.15 Nan.: Strega per amore	14.00 Vodič za Mundial	18.15 Branko in zvezde	17.30 Satelitski prenosi	
16.00 Zdravniški pregled	12.40 Otroška oddaja: Ciao ciao in risanke	14.30 Variete: Smile	18.30 Dok.: Človek in Zemlja	19.00 Alpski večer - Bled '90	
17.00 Kvizi: Doppio slalom, 17.30 Babilonia, 18.00 O.K. Il prezzo è giusto, 19.00 Il gioco dei 9, 19.45 Tra moglie e marito (vodi Marco Columbro)	13.40 Nadaljevanke: Sentieri, 14.40 Azucena, 15.20 Falcon Crest, 16.30 Veronica, il volto dell'amore, 17.00 Andrea Celeste, 18.10 La valle dei pini, 18.45 General Hospital	14.30 DeeJay Television	19.00 Filmske novosti	19.30 Dnevnik	
20.30 Film: Ufficiale e gentiluomo (dram., ZDA 1982, r. Tylor Hackford, i. Richard Gere, Louis Gossett jr.)	19.30 Danielin horoskop	15.30 Nanizanka: Tre nipoti e un maggiordomo	19.30 Risanke in smešnice	20.00 Koncert Slovenske filharmonije (iz Cankarjevega doma, 1. del)	
22.55 Variete: Rivediamoli	20.30 Aktualno: C'eravamo tanto amati	16.00 Otroška oddaja: Bim bum bam in risanke	20.00 Aktualno: USA Today	21.00 Vprašajte ZIS	
23.25 Variete: Maurizio Costanzo Show	21.00 Film: E venne un uomo (biog., It. 1965, r. Ermanno Olmi, i. Rod Steiger, Adolfo Celi)	18.00 Nanizanki: Arnold, 18.30 L'incredibile Hulk - Pizze e amore	20.15 Branko in zvezde	22.00 Studio Maribor	
1.20 Nanizanka: Lou Grant - Cambio di qualità	22.50 Tednik: Ciak	19.15 Variete: Emilio '90	20.30 TV film: Sotto un cielo di fuoco (dram., VB 1987, r. Tony Bicat, i. Harry Towb, 2. del)	23.30 Poskusni satelitski prenosi	
	23.40 Film: La maledizione della mosca (srh., VB 1965, r. Don Sharp, i. Brian Donlevy, George Baker)	20.10 Risanke	21.30 Nanizanka: Houston Knights - Due duri da brivido		
	1.20 Horoskop Daniele Rosati	20.30 Nanizanka: Big Man - Polizza d'Inferno	22.30 Rubrika: Forza Italia		
	1.25 Nanizanka: Missione impossibile	22.25 Variete: Be Bob a Lula (zadnja oddaja)	24.00 Rubrika o motorjih		
		23.15 Film: Gli undici moschettieri (dok., It. 1952, r. Concini-Saraceni, i. Silvio Piola, Giuseppe Meazza)	0.30 Odeon sport		
		0.40 Košarka: prvenstvo NBA - finale play offa			
			TMC	TELE 4	RADIO OPČINE
			8.30 Dober dan, Mundial!	(Se povezuje s sporedi Italia 1)	7.30, 13.30, 17.30 Poročila; 10.00 Dobro jutro; 19.00 V svetu fantazije; 20.00 Glasbena oddaja: Mix Time; 21.00 Do jutra: Nočna glasba.
			9.00 Nanizanki: Provaci ancora Lenny, 9.30 Flamingo Road		
			10.30 Nad.: Gabrijela		
			11.30 Aktualno: Ženska TV		
			12.30 Nanizanka: Ancora tu		
			13.00 Vesti ob Mundialu		
			13.45 Dnevnik		
			14.00 Turnir Roland Garros		
			17.00 SP v nogometu Italia '90: otvoritev in tekma Argentina-Kamerun		

Prvi obisk Sergija Pelhana pri županu Scaranu

Vrsta novih predlogov za graditev tesnejšega sodelovanja dveh Goric

Pred kratkim izvoljeni predsednik občinske skupščine v Novi Gorici, Sergij Pelhan namerava pospešiti in razširiti sodelovanje med Novo Gorico in Gorico in je svojega goriškega sogovornika že seznanil z nekaterimi pobudami. V četrtek je namreč skupaj z bivšim predsednikom Albertom Bevičičem obiskal goriškega župana Scarana in člani občinskega odbora.

Ob prvem srečanju z novoizvoljenim predsednikom skupščine občine Nova Gorica je gostitelj dr. Scarano poudaril dosedanje dobre odnose med občinama, opozoril na potrebo po razreševanju odprtih vprašanj (pitna voda, vodotoki) in izrazil željo, da bi tudi novoizvoljeni predstavniki novogoriške skupščine to sodelovanje nadaljevali. Scarano je posebej poudaril primat, ki sta ga občini vsehskupaj imeli pri popuščenju napetosti ob meji in ustvarjanju sožitja in omenil njuno vlogo v nastajajoči novi Evropi, predvsem pa v odnosu do vzhodnoevropskih držav. Za odpiranje na vzhod pa je nujno potrebno zgraditi avtoceste, ki bodo Gorico in Novo Gorico povezale s Slovenijo in dalje z Vzhodno Evropo.

Sergij Pelhan se je v nagovoru navezal na bližajočo se tisočletnico prve omembe Gorice v pisanih virih in na članek v reviji Isonzo, v katerem Da-

rio Stasi razglablja o Scaranovi zamisli velike Gorice - dveh medsebojno odprtih in povezanih mest.

Vendar, da bi dosegli tak koncept odnosov, bo potrebno razčistiti nekaj senc, ki zavirajo nadaljnje sproščanje odnosov, je dejal Pelhan in poudaril potrebo, da se razčisti resnica o deportirancih in "fojbah" z ustanovitvijo komisije na republiški ravni, ki bi raziskala celoten kontekst nasilja na tem območju, od fašističnega do vojnega in povojnega obdobja. Pri tem je Pelhan zaprosil, da bi italijanska stran omogočila dostop do arhivov. Predlagal je tudi, da bi ob meji postavili skupni spomenik vsem žrtvam nasilja od prve svetovne vojne dalje in tudi sporočil namero, da bi na jugoslovanski strani označili grobišča, oziroma fojbe in svojcem omogočili, da jih obiščejo.

Poleg tega je predsednik Skupščine Občine Nova Gorica svojemu sogovorniku predlagal še šest zelo konkretnih pobud, ki bi nedvomno, v kolikor bi se pričele uresničevati, zelo ugodno vplivale na nastajanje skupnega prostora dveh Goric.

Tako naj bi v prihodnje nekatere družbeno pomembne objekte (bazene, bolnišnice, klavnice itd.) gradili za skupne potrebe in ne vsak zase, še

bolj naj bi odprli mejo s tem, da bi prebivalstvu obeh mest omogočili poseben status in prehajanje meje samo z osebnim izkaznico in brez plačevanja posebne takse. Poseben status naj bi mesti imeli tudi v evropskem parlamentu, skupno naj bi nastopali tudi do pobratenih mest. Zanimiv je predlog o enotnem poimenovanju ulic, kjer je to mogoče (n. pr. Erjavčeva in Škabrijelova), dalje predlog o uvedbi pouka italijanščine v šolah v Novi Gorici in pouka slovenščine v italijanskih šolah v Gorici. Obe mesti naj bi skupno nastopali, kar bi bilo nedvomno bolj učinkovito, pri uveljavljanju zahtev po objektivni skupnega interesa, kakor je recimo ustreza avtocestna povezava.

Goriški župan Scarano se je gostu zahvalil za v marsičem pogumne predloge, ki pa jih bodo obravnavali po potrditvi občinskega sveta in sestavi novega odbora.

Izrekel je nadalje ugotovitev, da ti predlogi odražajo vsebino gesla Evrope zdaj, ki ga skuša uveljavljati Stranka demokratične prenove. Pot sodelovanja in odprtosti so v preteklih letih gradili tudi vodilni novogoriški in ljubljanski politiki, ne glede na ideološke razlike z italijanskimi sogovorniki in glede tega jim je treba dati polno priznanje.

V nedeljo, 10. t. m., na Vrhu

Tradicionalno srečanje slovenskih planincev

Po Lepeni pri Železni Kapli, pred letom dni in po Mačkoljah, leta 1988, bo vsakoletno srečanje zamejskih slovenskih planincev s planinci iz matične domovine tokrat na Goriškem. V nedeljo, 10. t. m., kakor smo že poročali, bo na Vrhu 19. srečanje, v prireditvi Slovenskega planinskega društva.

Udeleženci, pričakujejo jih nekaj sto, se bodo ob 9.30 odpravili na približno dve uri dolg pohod z Vrha na Debelo grizo, od koder se bodo vrnili, mimo jamarskega doma, na prireditveni prostor v športnem in rekreacijskem centru Danica.

Tu bo ob 13. uri krajši kulturni spored z nagovorom in pozdravi gostiteljev in predstavnikov oblasti. Vsakoletno srečanje se bo sklenilo z družabnostjo.

Prireditelji - Slovensko planinsko društvo v Gorici - napovedujejo, da bo srečanje ob vsakem vremenu, sicer pa upajo, da bo po mokrem tednu v nedeljo le posijalo sonce.

Skupaj s planinci z Jesenic bodo predvidoma prišli tudi člani godbe na pihala jeseniških železarjev, ki bo poskrbela za prijetno vzdušje. Sicer pa naj bi se nedeljske prireditve udeležili številni člani slovenskih planinskih društev iz Trsta, Gorice, Benečije in Koroske, pa tudi iz Nove, Gorice, Sežane, Tolmina, Kobarida in od drugod.

Temeljni kamen vsakoletnih srečanj med slovenskimi zamejskimi planinci in planinci iz matične domovine je bil postavljen pred dvema desetletjema, ob naključnem srečanju nekaterih jesejskih, goriških in tržaških planincev.

Praznik špargljev v Štandrežu

V Štandrežu se je v nedeljo zaključil letošnji Praznik špargljev, ki ga je priredilo prosvetno društvo Štandrež. Po pevskih in gledaliških nastopih, ki so se zvrstili že ob prejšnjem koncu tedna, je tudi tokrat prireditev poudarila ob družabnosti, plesni zabavi in pokušnji domačih špargljev nekaj kulturnih trenutkov. Tako so na štandreškem praznovanju nastopile mažoretke skupine HIT iz Nove Gorice, spored pa je sooblikovala tudi štandreška ritmična skupina.

Na Prazniku špargljev so nadalje priredili slikarski ex tempore za najmlajše, na katerem so sodelovali otroci iz vrtec, učenci osnovnih šol in dijaki nižje srednje šole. Tričlanska komisija je ocenila njihove izdelke in takole porazdelila nagrade. Otroški vrtec: 1. Eva Del Fabro, 2. Tina Klanjšček; prva dva razreda osnovne šole: 1. Monika Bressan, 2. Martin Tonsig; zadnji trije razredi osnovnih šol: 1. David Mučič, 2. Dimitri Ferletič, 3. Boris Budal; nižja srednja šola: 1. Vanja Bastjančič, 2. Sara Budal, 3. Dino Bonan. Posebni skupinski priznanji so podelili učencem drugega in četrtega razreda štandreške osnovne šole.

Seminar za šolnike

Republiški komite za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo Slovenije pripravlja tudi letos seminar slovenskega jezika in kulture v času od 19. do 25. avgusta 1990. Seminar bo potekal v hotelu Kokra na Brdu pri Kranju. Za goriške šolnike je na razpolago deset mest za profesorje in učitelje. Sindikat slovenske šole - tajništvo Gorica vabi interese naj vložijo prošnjo kateremkoli odborniku sindikata do 20. junija.

razna obvestila

Zaključna družabnost Rekreacije SPDG bo danes 8. junija. Zbirališče pred Kulturnim domom ob 20.30.

V osnovni šoli v Solkanu bodo danes ob 18. uri odprli razstavo najboljših del republiškega natečaja črno-bele fotografije. Ista dan, ob 19.30 bodo v Kulturnem domu v Novi Gorici prikazali najboljše diapozitive republiškega tekmovanja in Dia Primorske.

Tečaj telesne zaznave in govornice bo v Kulturnem domu 29. in 30. junija ter 1. julija t. l. Podrobnejši podatki na tel. 30835.

Godba na pihala "KRAS" vabi danes, jutri in v nedeljo, na GLASBENO SREČANJE NA KRASU - srečanje pihalnih orkestrjev iz Furlanije-Juljske krajine in Slovenije. Poleg glasbenega dela napovedujejo tudi športna srečanja in razvedrilo.

kino

Gorica

CORSO Zaprtro.
VERDI 18.00-22.00 »Senti chi parla«.
VITTORIA 17.30-22.00 »Vanessa, i trans e lo stallone«. Prepovedan mladini pod 18. letom.
Tržič
COMUNALE Zaprtro.
EXCELSIOR Danes zaprtro. Jutri 18.00 - 22.00 »C'era un castello con 40 cani«.
Nova Gorica
SOČA (Kulturni dom) 18.00 in 20.00 »Noči v Harlemu«.
SVOBODA (Šempeter) 20.00 »Vojna zakonodava Rose«. Ob 20. uri »Srculence«. Am. erotični.
DESKLE 20.00 »Draga pomanjšal sem otroke«.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
Al Moro (dr. Alesani) - Trg De Amicis - tel. 530268.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
Alla Salute - Ul. C. Cosulich 117 - tel. 711315.

pogrebi

Danes ob 11. uri Luciano Ottolenghi, iz mrliške veže glavnega pokopališča.

V severni četrti izvolili Podbersiga (KD) z glasovi zelenih, KPI in MSI

Uporni rajonski sveti

Svetovalci ne spoštujejo odločitev občinskih tajništva strank večine

Kršenje večinskega sporazuma o porazdelitvi predsedniških mest v posameznih rajonih je te dni postalo že kar najljubši "sport" rajonskih svetovalcev. Predsinoči sta bila na vrsti rajonska sveta za Svetogorsko četrt in Placuto ter za Stražice: v prvem so ponovno izvolili demokristjana Giovannija Podbersiga (po sporazumu KD-PSI-PSDI-SSK naj bi to mesto pripadlo predstavniku PSDI), v Stražicah pa je po odhodu dveh svetovalcev KPI in svetovalke zelenih s seje zmanjkala dvetretjinska prisotnost svetovalcev, ki je potrebna za veljavnost prve seje rajonskega sveta, tako da je bila preprečena izvolitev kandidata večine, demokristjana Enza Dall'Osta.

V severni mestni četrti se je kljub pritiskom občinskega tajništva KD, naj po dogovoru glasujejo za socialdemokrata Mattiuzzija, vseh šest svetovalcev stranke relativne večine opredelilo za potrditev dosedanega predsednika Podbersiga. Ob prvem glasovanju je prejel 7 glasov, enega manj, kot je bilo potrebnih za izvolitev. Pri drugem glasovanju sta kandidaturu Podbersiga javno podprla tudi predstavnik zelenih, pridružila pa sta se jima tudi dva komunisti in misovec. Podbersig je tako prejel 11 glasov, Mattiuzzi pa le tri (svojega ter predstavnikov SSK in PSI).

Seja rajonskega sveta se je začela z vrsto zamenjav svetovalcev, ki so bili izvoljeni tudi v občinski oz. v drug rajonski svet. Odstopili so Bratina (KPI), Altieri (MSI) in Bortolotti (Zel.), ki so bili izvoljeni v občinski svet, in Guido Baissero (PSI), ki je izbral rajonski svet Stražice. Nadomestili so jih po vrsti Biancamaria Delneri, Mario

Lo Re, Guido Trani in Aleš Cej. Lo Re in Cej sta bila na prvi seji odsotna.

Prvi krog sej novoizvoljenih rajonskih svetov bodo nočoj ob 20.30 sklenili v Štandrežu, sinoči pa se je prvič sestel svet za Podturn in Sv. Anjo.

Potek skoraj vseh dosedanjih sej je pokazal precejšnjo nestrpnost baze do odločitev občinskih tajništva večinskih strank. Koalicija je namreč izdelala natančen program porazdelitve predsedstev, še nikjer pa ga ni zmogla uveljaviti. Edina dva doslej izvoljena predsednika, demokristjana Demarchi na Rojcah in Podbersig v severni četrti, sta bila namreč izvoljena z glasovi "upornih" demokristjanov in predstavnikov strank opozicije.

Socialisti se zaradi tega hudujejo na KD, ker da njene notranje razprtije povzročajo nespoštovanje obvez do partnerjev. Občinski tajnik KD Mattei skuša zmanjševati pomen dogodkov, sicer pa priznava, da vodstvo KD ni v stanju, da bi predstavnikom stranke po rajonih vsiljevalo spoštovanje strankarske discipline. S sporočilom so se včeraj oglasili tudi komunisti, ki ugotavljajo, da je dogajanje po rajonih izraz odpora do strankarskih logik, ki so vedno bolj oddaljene od potreb občanov. Zavrnitev lotizacije je po mnenju KPI pomembna osnova za ovrdenjenje rajonov kot izraza neposredne demokracije. Skozi nje naj bi občani postavljali svoje zahteve občinski upravi, zato njihova čim popolnejša politična avtonomija predstavlja odgovor tistim strankam, ki so vedno zapostavljale in celo nameravale ukiniti te organe. KPI se po drugi strani zavzema za njihovo ohranitev in povečanje pristojnosti.

Zaskrblyajo zamude v izgradnji blagovnega terminala

SDAG se pospešeno pripravlja na novo vlogo v Evropi '93

Družba SDAG, ki upravlja goriški blagovni terminal (avtoporto) in objekte na mednarodnem mejnem prehodu pri Štandrežu vlagava veliko naporov na področje promocijske dejavnosti ne samo v italijanskem, ampak v širšem evropskem prostoru, kar je še posebej pomembno spriči sprememb, ki jih napovedujejo v letu 1993.

Družba SDAG bo tako prisotna, skupaj s številnimi operaterji, ki so tako ali drugače angažirani v sistemu blagovne menjave, prevoznitva in drugih storitev, na 4. mednarodnem seju Transport 90, v Muenchnu, od 19. do 23. junija letos. Družba SDAG bo jeseni sodelovala v Vzhodnem Berlinu na evropski konferenci o intermodalnem sistemu prevozov in bo tu predstavila goriško, oziroma deželno stvarnost. V teku so prizadevanja, da bi na omenjeni konferenci potrebno pozornost namenili specifičnemu področju, to je prometni povezavi in blagovnim tokovom med Vzhodom in Zahodom v južni Evropi, pri čemer ima Gorica nedvomno najbolj ugoden in perspektiven položaj.

O promocijskem programu je tekla beseda na torkevem srečanju z novinarji, ki ga je pripravilo vodstvo SDAG. Na srečanju je predsednik družbe, odvetnik Cesare Devetaga, opozoril na velike in težko razumljive zamude pri realizaciji celotnega načrta tovrstnega postajališča. Gre za zamude, ki lahko v mnogočem onemogočijo predvideni razvoj celotne strukture, zlasti še, ker se v raznih krajih zelo hitro pripravljajo na spremembe, ki jih bo prinesla tesnejša gospodarska integracija Evrope.

Ob tem velja poudariti, da družba SDAG samo upravlja objekte, medtem ko je lastnik Občina. Slednja bi morala, po mnenju predsednika Devetaga, pospešiti postopek za izgradnjo 3. in 4. sklopa objektov. Smotrna bi bila tudi rešitev, če bi tak poseg občina prepustila družbi.

3. in 4. sklop objektov predvidevata izgradnjo nadaljnjih dveh velikih skladišč in upravno-komercialnega centra. Občutena je potreba zlasti po tem objektu. Ob tem velja takoj precizirati, da gre za nekaj povsem drugega od zamisli "trgovskega megacentra" o katerem je v zadnem času toliko besedi.

V pogovoru z novinarji so predstavniki družbe SDAG - poleg predsednika so se srečanja udeležili tudi podpredsednika Leardi in Bisesi ter ravnatelj Podbersig - objasnili nekatere nove pobude, ki naj bi pozitivno vplivale na nadaljnji razvoj mednarodnega blagovnega terminala. Tako naj bi se z usposabljanjem tržiske luke za natovarjanje živine povečal tudi tovrstni promet na goriškem postajališču, v teku so prizadevanja za pridobitev soglasja za tako imenovani tranzitni promet v obmejnem prostoru (omogočilo bi dostop tujih tovornih vozil, brez koriščenja predpisane dovoljenja). Pomembna bo nadalje informatizacija poslovanja, kar predvidevajo že v prihodnjem mesecu.

Sen. Spetič o streljanju v Škabrijelovi ul.

Senator Stojan Spetič je v torek postavil ministru za notranje zadeve vprašanje v zvezi z incidentom 24. maja v Gorici, ko je policija v Škabrijelovi ulici streljala in težko ranila jugoslovanskega državljan, ki je skupaj z drugimi ilegalno prekorščil mejo. Spetič zahteva pojasnila glede poteka dogodkov, nadalje pa sprašuje, ali ne namerava ministrstvo poskrbeti, da bi preprečevanje ilegalnega priseljevanja potekalo brez nasilja oz. da bi v primeru tako tragičnih dogodkov poskrbeli za kako obliko odškodnine in pomoči prizadetim.

Dovoljenje KZE za lekarno pri Sv. Ani

Upravni odbor goriške KZE je včeraj izdal goriški Občini dovoljenje za odprtje občinske lekarne v rajonu pri Sv. Ani. V tem dokaj obljudenem mestnem predelu doslej ni bilo lekarne, ki so jo prebivalci zahtevali že precej let. Možnost za odprtje se je ponudila, ko je Občina odkupila lekarno, ki je delovala pri bolnišnici sv. Justa. Novo občinsko lekarno so uredili v Ul. Garzarolli 154. Njeno odprtje je bilo predvideno že lani, vendar zamude pri urejanju in opremljanju sedeža ter birokratskih obveznosti so precej zakasnilo ves postopek. S sedanjim dovoljenjem KZE je odpravljena še zadnja ovira in bodo zato lekarno predvidoma odprli že v kratkem.

Desetletnica pobratenja

V Doberdobo bo jutri, v okviru tridnevne prireditve Glasbeno srečanje na Krasu tudi tovariško srečanje članov sekcij VZPI-ANPI z Vrha, Doberdoba in Dola-Jamelj z borci z Bleda. Letos namreč poteka deset let od pobratenja in prav ta jubilej bodo primerno obeležili.

Tovariško srečanje bo ob 14. uri v občinskem parku, s krajšo slovesnostjo, podelitvijo plaket in nagovorom.

Poleg članov zgoraj omenjenih sekcij VZPI-ANPI ter ZB z Bleda se bodo tovariškega srečanja udeležili tudi predstavniki pokrajinskega odbora VZPI-ANPI ter predstavniki borčevskih organizacij iz Nove Gorice, Prvane ter Sel na Krasu.

Ob desetletnici pobratenja želimo še bolj utrditi prijateljstvo in sodelovanje med našimi organizacijami ter potrditi tiste vrednote in razloge, ki so nam bili skupni pred deset in več leti, ko smo se dogovorili za pobratimstvo, nam je v pogovoru povedal Mirko Peric, v imenu bivših borcev iz Dola in Jamelj.

Sodelovanje med borci z območja doberdobske občine ter Vrha in Bleda ima svoje korenine v narodnoosvobodilni vojni.

Vse življenje je skrbel za brate in sestre

Umrl je Pepe Rožič

V Števerjanu so v torek pospremili na zadnje domovanje Jožefa (Pepeta) Rožiča. Dočakal je 87 let.

Rodil se je 1. septembra 1902 kot drugi sin v družini Jožefa in Matilde Trpin. Bila je to ena redkih samostojnih kmečkih družin v Števerjanu.

Očetova smrt - v aprilu leta 1915 - je spravila na kolena družino s šestimi mladoletnimi otroki. Ob izbruhu sovražnosti se je družina umaknila najprej v Gorico, nato na Ajševico, nato v Črniče, Dobravlje in končno Velike Žablje. Pepe je že med begunstvom pomagal pri kmečkih opravilih in tudi pri raznih službah za oskrbo fronte. Na Ajševici je Pepe izgubil brata, v Dobravljah staro mater.

Hudo je bilo ob koncu vojne, ob vrnitvi v Števerjan, saj je bila hiša v Ščednem do tal porušena.

Ker ni bilo dohodkov od kmetije, se je mati začela ukvarjati s prekupčevanjem živine in je s nabo jemala tudi Pepeta.

Vendar je smrt že spet tragično posegla. Niti štiri leta po koncu vojne je mati umrla. Pred smrtjo je svoje otroke priporočila Pepetu, naj skrbi zanje.

Leta 1925 je odšel v Argentino starejši brat Karlo, ki pa je že po nekaj

letih umrl. Doma so ostali Pepe, Tilka, Tonica in Evgen.

In kot da ne bi bilo dovolj trpljenja zaradi prve svetovne vojne, že je bila tu druga. Pepe je bil kot italijanski vojak ranjen na Siciliji, od koder so ga poslali domov na okrevanje. Septembra 1943 so ga zajeli Nemci, vendar so ga kot invalida izpustili.

Brat Evgen je že septembra 1943 odšel v partizane. Padel je pri kraju Chi-usaforte in je pokopan v Gonarsu. Leta 1944 je šel v partizane tudi Pepe. Deloval je v gospodarskem odseku beneškega odreda.

Po drugi svetovni vojni so pokojnika čakale nove težke preizkušnje: sestri Tonica in Tilda sta zboleli in bili dolgo priklenjeni na posteljo. Za obe je vzorno skrbel osebno Pepe.

Po smrti sester je sam obnemogel. Zatekel se je v dom za ostarele v Gorici.

V njegovem dolgem, a trpljenju polnem življenju velja povedati, da je nositelj dveh jugoslovanskih vojaških priznanj in sicer reda Zaslug za narod s srebrnimi žarki in medalje zasluge za hrabrost.

S ponosom pa naj zapišemo, da je bil pokojni Pepe eden prvih in najbolj zvestih naročnikov našega dnevnika v Števerjanu.

Galebov pozdrav

Šolsko leto se izteka in tako se izteka tudi šestintrideseti letnik izhajanja mladinske revije Galeb. Pred nami je zadnja dvojna številka revije, ki prinaša, kot običajno, obilico zanimivega gradiva, v skladu z novo uredniško zasnovano. Zagotovo so učenci in dijaki cenili napor uredništva in so radi segali po Galebu, ki se odlikuje po pestrosti in razvejanosti, tako da nima ničesar zavidati »bogatejšim« sorodnim slovenskim in drugim revijam.

Knjiga pisateljice Marije France Šavririnske zgodbe

Koprski revija Fontana se je pred dnevi praznovala s še eno pomembno in dragoceno izdajo; to so Šavririnske zgodbe ljudske pisateljice in pripovednice Marije France. Zgodbe je zbral, uredil ter jih predstavil s predgovorom Marjan Tomšič. Lično knjigo pa je opremil akademski slikar Jože Pohlen. Založniško dejanje revije Fontana zastopa urednik Danilo Japelj.

Šavririnske zgodbe Marije France spadajo v širši okvir nabiranja in ovrednotenja ljudskega gradiva v slovenski Istri. V tem okviru ima knjiga svoje trdno zasidrano mesto in kdor bo dalje proučeval istrsko ljudsko izročilo, ne bo mogel mimo nje. V knjigi je zbranih sedemdeset kratkih zgodb, ki so vzete iz trdega življenja istrskih ljudi, časovno pa zajemajo obdobje zadnjih osemdesetih let.

Marija France pripoveduje svoja in tuja doživljanja iz Gračišča in bližnje okolice, razpeta od njene rane mladosti pa do današnjega dne. Zgradba knjige sloni na petih razdelkih, ki niso zelo pomenljive podnaslove: Šavrinke, Tudi drobtinice smo poljubili, Trojno gorje, Okodlak in druge prikazni ter Zemlja ga je dala, zemlja ga je spila. Iz predgovora Marjana Tomšiča povzamemo: »Te zgodbe so glas ljudstva v najčistejšem pomenu te besedne zveze. Iz njih spoznavamo, kako so Istrani doživljali vsakdanje delo in garanje za kruh, za golo preživetje. V njih srečamo pretresljive opise trpljenja Šavrinke in Šavrinov. Tu so zgodbe o bedi, lakoti, vsestranskem pomanjkanju / ... / Preplašeni in nesrečni rešujejo golo življenje in trmasto ohranjajo Upanje. Pred bralcem

se vrstijo zgodbe o rojstvih, o ljubezni in porokah in zgodbe o smrti in umiranju. Spoznavamo stare šege in navade in se čudimo moralni in etični trdnosti nekdanjega časa in ljudi v njem.«

Kdor bo Šavririnske zgodbe prebral, bo lahko samo pritril tehni in prizadeti besedi Marjana Tomšiča v predgovoru knjige.

Istrski prostor se v slovenski književnosti prebujajo avtentično umetniško izpovedjo sodobnih pesnikov in pisateljev iz tega doslej po krivici zavrnjenega in opuščene dela slovenske zemlje, prebujajo pa se tudi skozi odkrivanje in ohranjanje zgodovinskega spomina. Slovenska pesem, ljudska beseda, folklor, krajinski odtenki in slikarstvo, prabitna moč istrske glasbe dograjuje v slovenski kulturi čist in iskren obraz nekega senčnega polja, za katerega kaže, da ga bo končno presvetlilo nekaj trajnejšega. (ris)

V kratkem srečanje na Premu

Na gradu Premu pri Ilirski Bistrici bo letos (24. 6.) že 4. srečanje primorskih književnikov, ki ga prireja Združenje književnikov Primorske, Literarno društvo Ilirska Bistrica, tamkajšnja Zveza kulturnih organizacij (poseben zagnan je tajnik te organizacije Dimitrij Bonano) ter Premci, ki znajo svoje goste vedno zelo gostoljubno sprejeti.

Vsebinsko bo letošnje Premsko srečanje bogatejše od prejšnjih. V dopoldanskem času bodo kot gostje z referati nastopili: Jaša Zlobec (Križa in ustvarjanje v krizi), Andrej Blatnik (Literatura in izdajateljstvo v trznem sistemu) in Miran Košuta (Odnos bralec, ustvarjalec, založnik). Koordinator razprave bo dr. Denis Poniž. Glede na naslove referatov in že zagotovljeno udeležbo mnogih ostrih pisateljskih peres, je moč pričakovati živahno diskusijo, saj je bilo v zadnjem času na Primorskem precej polemik o založbi Lipa (pripomniti sicer velja, da so nekateri »spori« nastali na osnovi neposrečene korespondence med založbo in Zdrženjem), za katero se večina strinja, da jo je potrebno temeljito reorganizirati, da bi se rešila najhujšega.

Pod noč, ko se bodo živahni razpravljajci že malo ohladili, pa bo organiziran še literarni večer. Na njem bodo svoje stvaritve predstavili: Alojz Rebula, Linda Cotic, Boris Jukič, Marko Sosič, Vida Mokrin - Pauer, Jožek Stucin, Dušan Moravec, Stojan Ržek, Marina Gril in Damijana Logar.

Vsi, ki jih zanima usoda primorskega založništva in pa literatura primorskih književnikov, so na srečanje prisrčno vabljeni.

(jošt)

Razprave o sodobni umetnosti Schapirovi spisi

Meyer Schapiro: Umetnostno-zgodovinski spisi / prevedla Igor Zabel in Jure Mikuš / — Ljubljana: ŠKUC: Filozofska fakulteta, 1989. — (Studia humanitatis; IV. letnik)

Meyer Schapiro, karizmatični predavatelj na Columbia University v New Yorku je poleg svojih šolskih predavanj s posebno pozornostjo pripravljati tudi javne nastope, saj je bil pogosto vabljeno na najugodnejše ustanove po vsem svetu. Schapirova besedila so izhajala predvsem v raznih zbornikih in strokovnih revijah: šele leta 1977 je izšel prvi del njegovih zbranih spisov na temo romanske umetnosti, nato drugi del s teoretičnimi besedili pa še vedno čakamo. Ker njegovih del praviloma niso prevajali, je bil Schapiro do objave zbranih del znan le ozkemu krogu specialistov, njegovo pisanje pa še niti danes ni dovolj cenjeno ali bolje rečeno pravilno ovrednoteno, zato ne preseneča dejstvo, da o Schapiroju še nihče ni napisal kakšne zares utemeljene študije.

Knjiga zbirke Studia humanitatis nam tokrat prinaša naslednje tekste: Besede in slike (besedilo predstavljaeno na simpoziju Jezik, simbol, realnost, leta 1969 v ZDA); O estetskih razsežnostih romanske umetnosti; »Muscipula diaboli«, simbolika oltarja družine Mérode; Leonardo in Freud (umetnostnozgodovinska študija); Coarbet in popularne podobe (esej o realizmu in naivnosti); Cézannova jabolka (esej o pomenu tihožitja); Tihožitje kot osebni predmet (opomba o Heideggerju in Van Goghju); in Novejša abstraktno slikarstvo (esej). Schapiro je večino svojih razprav napisal kot uvod in komentiranje k izbranim slikam. Težnja pisati kratke tekste pa ne izhaja samo iz omejitve na čas predavanja, ampak predvsem iz skraj neverjetne vsebinske gostote njegovih ugotovitev. Pisal je namreč tako, da je vsaka misel aksiom, iz vsakega njegovega odstavka pa bi marsikateri umetnostni zgodovinar lahko napisal celo knjigo. Schapirova besedila pa niso samo zanesljive analize in interpretacije obravnavanega področja, marveč predvsem tisto, kar Američani pojmujemo pod nazivom »mind opening«. V diskusije z njim so se spuščale samo največje avtoritete z nekaterih področij, ki jih je v svoji metodologiji zajel — npr. psihoanalitik K. R. Eissler ali filozof Jacques Derrida.

Prvi je napisal o Schapirovi razpravi, v kateri obravnava Freudov tekst o Leonardu, celo knjigo, drugi pa o Schapirovi polemiki s Heideggerovim tekstom o Van Goghju obsežno razpravo. Schapiro lučuje od velikih kolegov E. Panofskega ali E. H. Gombricha zavedni ali morda celo nezavedni občutek o dvopolnosti umetnostnozgodovinskega raziskovanja, ki je ambivalentno samo na videz: kadar je udejanjeno, je namreč škodljivo. Panofsky in Gombrich sta dva najbolj reprezentativna primera v vrsti umetnostnih zgodovinarjev, ki sta se ukvarjala izključno z zgodovino umetnosti, moderna umetnost pa jima je bila tuja, do nje sta bila vedno skeptična in nazaupljiva. Le redki avtorji se namreč zavedajo, da ukvarjanje z zgodovino umetnosti raziskovalcu privzgoji historiografsko preciznost, potrebno za analizo virov, obdobja in njegovih socialnih in antropoloških premis, ter deduktivno sklepanje ob lakunah v virih, ki jih analizira. Npr. rimero težje je razumeti (in realno ovrednotiti) sočasno umetniško ustvarjanje kot že preverjene, klasificirane, selektivirane in valorizirane starejše umetnine, saj tisto najkvalitetnejše, kar danes nastaja, po navadi anticipira svoj čas in je nepredvidljivo. Schapiro je nekatere svoje poglede o umetnosti lepo pojasnil v članku o estetiki romanske umetnosti, kjer primerja položaj umetnosti v srednjeveški in sodobni družbi ter ugotavlja, da imajo premnogi avtorji moderno umetnost za ornamentalno, nekoristno in za oropano visokih duhovnih ciljev.

Ta predsodek o neorganskosti moderne umetnosti temelji na majavi, poenostavljeni konceptiji narave umetnosti in njene današnje funkcije. Moderna umetnost je povezana z modernimi izkušnjami in ideali enako aktivno, kot je bila starejša z življenjem svojega časa.

Čprav je Schapiro eden redkih umetnostnih zgodovinarjev, ki se je predvsem v novejšem času lotil teoretične obravnave problematike stila, pa so pri obravnavanju konkretnega umetniškega dela še zanimivejše njegove aplikacije slogovne analize. Kljub temu, da je napisal celo vrsto študij, ki bi jih lahko imenovali predvsem ikonografske, pa tudi na tem področju ni nikoli dogmatsko sprejemal te analitične in interpretativne vrsti.

Ena najlepših študij, študija o oltarju družine Mérode, ki je objavljena

tudi v pričujočem izboru, dokazuje, da je povsem doumel in obvladal izvirne ikonografske prijeme, kot so identifikacija motiva (ki lahko poteka s hipotezami, viri, primerjavami ipd.), ikonološko nadgraditev v smislu iskanja simbolike, ter razlago vsebine s pomočjo teoloških koncepcij. V identificiranju ikonografije in iskanju njenih simbolnih pomenov se pokaže kot izvrsten poznavalec folklorne, poezije, mitologije, filozofije, politične ekonomije, prava, antropologije, religije in ritualne prakse, skratka vseh različnih oblik govornice, kakršna se zrcali v načinih uporabe besed, v premenah njihovih pomenov, v izrekih in pregovorih skozi zgodovino in etimologijo. Pri interpretaciji pomena vsebine, pa je odšel še dlje, saj razkriva zavedne in nezavedne mehanizme novega odnosa človeka do narave kot temeljne revolucije obravnavnega časa. Podobno kot avtorji, ki so na svojih področjih humanističnih znanosti razvili pomembne osebne modele analitičnih in interpretacijskih načinov, je tudi Schapiro s precizno materialistično metodo prišel do spoznanja, da je potrebno upoštevati subjekt, tvorca ideje, izražene v umetniškem delu, in da lahko k temu veliko pripomore freudovska psihoanaliza. Umetniško delo ima svoje oblikovne korenine v vizualni izkušnji, pomeni rezultat zavodno usmerjanega ustvarjalčevega življenja in nezavednega simbolizma. Že od 19. stoletja motivi niso več strogo določeni s konvencijami, ki jih vzpostavljajo tradicija, ideologija, naročniki, ikonografski programi ipd., temveč so njihovi elementi izbrani iz umetnikove intimne sfere. Tako Schapiro analizira van Goghova ali Cézannova dela. Njegova glavna teza pri slednjem je, da je slikal najprej prizore z odkrito seksualno vsebino, po poroki pa jih je sublimiral v motivu jabolka. Kot izvrsten opazovalec odkrije še celo vrsto podrobnosti, ki izražajo ustvarjalčeve frustrirane želje, tako npr. simbolno projekcijo poželjenja med moškimi in žensko v napetosti med oblakom in drevesom, steklenico in kozarcem itd. Tudi na tem področju je torej odkril pot raziskovanja, ki je odprla nove interpretativne možnosti. Še bolj presenetljivi kot analize novoveškega umetnika (samostojne ustvarjalne osebnosti 19. stoletja), so njegovi psihoanalitiški posegi v razlage anonimne srednjeveške umetnosti - v pričujočem izboru je to interpretacija že omenjenega oltarja družine Mérode, ki jih izpeljuje iz socialnih analiz.

V psihonalističnih posegih Schapiro izhaja predvsem iz teorij Otta Ranka, ki je v dvajsetih letih tega stoletja formiral marsikatero intelektualno razmišljanje. Drugi znanstvenik, ki je veliko prispeval k razširjanju Schapirovih obzorij, pa je bil psihoanalitik Paul Schilder. Schapiro je v besedilu o Van Goghovih tihožitjih razkril svoja filozofska izhodišča, ki jih najpogosteje pripisujejo vplivu prepričanja Herberta Marcuseja: umetnost namreč lahko označujemo kot umetnost samo, če transformira resničnost in jo organizira v nov red. Bistvo te transformacije je transcendenca, preseganje resničnosti. Za Heideggerja je bistvo umetnosti samopostavljanje resnice bivajočega v (umetniško) delo, ki ničesar ne upodablja, ampak samo predstavlja resnico bivajočega.

Schapiro se sprašuje prav o možnosti oziroma legitimnosti interpretacije te resnice, kar je spodbudilo francoskega filozofa Jacquesa Derridaja, da je posvetil temu vprašanju glavni del knjige La vérité en peinture (Pariz, 1978).

Naslednji pomemben metodološki prispevek je Schapirovo ukvarjanje s semiotiko likovne umetnosti. Tudi na tem področju je natančen razlagalec možnosti branja tekstov in kaže svoje poznavanje lingvističnih študij (predvsem Emila Benvenista), in dokazuje, kako je mogoče mehanizme, ki sistematizirajo človeško govorico, aplicirati tudi v raziskovanju vseh drugih govoric, kot jr npr. to storil v antropologiji C. Lévy-Strauss in številni drugi za različna področja družbenih ved.

Schapiro se je v svojo vsestransko metodologijo opredelil za odprto pojmovanje umetnostne zgodovine, zato je bil vedno kritičen do dogmatičnih notranjih logik ali lastnih sistemov, ki naj bi se jim podrejala umetnost. Vse življenje je posvetil kritičnemu preverjanju lastne metodologije, njemu dopolnjevanju in izpopolnjevanju s pomočjo spoznavanja raziskav drugih humanističnih disciplin. Umetniško delo je zanj osebna izjava in sporočilo, ki nosi v sebi vse lastnosti časa in prostora, v katerem ustvarjalec živi, ter tradicije, ki jima pripada. Tako razume tudi moderno umetnost - zanima ga vsako sodobno delo, ki odseva eksistencialno izkušnjo zahodne tradicije in ki emanira najvišjo etično vrednost, osebno svobodo ustvarjalca.

SLAVKO GABERC

Srečanje Trieste Prima zaključil kvartet Klima

Konec maja se je z devetim koncertom letošnje sezone Trieste Prima sklenil sklop Mednarodnih srečanj s sodobno glasbo, ki ga je organiziralo združenje Chromas s sodelovanjem glasbenega natečaja »Premio Città di Trieste« (Glasbena nagrada mesta Trst).

V gledališču Miela Reina je tako nastopil kvartet Klima. Umetniško gibalno kvarteta je ravno violonist Josip Klima, doma iz Varaždina, sicer pa diplomant na Ecole Normale de Musique v Parizu in vrsto let prva violina Zagrebskega kvarteta; kvartet Klima je njegova zadnja stvaritev - sestavljajo ga še Mladen Sedak (druga violina), Dragan Rucner (viola) in Snežana Rucner (čelo).

Začetna skladba zadnjega koncerta Trieste Prima, Detonijeva Forgiven musics, skuša predstaviti »pozabljene« drobce, ki silijo iz avtorjeve notranjosti neposredno, v ritmičnih ostinatih, plesnih kadencah, lirično izpovedujočih melodijah, katerim ta zagrebški avtor »nasprotuje« z »novejšimi« zvočnimi prijemi - pred nami zraste zanimiva lepljenka, kjer se sodobnost sekano izmenjuje s »pozabljenim«.

Ritmiko ohranja tudi Ivo Josipović v svojem Quartetto rusticano, spaja jo z zvočnimi grozdi, ki ohranjajo »obrabljeno« krožno zgradbo - prvi del koncerta se je zaključil s prazvedbo Fedelejevega Per accordar, skladbo, ki sega premočrtno v sodobno glasbeno problematiko in ohranja v svoji »vestni filtraciji« klasične instrumentalne topose, preoblikovane seveda v zanimive »sodobne zvočne vzorce«; le-ti ohranjajo tradicijo skupnega muziciranja, sekvenčno pod težo dolgega razvoja tekoma let zgodovine, značilnih za kvartet kot jedro naše komorne glasbene kulture.

Drugi del koncerta se je pričel z Devčičevim Quartetto per archi, dvodelno skladbo, kjer se v prvem, »neopredeljenem« delu misel razbija v pizzicati in tremolih - kontrastno pa se glasbeni izraz opredeli v drugem delu, ko se iznad dolgih ritmičnih ostinatov pojavijo melodični drobci posameznih glasbil. Devčičev »sošolec« Stanko Horvat (oba sta študirala na zagrebški akademiji) oblikuje svoj kvartet stricstavčno - začetni antifonalnosti se zoperstavi značilna (že večkrat omenjena) ritmika, kjer ječijo glasbila v brutalnih, ponavljajočih skupnih akordih; tretji del skuša iz stroge vertikalne zgradbe osvoboditi melodične drobce, četrti pa proslavlja dokončno zmago melodične linije, ki jo povzamejo vsi še štirje člani skupine. V dolgem aplavzu se je zaključil koncert tega temperamentnega kvarteta in - kot lani - najizrazitejši komorni dimenziji čast, da zaključijo sezono sodobne komorne glasbe Trieste Prima. Sezona, ki je bila po mnenju vseh dokaj uspešna in je z vrhunskimi izvedbami zadovoljila glasbene sladokusce.

CORRADO ROJAC

Harmonikar Scappini igral v Trstu

V organizaciji harmonikarskega ansambla Miramar je pred kakimi desetimi dnevi nastopal v Trstu znani italijanski harmonikarski mojster Sergio Scappini. Najprej je koncertiral v Babni hiši v Ricmanjih, nato pa se je predstavil v Luteranski cerkvi na Trgu Panfili.

Sergio Scappini je izšel iz šole »E. Cantaceni« v Stresi. S študijem harmonike je začel že zgodaj, z odliko pa je diplomiral na konservatoriju »G. Verdi« v Torinu tudi iz klavirja in kompozicije. Zdaj je pa pedagog na konservatoriju »G. Rossini« v Pesaru in obenem stalni harmonikar milanske Scale. Na svetovnem prvenstvu koncertnih harmonikarjev v Lisboni je postal svetovni prvak, zmagal je tudi na številnih drugih tekmovanjih po Italiji in v tujini, kjer redno nastopa.

V Luteranski cerkvi se je žal ne ravno številnemu občinstvu predstavil s programom delno za harmoniko izvorno napisanih del, delno pa s priredbami, ki jih pripravlja tudi sam. Tako smo v prvem delu poslušali tri koncertne izvorne skladbe Boyceja (Voluntary in D), Sweetlncka (Toccata), Walonda (Cornet Voluntary) in modernistično zasnovano Olczakovo Fantasmagorijo. Sledile so še Straussova Fruehlingstimmen op. 140, splet Gershwinovih melodij v Scappinijevi priredbi z naslovom Teme in La Cavatina iz Rossinijevga Sevilskega brivca, v drugem delu pa priredbe na folklorno motiviko, in sicer Španski od-

mev - fantazija na glasbo Lequona, Albeniza in Rodriga, Ciganska fantazija na glasbo Montija, Liszta in Brahmsa ter podpuri iz Bizetove opere Carmen.

Sergio Scappini je pravi virtuoz na harmoniki, odlikuje ga vrhunska prstna tehnika na klaviaturi in pa muzikalčno interpretiranje z vsemi dinamičnimi razponi, kar jih ta mehanični instrument dovoljuje. Seveda razpolaga tudi z odličnim instrumentom. Z izjemo uvodnih skladb so bile vse ostale

izrazito popularne, ki pa so mojstru dopuščale demonstriranje cele palete zvočnih učinkov, ki so bili tehnično bolj prepričljivi v izvedbi Rossinijeve cavatine z normalno koncertno harmoniko, kot pa pri zadnjih treh folklornih skladbah, ki jih je izvajal z amplifikatorsko efektivno moduliranimi zvoki. Aplavzom se je oddolžil še z odlomkom iz brazilske folklorne.(jfk)

Na sliki (foto Magajna): Scappini v Ricmanjih

14. SVETOVNO PRVENSTVO V NOGOMETU

Nogomet najprej igra

RUDI PAVŠIČ

Danes se bodo na stečaj odprla vrata 14. svetovnega nogometnega prvenstva. Uvodno srečanje bosta drevi na prenovljenem milanskem stadionu odigrali Bilardova Argentina, ki je svetovni prvak iz Mehike, ter Kamerun, ki je svoje prvenstvo že zmagal s kvalifikacijo na Italijo 90.

Maradona bo drevi imel prilžnost, da potrdi slavo izpred štirih let in »opozori« črnopolte afriške igralce na posebnost letošnje svetovne preizkušnje. Angleški bukmekerji nimajo dvomov v uspeh argentinske vrste in so zato dokaj »radodarni« s tistimi, ki svoje funte šterlinge stavijo na Kamerun.

Značilnost svetovnega prvenstva torej. Po mnenju velike večine nogometnih poznavalcev bo letošnji mondiale potekal v znamenju izrazite obrambne igre. Da je temu tako, nam priča sama izbira »umetnikov nogometa«, Brazilcev, ki so si za to preizkušnjo omisslili vlogo »libera« v želji, da okrepijo obrambo. Sicer se težnja po obrambnih postavah kaže v izbirah številnih selektorjev. Prodrila je nogometna »filozofija«, ki podpira težnjo, da se je prvenstvo treba izogniti porazu.

Skoraj z veseljem smo v sivini napovedane obrambne igre vzeli na znanje, da se je Jugoslavija le odločila za spektakel. Zadnji prijateljski preizkušnji v Ljubljani proti Španiji ter v Zagrebu proti Nizozemski nam dajejo upati, da bodo »modri« le igrali tako, da bodo srečanja zanimiva tudi za oko. Med pogovorom z novinarji je selektor Osim dejal, da je takih igralcev, kot je denimo Baggio, v jugoslavanski vrsti najmanj šest. In še res je. Savičević, Stojković, Susić, Prosinečki in drugi so brez dvoma jamstvo za spektakularno igro. Upajmo, da bodo Osimovi varovanci znali akcije tudi primerno zaključiti in vnovčiti potrebne točke. To bomo imeli prilžnost preveriti že v nedeljo, ko bodo v Milanu odigrali gotovo najpomembnejšo tekmo skupine proti zahodnonemški reprezentanci.

Novinarji, ki bodo sledili italijanski reprezentanci, upajo, da jutri zvečer, med srečanjem Italija - Avstrija, ne bo deževalo. Pokrita tribuna prenovljenega olimpijskega stadiona namreč pušča. Sicer ni to edini element v tem pisnem mozaiku, ki ni na svojem mestu.

Italija 90 začne svojo tekmovalno pot in bo za mesec dni pritegnila zanimanje velike večine Zemljanov. In prav zato ni narobe, če tudi s tega mesta opozorimo, da gre za igro, lahko zanimivo, pomembno, a vendarle igro. Športni boji na igrišču ne smejo ustvarjati gveril na tribunah ali biti povod za morebitna pretiravanja.

Drevi se bo začelo 14. svetovno nogometno prvenstvo Italija 90

Oči vsega sveta uprte v Italijo

*Za naslov najboljšega se bo potegovalo 22 državnih reprezentanc, ki so izšle iz 313 kvalifikacijskih srečanj ter Italija kot gostitelj in Argentina kot prvak »Azzurri« z optimizmom in previdnostjo čakajo na jutrišnjo tekmo proti Avstriji
Jugoslavija je prebolela žvižge iz Zagreba*

V Milanu ob 18. uri se bodo svetovni prvaki srečali z afriškimi »levi«

Danes premiera Argentina - Kamerun

MILAN — Argentina in Kamerun bosta danes ob 18. uri odprla letošnje svetovno nogometno prvenstvo. Na prenovljenem stadionu Meazza se bosta za prvi par svetovnih točk borila dosedanja svetovni prvak s svojim asom Maradono na čelu in reprezentanca »afriških levov«, kot so nogometni izvedenci poimenovali igralce s Črne celine. Še pred uvodnim udarcem bo na stadionu otvoritvena slovesnost, ki se je bodo ob najvišjih predstavnikih svetovne nogometne zveze udeležili tudi visoki politični zastopniki države gostiteljice prvenstva in obeh držav-nasprotnic.

Za Argentino bo s častne tribune navijal prvi argentinski mož, predsednik Menem, ki bo že danes dopoldne imenoval Maradono za argentinskega veleposlanika »ad honorem« in mu bo ob tej priložnosti predal tudi diplomatski potni list. Tudi Kamerunci bodo imeli na svoji strani predsedniški par, tako da na tribunah monednega spektakla ne bo manjkalo.

Po predvidevanjih bi morala biti tudi tekma spektakularna, in to v brk vsej neslavni tradiciji uvodnih srečanj, ki se vleče že tja od svetovnega prvenstva v Angliji. Na »premierah« zadnjih šestih SP so namreč zabeležili kar pet neodločenih rezultatov in le eno zmago (leta 1982 v Španiji je Belgija odpravila prvaka Argentino z 1:0), še bolj klavirno pa je dejstvo, da so na zadnjih šestih uvodnih tekmah dosegli vsega le tri gole...

Ko so decembra lani izžrebali skupine za svetovno prvenstvo, so nogometni izvedenci in tudi organizatorji zadihali, saj tekma Argentine z vsaj na papirju povprečnim Kamerunom naj bi jamčila lepo igro in, še posebej, gole. Svetovni prvaki naj bi torej - vsaj po predvidevanjih - nasuli nasprotnikom iz Afrike kopico golov.

A predvidevanja so eno, igra z žogo drugo. Argentinci so seveda favoriti. Trener Bilardo je včeraj objavil postavo, v kateri bo tudi »Vidmčan« Balbo, medtem ko bo Caniggia čakal na klopci na morebitno zamenjavo. Bolj kot slaba forma Burrhage in odsotnost Enriqueja pa lovce na nogometne novice zanima, kako je z nohtom na nogi slovitega Diega Armanda. Resno! Novinarji, ki sledijo argentinski reprezentanci, so včeraj poslali svetu razveseljivo vest, da je Maradona poskusil kar 30 parov nogometnih čevljev in da je bil ob koncu zelo vedrega obraza, ker je končno našel čevljev, ki ga ne žuli. Ob tej vesti je novinarjem hudomušno pomežiknil in pripomnil, da vsa zadeva vendar ni bila tako huda, saj ga je bolelo na desni nogi, tisti, ki mu služi le za hojo...

Če Maradona veselo mežika, pa ima sovjetski trener Kameruna Valerij Nepochnjački tudi dokaj svojevrsten, skoraj okulističen odnos do očesa. Ko so ga vprašali za postavo kamerunske reprezentance, je odgovoril, da sploh še ne ve, kdo bo nastopil

v uvodni tekmi. Dodal je, da bo šele danes zjutraj pogledal v oči svojim igralcem in se bo odločil za tiste, iz oči katerih bo razbral korajžo, borbenost in željo po zmagi! Tudi druge izjave sovjetskega trenerja so sila zanimive. Tako je poudaril, da ne bo imel Maradona posebnega »paznika«, niti ga ne bo skušal zaustaviti s consko postavljeno obrambo. Je mar Nepochnjački odkril posebno taktično rešitev, da bi onespobil trenutno najboljšega nogometaša na svetu? Nikakor ne! »Kamerun igra proti Argentini, in ne proti Maradoni,« je lokavo odgovoril sovjetski trener.

Kamerunski tabor je torej pred današnjo tekmo zelo rezerviran. Nekajle pa je vendarle prodrlo iz tega molka »črnih levov«. Vse kaže, da bo Nepochnjački poslal ob vratarju na igrišče pet stalnih branilcev, štiri vezne igralce s poudarjenimi obrambnimi zadolžitvami in enega napadalca, Biyicka, strelca petih od sedmih golov, s katerimi si je Kamerun prislužil nastop v Italiji.

Po vsem tem sodeč kaže, da bo Kamerun zaigral klasični »bunker« italijanskega tipa. Kdo bi mu oporekal, ko pa mora braniti svojevrsten rekord: doslej je namreč na svetovnih prvenstvih še neporažen (trije neodločeni izidi v Španiji). Bo torej Maradona in tovarišem danes uspelo tisto, kar pred osmimi leti ni uspelo niti Paolu Rossiju in bodočim svetovnim prvakom?

Vicini utemeljuje svoje izbire za tekmo z Avstrijo Odloča športna forma

MARINO — Dan pred uvodnim nastopom z Avstrijo je ozračje v taboru Italijanov še celo preveč mirno. »Vialijeve tolpe« mladih nogometašev izpred nekaj let je zdaj bolj zrela in v svojih izjavah mnogo bolj spravljava in diplomatska. Kljub temu, da okrog njih prevladuje običajna skepsa (tako je bilo tudi 1982. leta v Španiji, potem pa so postali Italijani celo prvaki) so »azzurri« prepričani, da so dobro pripravljeni za letošnji mondiale, čeprav zdaj zavračajo podtikanja, da bi se kdajkoli doslej bahali, da so glavni favoriti prvenstva.

Vicini ne reagira na vse bolj provokativna vprašanja časnika. Najpogostejši očitki zadevajo formo Ancelottija, češ da ni dovolj pripravljen in Gianninija, kateremu naj bi primanjkoval značaj za vlogo liderja moštva. Še je odprto vprašanje Baggia, ki mu Vicini namenja klop. Italijanski selektor meni, da odigrava talent vse manjšo vlogo v nogometu in da je danes prvi pogoj športna forma. Samo dobro pripravljen talent lahko izstopa, meni Vicini, ki pa ne izključuje možnosti, da bi tako Baggio kot tudi Mancini vendarle dobila priliko za vstop na igrišče.

Na vprašanje, kateri bodo protagonisti prvenstva, Vicini odgovarja, da so pričakovanja v zvezi z nastopom Van Bastna, Maradone in Gullita več kot utemeljena. Vicini je izrecno izjavil, da mnogo pričakuje tudi od nekaterih posameznikov jugoslovanske reprezentance in od štirih, petih »azzurrov«, katerih pa ni imenoval.

Vicini so včeraj tudi vprašali, katere so po njegovem mnenju glavne odlike jutrišnjih nasprotnikov - Avstrijcev. Najbolj cenim njihovo atletsko svežino, dobro organiziranost obrambe, sposobnost izvajanja hitrih protinapadov. Dobro izvajajo tudi ofsjad taktiko in so nevarni strelci z glavo, pravi Vicini in če tako tudi misli, lahko pričakujemo, da se »azzurri« jutri ne bodo brezglavo podajali v napad...

Zanimiva je tudi Vicinijeva napoved za današnje prvo tekmo. »Na zadnjih petih prvenstvih je bila uvodna tekma zmeraj izenačena, ker ekipe še niso najbolje pripravljene. Argentina je favorit, toda Kamerun je veliko napredoval. Za Maradono ne bo ravno lažji sprehod...«

Na sliki AP: začenja se svetovno prvenstvo, Vicinijeva zaskrbljenost pa narašča...

Jugoslovanski trener Ivica Osim napoveduje spremembe v ekipi Nervoza zajela nekatere igralce

BOLOGNA — Jugoslovanski nogometaši so včeraj iz svoje baze v Sassolu spet dopotovali v Bologno, kjer jim je župan mesta Renzo Imbeni priredil sprejem v mestni hiši. Sicer pa je »modre« že zajela mundialska mrzlica, pred uvodnim nedeljskim nastopom z reprezentanco ZRN v Milanu, kamor bodo Jugoslovani odpotovali že jutri zjutraj, a brez selektorja Ivice Osima, ki si bo v Bologni v živo ogledal zanj zelo pomembno tekmo Kolumbija - Arabski emirati.

Osim je tokrat presenetil vse z izjavo, da bo moral žal spremeniti moštvo, ki je bilo uspešno v kvalifikacijah, v katerih se je Jugoslavija kot sploh prva na svetu uvrstila na prvenstvo v Italiji. Rekel je, da je eden izmed njegovih standardnih igralcev zašel v silno krizo ter da do nedelje bržkone ne bo dovolj koncentriran za ta nastop. Jugoslovanski selektor Osim ni povedal, za katerega igralca gre, takoj pa so se začela velika ugibanja: je to v Zagrebu nespretni branilec Baljić, nekoliko okorni Hadžibegić ali celo izkušeni Vulić? Nobeden izmed njih, neizbrani mož je Predrag Spasić, sicer znan kot Osimov veliki ljubljencek, za katerega je selektor pogosto rekel, da dobro ve, da ga ne bo nikoli izdal. Toda izdati bi ga utegnili v nedeljo v Milanu v dvoboju s hitrim Zahodnim Nemcem Klinsmannom. Toda na srečo je Osim prej uvidel, da gre za hudo krizo tega Partizanovega branilca, tako da ga bržkone ne bo v moštvo v uvodnem nastopu. Osim je napovedal, da bo opravljal pogovore še s tremi jugoslovanskimi igralci, za katere sumi, da ne znajo najti prave mere med igersko samozavestjo in malodušjem. Med njimi bo menda tudi prvi zvezdnik jugoslovanske ekipe Dragan

Dejan Savljević

Stojković, ki je bil vidno živčen in tudi nešporten že na tekmah s Španci v Ljubljani in Nizozemci v Zagrebu, nič bolje pa ni menda tu v Italiji na treningih. Očitno gre za travme tega velikega asa, ki se po svetovnem prvenstvu seli v Marseille, pred tem pa mu Osim ni privoščil niti toliko časa, da bi se bil oženil z beograjsko izvoljenko, s katero ima nekajmesečno hčerkico Andrejo.

Sicer pa Osim za Nemce že pripravlja taktiko, o kateri pravi: »Mislim, da bodo Zahodni Nemci sestavili defenzivno moštvo, kar nam načelno zelo ustreza. Tako bomo imeli manj dela v obrambi, lažje pa bo za Stojkovića, Savičevića, Susića in morda Prosinečkega.

Malo me skrbi le to, da so Nemci zelo hitri.« Osim je natančno seznanjen z razmerami v zahodnonemškem moštvo, po njegovem mnenju pa poškodbi Kohlerja in Beina nista tako bistveni za igro reprezentance ZRN.

Izmed jugoslovanskih igralcev Nemce zelo dobro pozna libero Davor Jozić, Sarajevčan, ki igra za Ceseno in se s peterico Nemcev srečuje na italijanskih igriščih. »Klinsmann in Völler sta izjemno hitra igralca, zelo težko ju je pokrivati, še zlasti pa dohajati. Toda naša obramba je čvrsta, ne bomo jima dali veliko prostora. O našem napadu je zelo težko govoriti, saj so moji soigralci spredaj zelo nepredvidljivi, nikoli natančno ne veš, ali boš tekmo, tudi če si boljši, dobil. Z neodločenim izidom na štartu bi bil še najbolj zadovoljen, mislim, da je tak razplet tudi najbolj verjeten, saj ne mi in ne Zahodni Nemci ne bomo veliko tvegali,« pravi Davor Jozić, ki so ga nastopi v italijanski ligi takorekoč preporodili, saj je bil nekoč v Jugoslaviji razmeroma malo znan in zelo daleč od reprezentance.

Jugoslovanski igralci zadnje dneve pred štartom svetovnega prvenstva mrzlično pregledujejo kasete s posnetki tekem nasprotnikov. Na zalogi jih imajo še kakih dvajset, po deset za reprezentanci ZRN in Kolumbije, tiste za Emirato pa pridejo na vrsto šele po prvih dveh tekmah. V jugoslovanskem taboru ni poškodb, vodstvo ekipe pa skuša zdaj, ko moštvo trenira le enkrat dnevno, življenjski utrip popestriti z raznimi izleti. Eden izmed njih jih je popeljal tudi na slovito Ferrarijevo testno pisto v Maranellu, ki je blizu njihove baze v Sassolu.

FRANCI BOŽIČ

Beseda se je udomačila kot že dalj časa olimpiada. Ne glede na to, kdo jo prireja in kje se odvija, nosi največja športna prirediteljstva ime po kraju, kjer so se odvijala podobna tekmovanja že v antiki. Uporaba latinskoameriškega, romanskega imena za svetovno nogometno prvenstvo, ki ga prav tako prirejajo vsaka štiri leta, izvira verjetno iz dejstva, da so se zadnja tri prvenstva vršila v državah tega jezikovnega območja (Argentina, Španija, Mehika), letos je prav tako, če pa upoštevamo vsa prvenstva od leta 1930 dalje, je bilo v takih državah kar deset od štirinajstih mundialov.

Očitno je, da je jezikovno nazivno vprašanje verjetno med nepomembno spodnjo četrtino pojavnosti, ki zadevajo take dogodke, čeprav je treba spet dodati, da je v povezavi jezik - nogomet bila posvečena mundialu tudi knjižna izdaja ZTT pred štirimi leti, ko je Saša Rudolf objavil svoje izkušnje in vtise o štirih prvenstvih in podatke o vseh. Če pomislimo na zmožnosti našega Založništva in na tehtanje ob izbiri, kaj naj gre v javnost, potem je treba le pritruditi, da smo mundialom posvetili primerno pozornost tudi v okviru naše skupnosti.

Vendar je treba razlikovati med obveščanjem, spremljanjem nekega pojavnosti, njegovo obravnavo in oceno vplivov ter evforičnim pretiravanjem, ki smo jim podvrženi.

Tudi tokrat se ne bodo sredstva obveščanja in zanimanje velikega števila ljudi izneverila izročilu in naj takoj prestopim k razčiščevanju nejezikovnih vidikov? - pretiravanju, pogojenosti množične histerije.

Družbenošportni pojav, kakršno je svetovno nogometno prvenstvo, je v svojih zasnovah, ki izvirajo iz zavezanosti v zapadocentriem, tako vseobsegajoč, da moraš imeti kot posameznik ali kot pripadnik vaše, predmetne, mestne, pokrajinske, deželne ali državne skupnosti že dolgo časa trdno izdelan sistem vrednot, podatkov in gledanj, da se uspeš izogniti manipulaciji, s katero te iz dneva v dan, iz meseca v mesec, že od lanskega leta sem meljejo. Kdo? Centri odločanja.

Občni zbor ZSSDI, programska konferenca SKGZ, zaključek šolskega pouka v Vidmu, letne počitnice brezštevilnih družin, verjetno tudi nataliteta prihodnjega marca 1991 so časovno (upamo, da ne vsebinsko) pogojene od mundiala. Dokaz več, bo kdo rekel, da je stvar zelo važna, takorekoč bistvena. Tveganje je bilo veliko, kajti skoraj bi jo bil zasenčil padec berlinskega zidu, pa so se pravočasno pohiteli. Referendumi proti zastupljanju in proti poboju ptic so nekaj motili zadnji teden, a kaj bi tisto: z zamahom leve roke, pardon noge, smo jih spravili z dnevnega reda in sedaj nam ne more nič skaziti užitka, razburjenja, hrepenenja, razočaranj in zmag, ki nas čakajo v naslednjih tridesetih dneh. Prava psihoanalitična in psihoterapevtska postlastica. Dirigrana. Orwel 1990 bi rekel. Kdo si upa biti »out« ob specialni vojni spotov, zgodovinskih pregledov, Alda Biscardi-ja, slikic, robotkov in podobic, ki primerjajo na maxi, neonsko osvetljenih reklamnih tablah italijanske nogometne »junake« osvajalcem Iwo-Jime, čeprav je možno, kajti žoga je okrogla, da bo vsa stvar lahko podobnejša Guadalcanalu? Auditel te kontrolira, znanci te preverjajo; ko predlagas kakšno srečanje, sestanek, pogovor, prireditelj?! za čas od 8. do 8. in iščeš po koledarju, se naenkrat zaveš, da so okoli tebe vsi utihnili in

se s pogledi sprašujejo, kaj da ti vendar je, ker se ti zdi nujno, da se v tem času dobite.

»Če te ne zanima, odklopi,« mi zabrusijo mundialovi verniki, kajti za to gre, za religijo. »Ne morem, saj mi ne dovolite in ne dovoli mi tega "sedma sila", ki je v službi nogometnega totalitarnega režima. Pravo pranje možgan.«

»Totalitarnost in homogenizacija kot izraz bogastva in ne bede.«

»Seveda, spet si je severozahodni del zemeljske oble privoščil drago igračko za svoj prosti čas, medtem ko drugod stradajo; a tudi tako povedano je sprenevedanje, kajti resnica je, da so samo centri odločanja pripravili "circenses" za vse ostale, tudi za tiste, ki menijo, da jim ni hudo, da je v redu, saj premorejo avto, pralni stroj in televizijo. Ker so njihovi starši živeli od krompirja, so pravzaprav bogataši. Denar naj gre torej za igre, kajti o boljši kakovosti življenja so sicer nekaj čuli, a jim ni prav jasno za kaj gre in kako bi bilo primerno porabiti denar, če je že na razpolago.«

Zato živijo mundial! s šestimi tisočimi milijard za neposredno organizacijo in z neštetiimi ostalimi, izplačanimi od sponzorjev, da bi naložbe služile puhlosti. Za »image« sredstva, ki naj vplivajo na večjo potrošnjo, za mezde drobiž, ki se ti nabira na razdaljo treh let, ker ga lahko dobiš samo »a regime«.

Ne gre za to, da bi hrepeneli po športu v smislu »deporta« s francosko podmeno izraza. Že dolgo je znano, da so nekatere panoge dejansko izraz gospodarskega potenciala in prilika za donosne naložbe z vsemi posledicami tržnega gospodarstva. Ne gre za aulično iskanje neomadeževanega športnega sveta, kjer naj bi bilo vse ljubiteljsko. Za določeno delo odgovarjajoče plačilo - tudi športniku. A kot ima tržno gospodarstvo svoje senčne strani, s pretiravanji, ki nim sicer zagotavljajo uspešnost, druge pa potiskajo na rob in tudi preko njega, tako je mundial pretiravanje, ki verzično povzroča odpor ne samo znotraj športnega sveta temveč tudi s stališča uravnovešene družbenega razvoja in porazdelitve sredstev. Posameznik je neprečelnjiv po svoji vrednosti. Nekaj gnilega pa je v sistemu, če par zdresiranih nog za porivanje žog v mrežo velja petindvajset milijard, na desetisoče otrok pa ne zna niti plavati, »nec nature«.

Morda nam Veliki brat nudi take prilike kot majhno katarzo, za napačnost, ki jo nosimo v sebi in ki bi se znala obrniti proti njemu. Dokler mu uspevajo mundiali, je na varnem. Isto bi sicer dosegel, če bi zgradil deset tisoč igrišč, telovadnic in bazenov, da bi jih aktivno uporabljali. Da se bomo namesto tega en mesec zrcalili v bučnosti dvanajstih stadionov, ki bodo potem služili lobbyem nogometnih koncernov, je pač krivda nas samih, ker s svojim vedenjem in izbirami posredno in na dolgi rok vplivamo na naložbe, novinarje in sponzorje.

Sicer pa ne morem drugega, kot da pluralistično sprejemam dejstvo, da je tisto, kar jaz opredeljujem kot krivdo, za stališče odlika. Ni pomoči in še zadovoljen moram biti, da gredo taka razmišljanja lahko v javnost. Mundial je pač neprimerno trden in čitateljev Primorskega dnevnika je samo nekaj stotin, kar sploh ni nevarno. Kvečjemu lahko spadajo taka stališča v obrobno folkloro. Regresija je na pohodu, referendumi učijo.

ALDO RUPEL

halo, ciao

Pančev in fotografi

BOLOGNA — Med obiskom »modrih« na županstvu v Bologni so fotografi oblegali 25-letnega izbranega strelca jugoslovanskega prvenstva Darka Pančeva. Razširila se je vest, da bi lahko v prihodnji sezoni igral za Bologno. Fotografi Pančeva niso poznali, pokazal jim ga je Stojković, ki je v slabi italijanščini dejal: »Ta je tisti, ki bo igral za Bologno!«

FIFA šteti

IMOLA — Delegat FIFA je med pregledom hotela, v katerem gostuje Jugoslovani, ugotovil, da so oddali nekaj sob tudi navadnim turistom. Ko je protestiral, da to ni v skladu z dogovori, mu je ravnatelj hotela odgovoril, da ni nobenih težav, če FIFA plača tudi za te sobe. Delegat jo je brž popihal...

Huliganske vizitke

Kdo pravi, da so huligani strahopetci, ker si na dan upajo samo, če lahko računajo na zaščito pajdašev? Italijanska policija je baje že zaplenila vrsto vizitik (!) angleških pretepačev, na katerih je približno takšen napis: »Pretepel te je... Organiziranost pa taka, kajne!

Od vesti z nekajdnevno zamudo izpred 60 let iz Urugvaja do satelitskih prenosov za milijarde ljudi po vsem svetu

Ko bosta čez nekaj ur stopili v preurejeni milanski stadion Meazza reprezentanci Argentine in Kameruna, bomo zapisali prvo stran 14. poglavja v zgodovini svetovnega nogometnega prvenstva. Skoraj nepojmljivo je, da je pred 60 leti, ko se je v Urugvaju pričela svetovna pustolovščina, potovanje v mesto ob izlivu Rio de la Plate trajalo dober mesec dni in da so bili evropski bralci seznanjeni z nogometnimi dogodki šele z nekajdnevno zamudo. Kolikšna razlika s sedanjimi neposrednimi radijskimi in televizijskimi prenosi, ki v stotinki sekunde prenesejo besedo in sliko tudi v najoddaljenejše kraje sveta. In vse to le v pičlih 60 letih.

Že naslednja prirediteljstva leta 1934 je prešla v zgodovino kot radijsko prvenstvo, čeprav je za neposredne prenose poskrbelo le 6 držav. Televizijska zgodovina se pričena po vojni, leta 1954, ko se je 8 držav (Anglija, Francija, Zvezna republika Nemčija, Belgija, Danska, Italija, Nizozemska in Švica)

domenilo za prvi multi-televizijski prenos tekme v Lousannu med Jugoslavijo in Francijo. (Prav zaradi tega je srečanje prešlo v zgodovino, kot tudi zmaga »plavih« z odločilnim golom Milutinovića.) Od tedaj dalje je televizija postala glavni medij, ki je po vsem svetu razširil nogometno navijanje. Športni dogodki, še predvsem pa nogometna prvenstva, so skoraj monopolizirali svetovno javnost, kar dokazuje skokoma rastoče število televizijskih gledalcev. Prvi človeški pohod na Luni si je v neposrednem prenosu 1969. leta ogledalo 490 milijonov ljudi, mehiškemu nogometnemu prvenstvu je pred štirimi leti sledilo že 13 milijard televizijskih gledalcev, za letošnje pa jih napovedujejo preko 26 milijard. Prav zaradi tega televizija pogosto tako urnike, kot tudi druge izbire organizatorjev.

Italijanska javna radiotelevizijska ustanova RAI se je za prvenstvo dobro

pripravila, v okolici Rima, Grottarossi, so zgradili nov mednarodni radiotelevizijski center, v katerem je že zdaj nekaj nad 2.000 tehnikov, uradnikov in časnika, vendar se bo število povečalo na 4.000, ko bodo dopotovali dopisniki in tehniki 147 tujih televizijskih in 71 radijskih postaj. Za časa prvenstva bo 14 umetnih satelitov skrbelo za neposredne prenose in javljanja. Prava gneča je tudi v tiskovnem centru »Gaetano Scirea« v palači italijanskega olimpijskega odbora, torej v neposredni bližini olimpijskega stadiona.

Kakšno bo prvenstvo »Italija 90« z organizacijskega vidika, bo moč ugotoviti šele po 8. juliju, ko bo na sporedu finalna tekma za svetovni naslov. Že zdaj pa je moč reči, da bosta prevladala tako kaotičnost kot invencija. To pa je tudi tipično za gostitelja, ki po svetu ne slovi po svojih organizacijskih sposobnostih, še manj pa po točnosti izpeljave zadanih načrtov, rešuje pa se z invencijo v zadnjem hipu,

ki nadomesti ali vsaj zakrije marsikatero organizacijsko pomanjkljivost.

Toda tudi organizatorjem zadnjih štirih prvenstev, ki sem jim sledil na kraju samem, se marsikaj ni povsem posrečilo. Tako bo prvenstvo leta 1974 v Zvezni republiki Nemčiji ostalo v spominu kot policijski mundial, saj so organizatorji trepetali pred strahom, da se ne bi ponovila münchenska tragedija s pokolom izraelskih športnikov. Argentinsko prvenstvo štiri leta kasneje bi najlažje označili kot polkovniški mundial, saj smo na vsakem koraku čutili trdo pest vojaške diktature. Španski Mundial je bil brezskrben, vendar s številnimi tehničnimi težavami, kar pa tipičnemu mediteranskemu organizatorju ne gre preveč zameriti. Zadnji, mehiški mundial pa bi lahko označili kot prvenstvo popolne razdvojenosti med biblično revščino večine in nepojmljivim bogastvom redkih izbrancev. SAŠA RUDOLF

V E skupini bodo v Veroni in Vidmu nastopali Španija, Urugvaj, Belgija in J. Koreja

Španci ponavadi močni, a...

Vprašanje o tem, kdo se bo uvrstil v osmino finala kar se tiče kvalifikacijske skupine, ki se bo odvijala v Veroni in Vidmu, je prav gotovo zelo zapleteno. Medtem ko je v ostalih skupinah »razmerje sil« dokaj jasno, je v tej skupini res težko določiti glavnega favorita. Po sklepu mednarodne nogometne zveze je Belgija nosilec skupine, toda marsikateri poznavalci ugotavljajo, da ta ekipa ni nič boljša od Španije in Urugvaja oziroma velja morda stopničko nižje od »rdečih furij«.

Spričo povedanega je jasno, da si španska državna reprezentanca nada, da bo v tej fazi mundiala odigrala vodilno vlogo in si s tem dokončno zagotovila mesto v svetovni nogometni eliti. Če moramo moč Španije oceniti po tem, kar je pokazala na kvalifikacijskih srečanjih, potem ni nobena dvoma, da si Suarezovi varovanci zaslužijo mesto med najboljšimi.

V Španiji pa so se že po rimskem žrebu pojavile prve kritike, ki so bile namenjene predvsem mednarodni nogometni zvezi, ker ni Butraguena in tovariše vključila med nosilce skupin. Dejstvo, da so Anglijo, kljub povpreč-

nim rezultatom zadnjih let, vključili med šesterico najboljših reprezentanc, je še dolilo olja na ogenj polemik, ki so doslej spremljale priprave španske izbrane vrste.

Dejstvo pa je, da Španija, ki razpolaga z izredno kakovostnimi klubskimi postavami, nima še kolajne s svetovnega prvenstva. Doslej so Španci osemkrat nastopili na zaključnih fazah SP, najboljši izid pa so zabeležili leta 1950, ko so zasedli 4. mesto. Na vseh dosedanjih preizkušnjah so predstavniki dežele flamenka vedno sodili v ožji krog favoritov, praviloma pa so vedno izgubljali odločilne tekme.

Pred dvema letoma je vodstvo ekipe prevzel Luis Suarez, eden najslavnejših španskih nogometašev, ki je v svoji igralski karieri dosegel vse mogoče klubске lovoričke, predvsem v vrstah Interja. Kljub začetnim težavam, je Luisito dosegel izreden uspeh leta 1986, ko je z mladinsko reprezentanco (under 21) dosegel naslov evropskega prvaka.

Voditi špansko reprezentanco pomeni predvsem biti dnevno v središču polemik in ob najmanjši napaki je nevarnost predčasne odslovitve. Tega se

Trener Luisito Suarez

je Luis Suarez dobro zavedal in si podporo nekaterih v federaciji zagotovil s tem, da je v reprezentanco vključil večino igralcev dveh najpomemb-

Miguel Gonzales Michel

nejših španskih klubov: Real Madrida in Barcelone.

Prvih violin in hkrati odličnih igralcev v španski reprezentanci res ne

manjka in zato je začudenje še večje, ko tako močna selekcija ne beleži temu primerne rezultate. Najbolj slavljeni zvezdniki so vsekakor Emilio Butraguena, Miguel Gonzales Michel in Rafael Martin Vasques. O prvem ni treba posebej poudarjati, da sodi med najboljše svetovne napadalce in da je uspešnost španske vrste dokaj odvisna od njegove razpoložljivosti.

Michel je zadnjo sezono pri Real Madridu odigral nekoliko v senci lastne slave in to tudi zaradi številnih polemik med igralcem in vodstvom kluba. Zdi se, da je nova, sedemletna milijardna pogodba z madridskim klubom razpršila nesoglasja. Martin Vasques pa bo svoje znanje po vsej verjetnosti v novi sezoni pokazal v dresu Torina.

DOSLEJ NA SP: 1934 (5.), 1950 (4.), 1962 (13.), 1966 (10.), 1978 (10.), 1982 (12.), 1986 (7.).

KVALIFIKACIJE ZA SP: Španija - Irška 2:0, Irška - Španija 1:0, Španija - Madžarska 4:0, Madžarska - Španija 2:2, Španija - Sev. Irška 4:0, Malta - Španija 0:2, Sev. Irška - Španija 0:2, Španija - Malta 4:0.

»Rdeči škrtatje« so na zadnjem SP v Mehiki osvojili končno 4. mesto

Orožji Belgije sta cona in presing

V skupini E bodo na svetovnem prvenstvu igrale reprezentance Španije, Belgije, Južne Koreje in Urugvaja. Tekme bodo v Veroni in Vidmu. Po mnenju marsikaterega strokovnjaka je to najbolj izenačena skupina, saj so Belgija, Španija in Urugvaj, v bistvu, na isti ravni, Južna Koreja pa na mednarodni ravni nima ne izkušenj ne renomeja kakovostne ekipe. Sicer je treba povedati, da so bili Španci pred žrebom določeni kot nosilci skupin, zaradi varnostnih razlogov pa je FIFA dala prednost Angležem, kar je v Španiji sprožilo nemalo polemik.

Belgijska državna reprezentanca bo sedmič nastopila na zaključnih turnirjih SP. Najvidnejši uspeh je dosegla prav pred štirimi leti v Mehiki, ko je zasedla 4. mesto in v bistvu bila povsem enakovredna sami Argentini, ki je osvojila naslov svetovnega prvaka. Tudi v kvalifikacijski skupini za Italijo 90 so se belgijski nogometaši povsem dobro izkazali in zasedli prvo mesto pred Českoslovaško, Portugalsko, Švico in Luksemburgom. Izhodišča zadnjih let so povsem ugodna in »rdeči škrtatje« lahko računajo tudi na uspešno pot na tej preizkušnji.

Svojevrsna osebnost belgijske vrste je nemara trener Guy Thys, velik ljubitelj žganih pijač in cigar, ki je svojo trenersko kariero uradno končal že lani de-

cembra, ko so mu zaupali reprezentančno nalogo znotraj belgijske nogometne zveze. Prihod novega selektorja Walterja Meeuwsa pa ni docela zadovoljil javnega mnenja, ki mu je očitalo vpletenost v nogometni škandal, v katerega sta bila sicer vprežena tudi vratar Preud'Homme in branilec Gerets. Medtem ko so navijači in sama zveza igralcem grehe odpustili, tega niso storili za trenerja in po treh

mesecih Meeuwsevega vodstva so krnilo reprezentance ponovno izročili Thysu.

Značilnost Belgije je conska igra z odličnim presingom, ki je doslej spravil v težave marsikaterega nasprotnika. Če drži, da je obrambna vrsta včasih precej ranljiva, je tudi res, da stoji pred belgijskimi vrati Michel Preud'Homme, ki velja za najboljšega vratarja na svetu.

Na sredini igrišča bo še vedno svojo

povedal dolgoletni belgijski reprezentant Vercauteren, kateremu bo pomagal dober znanec italijanskih navijačev Scifo. V vlogi povezovalcev z napadom bosta po vsej verjetnosti zaigrala kapetan Jan Ceulemans in mladi Emmers, za katerega se zanimajo številne italijanske ekipe. Tudi na tem mundialu bo belgijski napad izredno zanesljiv po zaslugi Anderlechtove dvojice Degryse-Vanderlinden.

V reprezentanci so prepričani, da imajo skupaj s Španijo največ možnosti, da se uvrstijo v osmino finala. O Urugvaju namreč ugotavljajo, da z doslej prikazano igro ne morejo računati na uvrstitev, medtem ko bo Južna Koreja v tej skupini odigrala podrejeno vlogo. Verjetno bodo te napovedi tudi držale, saj ni slučaj, da so prav Belgijci nosilci skupine in da sodijo Španci med reprezentance, ki bi lahko na tem mundialu pripravile presenečenje.

DOSLEJ NA SP: 1930 (11.), 1934 (15.), 1938 (13.), 1954 (12.), 1970 (10.), 1982 (10.), 1986 (4.).

KVALIFIKACIJE ZA SP: Belgija - Švica 1:0, ČSFR - Belgija 0:0, Portugalska - Belgija 1:1, Belgija - ČSFR 2:1, Luksemburg - Belgija 0:5, Belgija - Portugalska 3:0, Švica - Belgija 2:2, Belgija - Luksemburg 1:1.

Sodniki »diskretno« strogi

Tudi na svetovnih prvenstvih se je večkrat primerilo, da je o zmagovalcu odločalo obnašanje sodnika. Sicer je tudi res, da se je večkrat za poraze po nedolžnem krivilo sodnike. Tako je pač v tem svetu nogometa, ki je predmet neskončnih razprav in ocen brez vsakršnih zaključkov.

Ob vsem tem pa drži, da je vloga sodnika izredno pomembna in odgovorna. Njegovo delo je postavljeno pod drobnogled in vsaka njegova najmanjša napaka je razlog za kritiko in dvom v njegove sposobnosti.

Najbolj emblematični primer »pristranskega« sojenja zadeva finalno tekmo na SP leta 1966 v Angliji, ko je švicarski sodnik Gottfried Dienst dokaj očitno uporabljal piščalko in prid gostiteljem, ki so po podaljških premagali ZRN.

Glavna naloga sodnikov na letošnjem mundialu bo (ob običajnem vodenju tekme) usmerjena v preprečevanje groboti. Po oceni mednarodne nogometne zveze nedovoljene poteze med igralci prispevajo k izgredom med navijači na tribunah in splošnemu stanju gverile, ki postaja značilnost današnjih dni.

O tem se je 36 sodnikov, ki bodo sodelovali na svetovnem prvenstvu, seznanilo na seminarju, ki so ga pripravili v Tirrenii, v bližini Pise. Komisija za sodnike pri mednarodni nogometni zvezi je bila dokaj jasna: preprečiti je treba vsako grobot in uporabiti kartončke (rumene in rdeče) ob slehernem ugovarjanju igralcev. Vse to pa bodo morali sodniki opravljati tako rekoč »diskretno«, ne da bi zaradi tega postali prve violine srečanja in s tem izzvali še večje neogodovanje.

Naloga sodnikov na tem mundialu zares ne bo lahka; dejstvo pa je, da so pri mednarodni zvezi poskrbeli za najboljše »piščalke«, čeravno izbira sodnikov iz Afrike, Oceanije in Azije ne daje dovolj zagotovil. Njihovo pomanjkanje mednarodnih izkušenj bi lahko povzročilo kakšno nevednost, če tudi je res, da bodo najpomembnejša srečanja dodeljena izkušnim sodnikom.

SEZNAM SODNIKOV NA SP

M. Vautrot (Fr.), J. Quiniou (Fr.), S. Kirschen (NDR), M. Listki-ewicz (Polj), K. Roethlisberger (Švi.), A. Schmidhuber (ZRN), G. Courtney (Ang.), H. Kohl (Av.), M. Van Langenhove (Bel.), G. Smith (Ško.), E. S. Aladren (Sp.), T. Lane-ese (It.), L. Agnolin (It.), E. Fredriksson (Šve.), A. Spirin (SZ), Z. Petrovič (Jug.), A. Snoddy (Sev. Ir.), P. Mikkelsen (Dan.), C. S. Valente (Por.), J. R. Wright (Br.), J.C. Loustau (Arg.), J. D. Cardellino (Urug.), A. P. Hoyos (Kol.), C. M. Arce (Par.), H. Silva (Čile), E. J. come (Ekv.), N. Jouini (Tun.), M. Hansal (Alž.), J. F. Diramba (Gab.), J. A. Sharif (Sir.), J. Mandi (Bahr.), S. Takada (Jap.), E. C. Mendez (Meh.), B. U. Morera (Kos.), V. Mauro (ZDA), R. Lorenz (Aus.).

RUDI PAVŠIČ

Urugvaj samo od stare slave ne more živeti Konec razočaranj?

Ruben Sosa

Dvakratni svetovni prvaki bodo v Italiji igrali devetih. Največje uspehe je južnoameriška reprezentanca dosegla v začetku svetovnih preizkušenj, medtem ko je v zadnjem obdobju doživljala precejšnja razočaranja. To je nekako v nasprotju s solidnostjo klubskih postav, ki so vselej igrane na kakovostni ravni in bile deležne tudi mednarodnih uspehov.

Največje razočaranje je urugvajska postava doživela prav na zadnjem SP v Mehiki, ko se je predstavila z igralcem svetovnega slovesa, Francescolijem, in računala na velik uspeh. Očitno pa so tudi ob tej priložnosti Urugvajci nogometno igrišče zamenjali za telovadnico za borilne športe in so se proslavili predvsem zaradi groboti.

Tokrat, tako napovedujejo v taboru Urugvaja, je reprezentanca ubrala povsem drugačno pot. Največjo pozornost naj bi namenila skupinski igri, ki naj bi bila izraz tehnično-taktične zrelosti. V reprezentanci je namreč vrsta odličnih igralcev, ki zagotavljajo kakovostni pristop k SP. Tudi žreb je bil po mnenju

južnoameriških predstavnikov ugoden. Trener Oscar Washington Tabarez ocenjuje, da imajo Urugvaj, Španija in Belgija iste možnosti oziroma da je od treh reprezentanc prav njegova v rahli prednosti.

Selektorju Tabarezu pripisujejo sposobnost združevanja ekipe tudi zunaj igrišča: zaradi slabih nastopov proti Boliviji in Peruju so ga decembra odslovili, vendar ga je urugvajska nogometna zveza spričo pritiska samih igralcev spet vpoklicati. Druga zasluga, ki gre pripisati trenerju, zadeva igro reprezentance. Tabarez je dal prednost tehničnim sposobnostim posameznih igralcev in s tem je reprezentanca pridobila na kakovosti.

S taktičnega vidika bo urugvajska obramba slonela predvsem na dveh središčnih branilcih, to sta »Italijan« Gutierrez in nekoliko »priletini« De Leon. Središčno vrsto bosta sestavljala oba igralca Genoe, Perdomo in Ruben Paz, režija igre pa bo skrbel Francescolija, ki pa je v zadnjih mesecih pokazal določen padec forme. Pri južnoameriški reprezentanci si nadejajo, da bo Francescoli na tem SP zaigral, kot zna, saj je od njegovega doprinosa v dokajšnji meri odvisna uspešnost ekipe. V napadu pa bo največjo odgovornost imel Ruben Sosa (Lazio), ki se je na pokalu Amerike proslavil kot najboljši igralec urugvajске vrste.

DOSLEJ NA SP: 1930 (1.), 1950 (1.), 1954 (4.), 1962 (12.), 1966 (7.), 1970 (4.), 1974 (13.), 1986 (16.).

KVALIFIKACIJE ZA SP: Peru - Urugvaj 0:2, Bolivija - Urugvaj 2:1, Urugvaj - Bolivija 2:0, Urugvaj - Peru 2:0.

Stran pripravil RUDI PAVŠIČ

Južna Koreja ima prodoren napad

»Brazilija revežev«

Selektor J. Koreje Lee Hoe Taik

Predstavniki Južne Koreje bodo drugič zapored igrali na svetovnem prvenstvu, sicer že tretjič sodelujejo na zaključnih turnirjih SP. Mlado južnokorejsko moštvo se je proslavilo že pred štirimi leti, ko si je zagotovilo mesto med finalistami mehiškega turnirja, dve leti kasneje pa se je izkazalo na olimpijskih igrah v Seulu.

Na kvalifikacijah za Italijo 90 so Južni Korejci pokazali zelo živahno ekipo, ki je v 11 tekmah dosegla 9 zmag, dvakrat pa delila točki.

Kljub uspešni kvalifikaciji na italijanskem mundialu, je treba povedati, da v Južni Koreji deluje le 500 klubov, v 1. ligi pa nastopa 6 moštev. Nogometaši so si status profesionalcev izborili šele 1983. leta. V 2. ligi je 12 ekip, ki nimajo profesionalnega statusa, vsa korejska moštva pa vsako leto tekmujejo za pokal predsednika države.

V tej deželi je nastop za nogometno državno reprezentanco predvsem dolžnost, tako za igralce kot za klube. Koledar prvenstva je tudi odvisen od potreb reprezentance. Uspešnost dr-

žavne vrste pa je sad vse večjega kapitala, ki ga v klube praviloma vlagajo bogata korejska podjetja.

Trideset golov, ki so jih Korejci dosegli v kvalifikacijskem delu, jasno dokazuje, da Korejci igrajo dokaj napadalno. Tega ne skriva niti trener, 44-letni Lee Hoe Taik, ki se proglašča za ofenzivca. »Brazilija revežev«, tako imenujejo to reprezentanco, pa obljublja, da bo v Italiji dokaj radikalno spremenila način igranja. Spričo kakovosti nasprotnikov si Južna Koreja namreč ne more privoščiti napadalne igre in približen pristop v obrambi.

Nič čudnega torej, če je trener Taik odločno okrepil obrambo, v kateri izstopata vratar Kim Poong Joo in libero Chung Young Hwang. V napadu se je doslej s 7 zadetki v kvalifikacijah proslavil Choi Soon Ho, sicer je prva zvezda južnokorejskega nogometa gotovo Kim Joo Sung, ki velja za najboljšega azijskega nogometaša v letu 1989. Kim Joo Sung je ta uspeh zelo dobro vnovčil, saj je daleč pred drugimi najboljše plačan nogometaš in na tem mundialu računata, da bo posnel rojaka Cha Bouna, ki je več let igral v ZRN in leta 1988 z Bayernom Leverkusenom zmagal v pokalu UEFA.

DOSLEJ NA SP: 1954 (16.), 1986 (20.).

KVALIFIKACIJE ZA SP: Singapur - Južna Koreja 0:3, Nepal - Južna Koreja 0:9, Južna Koreja - Malezija 3:0, Južna Koreja - Nepal 4:0, Malezija - Južna Koreja 0:3, Koreja - Singapur 3:0, Južna Koreja - Katar 0:0, Južna Koreja - Severna Koreja 1:0, Južna Koreja - Kitajska 1:0, Južna Koreja - Saudova Arabija 2:0, Federacija arabskih šejkatov - Južna Koreja 1:1.

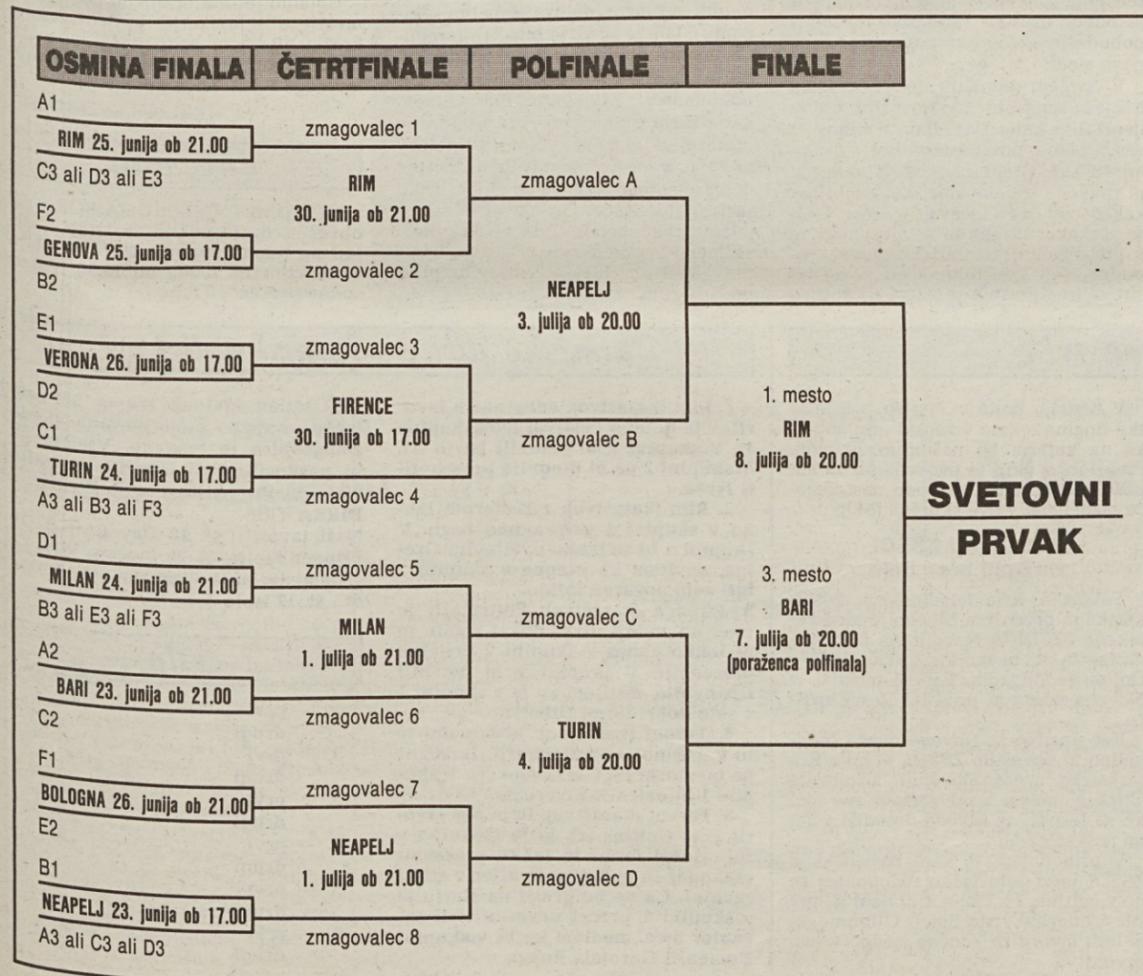

Od danes do 8. julija 52 privlačnih nogometnih predstav

Tako do svetovnega naslova

I. FAZA	SKUPINA A		SKUPINA B		SKUPINA C		SKUPINA D		SKUPINA E		SKUPINA F	
JUNIJ 1990	ITALIJA ZDA	Avstrija ČSFR	ARGENTINA SZ	Kamerun Romunija	BRAZILIJA Kostarika	Švedska Škotska	ZRN Arabski e.	Jugoslavija Kolumbija	BELGIJA Urugvaj	J. Koreja Španija	ANGLIJA Nizozem.	Irska Egipt
	RIM	FIRENCE	NEAPELJ	BARI	TURIN	GENOVA	MILAN	BOLOGNA	VERONA	VIDEM	CAGLIARI	PALERMO
Petek, 8.							OB 18. URI Argentina* Kamerun					
Sobota, 9.	OB 21. URI Italija Avstrija			OB 17. URI SZ Romunija				OB 21. URI Arabski e. Kolumbija				
Nedelja, 10.		OB 17. URI ZDA ČSFR			OB 21. URI Švedska Brazilija		OB 21. URI ZRN Jugoslavija					
Ponedeljek, 11.						OB 17. URI Kostarika Škotska					OB 21. URI Anglija Irska	
Torek, 12.									OB 17. URI Belgija J. Koreja			OB 21. URI Nizozemska Egipt
Sreda, 13.			OB 21. URI Argentina SZ							OB 17. URI Urugvaj Španija		
Četrtek, 14.	OB 21. URI Italija ZDA			OB 21. URI Kamerun Romunija				OB 17. URI Jugoslavija Kolumbija				
Petek, 15.		OB 17. URI Avstrija ČSFR					OB 21. URI ZRN Arabski e.					
Sobota, 16.					OB 17. URI Brazilija Kostarika	OB 21. URI Švedska Škotska					OB 21. URI Anglija Nizozemska	
Nedelja, 17.									OB 21. URI Belgija Urugvaj	OB 21. URI J. Koreja Španija		OB 17. URI Irska Egipt
Ponedeljek, 18.			OB 21. URI Argentina Romunija	OB 21. URI Kamerun SZ								
Torek, 19.	OB 21. URI Italija ČSFR	OB 21. URI Avstrija ZDA					OB 17. URI ZRN Kolumbija	OB 17. URI Jugoslavija Arabski e.				
Sreda, 20.					OB 21. URI Brazilija Škotska	OB 21. URI Švedska Kostarika						
Četrtek, 21.									OB 17. URI Belgija Španija	OB 17. URI J. Koreja Urugvaj	OB 21. URI Anglija Egipt	OB 21. URI Irska Nizozemska
Uvrstita se prvi dve iz vsake skupine ter štiri od najbolje tretjevrščenih.	prva = A1 druga = A2		prva = B1 druga = B2		prva = C1 druga = C2		prva = D1 druga = D2	* Uvodna tekma bo v Milanu, a večja za skupino B.	prva = E1 druga = E2		prva = F1 druga = F2	

Televizijski programi za »mondiale«

Italija 90 na TV

Danes, 8. junija
Argentina - Kamerun 17.45 RAI 2, 17.45 TMC (ponovitev 24.00), 17.45 TV-Lj 1

Jutri, 9. junija
Italija - Avstrija RAI 1 20.45, TMC 20.30, TV-Lj 2 20.15
SZ - Romunija RAI 2 16.45, TMC 16.30, TV-Lj 2 16.40
Arabski emirati - Kolumbija RAI 3 16.45, TMC 23.15, TV-Lj 2 20.15 (po tekmi Italija-Avstrija)

Nedelja, 10. junija
ZDA - ČSFR RAI 1 16.45, TMC 16.30, 16.40 TV-Lj 2
ZRN - Jugoslavija RAI 1 20.45, TV-Lj 1 20.00 (pon. v ponedeljek 13.40), posnetki v ponedeljek 23.30 TMC
Brazilija - Švedska RAI 2 20.45, 20.30 TMC, 22.50 TV-Lj 2

Ponedeljek, 11. junija
Anglija - Irska 20.45 RAI 1, 20.30 TMC, 20.30 TV-Lj 2
Kostarika - Škotska 16.45 RAI 2, 16.30 TMC, 16.40 TV-Lj 2

Torek, 12. junija
Belgija - Koreja 16.45 RAI 1, 16.30 TMC, 16.40 TV-Lj 2
Nizozemska - Egipt 20.45 RAI 3, 20.30 TMC, 20.30 TV-Lj 2

Sreda, 13. junija
Urugvaj - Španija 16.45 RAI 1, 16.30 TMC, 16.40 TV-Lj 2
Argentina - SZ 20.45 RAI 2, 20.30 TMC, 20.40 TV-Lj 2 (ponovitev v četrtek 11.45 TV-Lj 1)

Četrtek, 14. junija
Italija - ZDA 20.45 RAI 1, 20.30 TMC, 20.30 TV-Lj 2
Jugoslavija - Kolumbija 16.45 RAI 2, 16.30 TMC, 16.40 TV-Lj 1 (ponovitev v petek 13.40 TV-Lj 1)
Kamerun - Romunija 16.45 RAI 3, 23.30 TMC, 20.30 TV-Lj 2 (po tekmi Italija-ZDA)

Petek, 15. junija
ZRN - Arabski emirati 20.45 RAI 2, 20.30 TMC, 20.40 TV-Lj 2
Avstrija - ČSFR 16.45 RAI 3, 16.30 TMC, 16.40 TV-Lj 2

Naročnina: mesečna 20.000 lir - celoletna 240.000 lir; v SFRJ številka 5.-din, naročnina za zasebne mesečno 70.-din, polletno 390.-din, letno 780.-din.
Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo Tržaškega tiska, Trst 13512348
Za SFRJ: žiro račun 51420-603-31593
ADIT 61000 Ljubljana
Glonarjeva 8 - telefon 329761

Oglaš: ob delavnih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 80.000 lir; finančni in legalni oglaš 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 120.000 lir. Ob praznikih povšek 20%. IVA 19%. Oglaš iz dežele Furlanije-Juljske krajine se naročajo pri oglašnem oddelku PUBLI-EST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-688, tix 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.
Mali oglaš: 850 lir beseda; osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. IVA 19%. Naročajo se v uredništvu Primorskega dnevnika - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-611.

primorski dnevnik

petek, 8. junija 1990

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tix 460894 - Fax (040) 772418
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382 - 535723 - Fax (0481) 532958
ČEDAD - Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Glavni urednik Dušan Udovič

Odgovorni urednik Vojimir Tavčar

Izdaja in tiska ZTT Trst

Član Italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

V finalu ženskega dela pariškega turnirja Roland Garros Nov dvoboj Seješ - Graf

PARIZ — Zahodna Nemka Steffi Graf in Jugoslovanka Monika Seješ sta znova dokazali, da jima ta čas nobena druga tenistka ni kos. Suvereno sta se uvrstili v jutrišnji finale turnirja v Parizu in ob pravem času pokazali svojo premoč. Za mlado Moniko bo to prvi nastop v finalu turnirja, ki šteje za veliki slam, za Grafovo pa že trinajsti, od teh jih je doslej osvojila devet.

Mnogi so si nadejali, da bosta polfinalna dvoboj s Čehinjo Novotno in ameriškim »čudežnim otrokom« Capriatijevu veliko bolj izenačena, kajti ni kazalo, da sta prvi dami Roland Garrosa v najboljši formi. Toda Grafova je pozabila na svoje dihalne motnje, Seješeva na svojo utrujenost in njenim nasprotnicam sta obe v štirih nizih prepustili samo sedem iger!

Grafova je Novotno odpravila po hitrem postopku s 6:1 in 6:2, čeprav je od časa do časa kar precej grešila in pokazala, da ji primanjkuje nekaj svežine. Tudi Seješeva zase pravi, da ni v formi, v kakršni je bila v finalu berlinskega turnirja, ko je prvič v karieri strla odpor Grafove, toda kljub temu

ni bilo za Capriatijevu nobene pomoči. Komaj 14-letna Američanka italijanskega porekla je najmlajša polfinalistka v dosedanji zgodovini znamenitega pariškega turnirja in je bila pred dvobojem s Seješovo kar precej »nabit«, toda med samim dvobojem se je stopila kot sneg pod soncem, čeprav je jasno, da gre za izredno talentirano igralko, ki bo med protagonistkami ženskega tenisa tega desetletja. Seješeva je brž povedla s 3:0, nato je bil niz dokaj izenačen, končal pa se je s 6:2. Drugi niz je bil napet do rezultata 2:2, odtelej pa je mlada Jugoslovanka odločno stopila v ospredje. Labodnji spev je Capriatijeva imela v zadnji igri, v kateri je z veliko mero požrtvovalnosti izničila kar pet match žogic.

Jugoslavija bo imela svojega finalistu tudi med moškimi pari. Goran Ivanišević in Čeh Petr Korda sta namreč v polfinalu s 6:2, 2:6, 6:3 odpravila ameriški par Patrick McEnroe in Jim Grabb. V finalu se bosta pomerila s Špancem Casalom in E. Sanchezom, ki sta s 7:6, 6:4 premagala Nizozemca Haarhuisa in Kövermansa.

Schuster zapuša Madrid

MADRID — Čeprav mu pogodba še ni potekla, bo zahodnonemški nogometaš Bernd Schuster zapustil Real Madrid. Društvo je namreč za novega tujca najelo Romuna Hagija, ki bo igral skupaj z Argentincem Ruggierjem in Mehikancem Sanchezom. Kaže, da bo za preklic pogodbe moral Real odšteti Schusterju kar 2,5 milijarde lir odškodnine.

Maraton na tromeji

TRBIŽ — Na nedeljskem netekmovalnem maratonu na tromeji med Italijo, Avstrijo in Jugoslavijo pričakujejo okrog 1.000 navdušenih tekačev in hitrohodcev. Po štartu v Trbižu ob 10. uri se bodo udeleženci podali v Rateče, od tod pa v Podkloster, kjer bo tudi cilj. Za povratek v Trbiž bo poskrbljeno z avtobusi. Pri sebi morajo imeti tekmovalci osebno izkaznico ali potni list.

Po dodatni tekmi za obstanek v B ligi Messina rešena

PESCARA — Z zadetkom branilca Donia že po osmih minutah igre si je Messina v dodatni tekmi z Monzo na nevtralnem igrišču v Pescari zagotovila obstanek v italijanski nogometni B ligi.

Po zadetku sicilskega moštva je Monza navalil na nasprotnikovo polovico igrišča, a ozemeljska premoč Lombardov je bila jalova. Imeli so tudi smolo, kajti sodnik je prezl dotik Donija z roko v kazenskem prostoru Messine.

Vodstvo Monze je po tekmi vložilo priziv zaradi domnevne tehnične napake sodnika, ki ni dosodil posrednega prostega strela Monzi po napaki vratarja Sicilijancev, vendar pa je verjetno priziv brezpredmeten.

Predsednik Messine Massimino je obljubil, da bo za prihodnje leto okrepil moštvo trenerja Buffonija, pri Monzi pa pravijo, da še ne vedo, kako bodo reagirali na danje tragedije in nepričakovan povratek v C-1 ligo po dveh drugoligaških sezonah.

Play-off cicibanov

Malčki Primorja končno zmagali

PRIMORJE - PORTUALE 3:2 (0:2)
STRELCA ZA PRIMORJE: Šemec 2, Carli 1.

PRIMORJE: Bergagna, Sarđoč (Bukavec), Ostrouška, Carli, Šemec, Milič (Pertot), Šušteršič.

V zadnji tekmi play-offa cicibanov so Prosečani le dosegli prvo zmago, potem ko so v prejšnjih treh izenačenih tekmah osvojili le točko. Srečanje s Portualejem se ni začelo najbolje. Gostje so s hitrimi napadalci spravili v težave obrambo in dosegli dva zadetka.

V drugem polčasu je prišlo do preobrata. Carli je zaigral v napadu in kmalu dosegel zadetek po napaki obrambe Portualeja. Spretni Šemec je ekipo zagotovil zmago. (Š. M.)

Danes ob 20. uri v telovadnici v Zgoniku Slovo Sonje Milič

tni gost Krasa vsedržavna reprezentanca (Giorgia Zampini, Alessia Arisi, Sabrina Moretti), ki bo odigrala z našimi igralkami prijateljsko srečanje.

ŠK Kras se s to tekmo z ekipo visokega mednarodnega prestiža poslavlja od A lige, v kateri je neprekinjeno nastopal 19 let. Srečanje bo hkrati slovo od 20-letnega agonističnega nastopanja Sonje Milič, igralke, ki je sinonim za športnico in namizni tenis ne samo v zamejstvu, temveč tudi v Italiji. V dvajsetih letih igranja za barve Krasa je Sonja Milič opravila več kot 60 nastopov za državno reprezentanco, večkrat je nastopila na evropskem in svetovnem prvenstvu ter bila večkratna državna prvakinja.

Med številni gosti, ki so povabljeni, je napovedan obisk novega predsednika FITeT Stefana Bosija, nekdanjega soigralca Sonje Milič. Poleg sredstev javnega obveščanja bodo prisotni tudi številni gostje iz širšega in ožjega kulturnega, gospodarskega in športnega življenja. Tekma bo drevi ob 20. uri v športno-kulturnem centru v Zgoniku (J. J.)

V sredo na občnem zboru Športnega društva Zarja v Bazovici Otipljivi sadovi dela z mladimi

Z obiskom občnega zbora so bili v sredo pri Zarji zadovoljni. V Bazovickem domu se je namreč zbralo zadovoljivo število starejših in tudi mlajših aktivnih članov tega športnega društva.

Statutarna formalnost ni pomenila pravega konca enoletnega delovanja, temveč le delni mejnik. Ob nogometu se pri Zarji gojita tudi lokostrelstvo in balinanje in delovanje se razvija brez presledkov skozi vse leto. Intenzivna dejavnost je tudi razlog, da je odbor društva vseskozi vprežen v pobude in skrbi, kar postopoma izčrpava moči.

V svojem poročilu je predsednik Mirjan Žagar obsežno govoril o osamljenosti, v kateri je odbor v odnosu z vajo; tako s posamezniki kot z drugimi vaškimi organizacijami, s katerimi ni pravega sodelovanja, kot da bi nekakšen zid ostro ločeval interese. Dela se vsekakor z velikim navdušenjem in v prepričanju, da trud ni zaman. Poudarja treh športnih panog je dovolj široka in obsejna se načrt, ki je pred

nekaj leti veliko stavil na mladinski nogomet. Pri ŠD Zarja deluje več kot 100 aktivnih športnikov, ki predstavljajo kapital za nadaljnji razvoj društva. V Bazovici se zavedajo, da bo v relativno kratkem času prišlo do velikih sprememb, ki bodo brez dvoma vplivale tudi na športno društvo. Razvojni dogodki ne potrebujejo spremljati in pravilno ter ob pravem času ukrepati.

Nogomet ostaja gonilna panoga. V minuli sezoni je deloval s petimi ekipami. Članska vrsta je bila vrh piramide in cilj mladih igralcev. Štiri mladinska moštva so organizacijsko popolnoma v »obdelavi« odbornikov. Zarja skrbi tudi za prevoze na igrišče in nazaj na domove. Polovica igralcev prihaja iz mesta in prav ta razširitev delokroga omogoča, da se ekipe lahko sestavljajo. Žagar je povabil starše mladih nogometašev, da se aktivneje vključijo v delovanje društva, kajti prav šport je idealno zdravilo proti nevarnostim današnje družbe.

V nogometu se Zarja tesno veže z NK Bor, ki je nastal z njeno pomočjo. Na občnem zboru je to potrdil tudi Borov predstavnik Danilo Pilat. Za prihodnjo sezono so predvidene nove oblike tega tesnega sodelovanja.

Lokostrelstvo je glede širše odmevnosti najuspešnejše. Število prvih mest je zelo veliko, izstopa pa tudi 2. mesto Tamare Ražem na državnem prvenstvu. Član Zarje bo tudi na finalu mladinskih iger v sklopu reprezentance FJK. Ta panoga ima zaslugo, da stalno postavi v ospredje kakega mladega tekmovalca, ki poživi delovanje odseka.

Balinarji so dobro organizirani, manjka pa jim še nekaj tekmovalnih uspehov na bolj odmevnih tekmovanjih. Prvo mesto na turnirju »Portuale« je bil največji uspeh.

Občni zbor je za KD Lipa pozdravila predsednica Suzana Grgič, ki je zaželela vaščanom obilo uspeha.

Z majhnimi spremembami je bil sestavljen nov odbor, ki bo deloval v naslednji sestavi: Mirjan Žagar; Stojan Metlika; Maks, Vojmir, Lucijan, Stojan in Davorin Križmančič; Stojan, Aleksander in Marijan Ražem; Boris Primoš; Žarko Ban; Robert Kalč; Edi in Boris Grgič ter Paolo Tognetti. Nadzorniki bodo Mitja Križmančič, Emil Marc in Zorko Petaros.

Med razpravo je prišla na dan pobuda, da bi se mladini dalo v odboru tudi možnost odločanja in ne samo obrbnega dela.

Ugodno je bila ocenjena poteza namestitve televizorja v društvenem krožku. Bazovci bodo imeli možnost, da si skupinsko ogledajo tekme nogometnega svetovnega prvenstva.

BRUNO KRIZMAN

obvestilo

NOGOMETNA SEKCIJA BOR obvešča, da je odhod za izlet v Milan na tekmo Jugoslavija - Nemčija v nedeljo, 10. t. m., ob 13.30 izpred sodne palače v Trstu.

Dobra uvrstitev deskarja P. Kralja

Pred nedavnim je bila v Torbolah na Gardskem jezeru četrta in zadnja etapa Italijanskega državnega prvenstva »Funboard - Merit Cup«. Tokrat so izredno ugodne vetrovne razmere omogočile tekmovalcem - v petih dneh - izvedbo devetih preizkušanj v disciplini »course race« in dveh preizkušanj v disciplini »slalom«. Veter je namreč dnevno pihal od 32 do 60 km/h in je zahteval od 59 selekcioniranih regatantov izredno psihološko in fizično vztrajnost.

Edini, ki je tokrat zastopal sesljsko Čupo je bil Paulo Kralj, kateremu je uspelo na teh zadnjih preizkušnjah izboljšati svoj položaj in se povzpeti od 34. na 31. mesto na končni lestvici. To predstavlja za jadralca na deski, ki prvič nastopa na italijanskem državnem prvenstvu Funboard, na katerem tekmujejo najboljši italijanski surfaši - lep dosežek.

Zmagovalec Italijanskega prvenstva Funboard - Merit Cup 1990 v moški kategoriji je Luca De Pedrini - lanski zmagovalec Svetovnega prvenstva v II. diviziji; drugo in tretje mesto pa sta zasedla Sardinca Antonello Ciabatti in Gigi Barella.

V ženski kategoriji je prvo mesto letos ponovno zasedla Alessandra Sensini, drugo mesto pa si je že tretje leto zaporedoma priborila izkušena Tržačanka Maurizia Lenardon. (P. K.)

naše šesterke v pokrajinskih prvenstvih

UNDER 16 MOŠKI

V 8. kolu je bilo na sporedu bratomorno srečanje med Sočo Sobema in Olympio. Soča je nepričakovano izgubila v prejšnjem kolu in je bila zato »prisiljena« zmagati, če bi hotela ostati v teku za prvo mesto. V tem kolu pa je izgubila s čistim 0:3. S tem rezultatom je Olympia dohitela Sočo na lestvici, hkrati pa »zagotovila« prvouvrščeni ekipi Armonia e Salute končno 1. mesto.

IZID 8. KOLA: Olympia - Soča Sobema 3:0. Počivala je ekipa ACLI Ronchi.

LESTVICA: Armonia e Salute 10, Soča in Olympia 8, Mossa 4, ACLI Ronchi 0. Armonia e Salute in Mossa imata tekmo manj.

1. ŽENSKA DIVIZIJA

Končna lestvica v tem prvenstvu je naslednja: Mossa 42, Lib. Cormons 32, ACLI Ronchi 32, Azzurra 30, Fara 26, Soča Cassa di Risparmio 22, Fincantieri 20, Lib. Villesse 18, Sovodnje Agorrest 14, SVAG Dizorz 12, Sale Sicilia 10, Pall. Grado 6.

V žensko D ligo napreduje ekipa Mossa, v 2. žensko divizijo izpadeta Corridoni, Sale Sicilia in Grado.

MINIODBOJKA IN SUPERMINIODBOJKA

V štandrezu sta bili na sporedu finalni srečanja superminiodbojke in miniodbojke. V obeh konkurencah je zmagala Soča.

KONČNI VRSTNI RED V SUPERMINIODBOJKI: 1. Soča, 2. Val, 3. ACLI Ronchi. Prvouvrščena Soča (M. in S. Černic, D. Soban in Š. Tommasi) bo od 26.6. do 2.7. sodelovala v Bibbionu na državnem finalu.

KONČNI VRSTNI RED V MINIODBOJKI: 1. Soča, 2. Val, 3. ACLI Ronchi, 4. Mossa. Prvouvrščena Soča (F. Pellegrin, Marko in Matej Černic, D. Mucci) bo od 26.6. do 2.7. sodelovala na državnem finalu v Pesaru.

Ob tem povejmo, da je bil v nedeljo v Ronkah turnir UISP v superminiodbojki. Med fanti so zmagali predstavniki Soče, v ženski konkurenci pa je ekipa iz Sovodenj zasedla 4. mesto.

V nedeljo bodo v Pierisu pokrajinske finalne tekme v ženski miniodbojki, na katerih bo nastopilo 20 ekip. Prav toliko ekip je prijavljenih za superminiodbojko, zato bodo nastopajoče razdeljene v dve skupini. (MJ)

Košarkarji ZSSDI zmagali brez boja

Tekma 5. kola mladinskega košarkarskega prvenstva Slovenije med selekcijo ZSSDI in Novolesom iz Novega mesta, ki bi morala biti v sredo v Dolini, je odpadla, ker se moštvo iz Novega mesta ni predstavilo na igrišču.

Ker društvo iz Novega mesta predhodno ni obvestilo ZSSDI, je tako Košarkarska zveza Slovenije kaznovala ekipo Novolesa z odvzemom ene točke na lestvici in seveda dosodila zmago naši selekciji.

V prihodnjem, 6. kolu bo selekcija ZSSDI pred zelo težko nalogo, saj se bo v četrtek, 14. t.m. v Ljubljani pomerila z domačo vrsto Smelt Olimpije, ki je tudi favorit za končno zmago v tem prvenstvu.

konjske dirke - konjske dirke

1. Rim (kasaštvo): eden naših favoritov je gotovo Festival Bar (skupina 1). V skupini x bi omenili Istrio Al. V skupini 2 pa bi utegnili presenetiti Ivrea.

2. Rim (kasaštvo): z Dađerom lahko v skupini 1 pripravimo bazo. V skupini x bi se lahko uveljavila Greina, medtem ko utegne v skupini 2 biti zelo nevaren Infido.

3. Firenze (kasaštvo): Feltrinelli je imel na zadnji dirki dokaj smole in bi lahko danes v skupini 2 prijetno presenetil. V skupini x bi omenili Disinvolta, medtem ko je v skupini 1 v zelo dobri formi Dibattito.

4. Tarent (kasaštvo): nedvomno je tu v prednosti Goniometro (2). Paziti pa bo moral na Garrincho (x). V skupini 1 bi omenili Elveruma.

5. Tarent (kasaštvo): tu je naš favorit Fort Collins (x), ki je trenutno v zelo dobri formi in lahko presenetli vsakogar in je tudi zelo hiter v ciljni ravnini. Če ne bo grešil na startu je v skupini 1 precej nevaren tudi Inventor Swe, medtem ko bi v skupini 2 omenili Garofala Rosso.

6. Milan (galop): tekma bo zelo težka in vsako predvidevanje glede zmagovalca je tvegano. Vseeno pa bi poskusili: naši favoriti so Valio Note (x), Pitigrilli (1) in Suerte (2). DIRKA TRIS
Naši favoriti: št. 10 Day CM, št. 18 Flipper Piella; št. 20 Inpasse WH. Za sistemiste: št. 4 Gashaka, št. 7 Doc FC, št. 17 Isolo Jet.

totip

1. — prvi	1
drugi	x 2
2. — prvi	1
drugi	x 2
3. — prvi	x 1
drugi	2
4. — prvi	x 1
drugi	x
5. — prvi	x 2
drugi	x
6. — prvi	2 1
drugi	